Dr. Hegyi Ferenc C.Sc.

Fogadd el Isten szeretetét!

A karizmatikus kereszténység alapjai

Veszprém 2024
OOK-Press Kiadó

PDF formátumú e-könyv

Lektorálta: Dr. Nánási Irén

ISBN 978-615-82419-1-5

Ez az e-könyv változatlan tartalommal ingyenesen terjeszthető.
A szokásos módon hivatkozható.

Letölthető saját adathordozóra, ott tárolható, és saját használatra kinyomtatható.
Feltölthető webszerverre, így másoknak is elérhetővé tehető.

Előszó

Isten és a szeretet

A Biblia szerint Isten szeret minket. Ma a legtöbb ember Isten létezésében sem hisz, nem hogy a szeretetében hinne. Ez meg is látszik a világon. Az emberiségnek egyetlen útja van a megmaradás felé, az pedig Istenhez vezet. Ez igaz az egyes emberre is. Ha emberhez méltóan, szeretetben, egészségben, jómódban, boldogságban szeretnél élni, nincs más lehetőséged, mint elindulni Isten felé, és összekötni vele az életedet.
Istenről a legtöbb embernek semmilyen vagy igencsak ellentmondó elemeket tartalmazó elképzelése van.
Egyre többen azt gondolják, hogy Isten csak akadály. Olyan elvárásai vannak velünk szemben, amik csak korlátokat jelentenek.

Ez hatalmas tévedés. Ha szeretünk valakit, adni szeretnénk neki. Isten szeret minket. De vajon mit akar adni nekünk?
Itt a földi életünkben: Egészséget. Ha pedig mégis megbetegednénk, akkor gyógyulást. Anyagi jóllétet. Utódokat. **Minden áldást!**

Testünk halála után: Örök életet a lelkünknek.

Mit kér érte? Csak azt, ami az ő lényege: **szeretetet**. Nem csak azt, hogy őt szeressük, hanem **egymást is.**

De hogyan szerethetünk meg valakit, akit nem ismerünk, ráadásul láthatatlan?

Istent a **Bibliából** tudjuk megismerni, elfogadni pedig **hit által** leszünk képesek.

Sajnos, a legtöbb ember nem talál oda Istenhez, noha ő mindenkit vár, és az utat is megmutatta. Az út pedig Jézus.

Mi a karizmatikus kereszténység?

A karizmatikus szó görög eredetije a χάρισμα (khariszma). Jelentése: kegy, jóindulat, kegyelmi adomány, ajándék, Isten kegyelmi ajándéka. Keresztény vallási szövegben mindig az utóbbi értelemben szerepel, azaz **Isten kegyelmi ajándékát jelenti.** A „kegyelem” szó itt arra utal, hogy nem érdemeink alapján kapjuk, hanem Isten szeretetből adja.

A Bibliában azt olvassuk, hogy Isten minden korban egyes hívőknek – gyakran tömegeknek is – különleges tulajdonságokat, képességeket adományozott. Ezek a képességek Istentől erednek, és a működésüket is ő tartja fönn. Ebben az értelemben természetfelettiek. Ez azt jelenti, hogy aki ilyen kegyelmi ajándékban részesül, az nincs az emberi képességeire korlátozva. Ily módon **Isten erejét, képességét mások érdekében is fölhasználhatja**. Pál apostol kegyelmi ajándékok néven beszél ezekről, és közvetlenül a harmadik isteni személytől, a Szentlélektől eredezteti. Az 1. korintusi levél 12. fejezetében sorolja föl a Szentlélek adományait: bölcsesség, tudás, hit, gyógyítás, csodatevő hatalom, prófétálás, szellemek elbírálásának képessége, nyelveken szólás, és a nyelveken szólás értelmezése. Ezeknek az ajándékoknak a mibenlétét később kifejtjük, pusztán a szavak közismert jelentései alapján a Biblia ismerete nélkül nem értelmezhetőek. Pál hangsúlyozza azt, hogy a Szentlélek e csodás megnyilvánulásait mindenki **azért kapja, hogy használjon vele**.

A Szentlélek adományai valódi karizmák. Sokan úgy értelmezik, hogy az ember isteni hatalmat kap. Ez részben igaz, de ez a hatalom ugyanúgy korlátozott, ahogyan egy katona vagy egy rendőr hatalma, ráadásul a Szentlélek adományaival nem lehet visszaélni. Pontosabb azt mondani, hogy Isten ereje a karizmatikus személyen keresztül árad ki.

A karizmatikus kereszténység teljes egészében bibliai alapú. A lényege az, hogy a hitünk gyakorlásának módjában visszanyúlunk az őskereszténységhez.
Az apostolok és a következő generáció másképpen élte meg a hitét, mint a keresztények az azt követő évszázadokban. A Bibliából – az apostolok leveleiből és „Az apostolok cselekedetei" könyvből – kiderül az, hogy hogyan terjesztették a hitet. Azt tették, amit Jézus: gyógyítottak és tanítottak, hirdették Isten igéjét. Mindezt pedig tették a Szentlélek hatalmas erejével, karizmáival. Pál apostol mondta: *Tanításom és igehirdetésem bizony nem az (emberi) bölcsesség meggyőző szavaiból állt, hanem a lélek és az erő bizonyításából, hogy hitetek ne emberi bölcsességen, hanem Isten erején alapuljon.* (1Kor 2,4-5 BD)

Ez a gyakorlat változott meg az Egyház működésében már nagyon korán, a II. század végére. A jézusi útról való letérésnek azonban meg kellett fizetni az árát. Pál előre látta azt, hogy mire vezet, ha nem így járnak el: Krisztus keresztje erejét veszti. (1Kor 1,17 BD)

Levonva a múlt tanulságát, a karizmatikus kereszténység feladatának tekinti azt, hogy az evangelizációban a „lélek és az erő" bizonyítására támaszkodjon. Ez pedig csak a Szentlélek adományai, a karizmák segítségével érhető el.

A legtöbb hívőnek még a hitre jutás is gondot okoz. „Nem elég erős a hitem”, „nincsen igazi hitem” halljuk sok, vallását hűségesen gyakorló testvérünktől. Nem hogy „hegyeket mozgató” hitük nincsen, de bizonytalanságban élnek. Nem tudnak Istennel jól működő kapcsolatot kialakítani. Sokan vannak, akik rengeteget imádkoznak, de úgy érzik, még a hitükben sem erősödnek, nem hogy a kéréseik teljesülnének. És persze ott vannak a hitetlenek, akiknek igen kevés jó okot tudunk felmutatni a megtérésre. A mai egyház legnagyobb problémája az, hogy nehezen birkózik meg az alapfeladatával, az evangelizációval.

Nem is leszünk addig sikeresek sem az evangelizációban, sem a saját imaéletünkben, amíg nem a Szentlélek erejével, a karizmák felhasználásával tevékenykedünk. Ehhez pedig az szükséges, hogy lélekkeresztségben részesüljünk. (ApCsel 1,5) Másképpen mondva: töltekezzünk be a Szentlélekkel.
Ferenc pápa 2014. június 1-jén a Római Olimpiai Stadionban tartott nemzetközi karizmatikus találkozón a következőt mondta: „Azt várom mindannyiótoktól, hogy osszátok meg a Szentlélekben való keresztség kegyelmét mindenkivel az Egyházban.”

Szemünk láttára pusztul a társadalom, tömeges a testi-lelki szenvedés. Pedig Isten szép és örömteli életre teremtett minket, és ez Jézus vezetésével el is érhető.

Bármilyen nagy tudást szerzünk is a kinyilatkoztatásból, akármilyen kegyelmi ajándékokat kapunk is Istentől, ne felejtsük el Pál apostol intő szavait:

Lehet prófétáló tehetségem, ismerhetem az összes titkokat és mind a tudományokat, hitemmel elmozdíthatom a hegyeket, ha szeretet nincs bennem, mit sem érek. (1Kor 13,2)

A könyv szerzője katolikus. A kifejtés során teljes egészében hű marad a Magyar Katolikus Karizmatikus Megújulás elveihez és gyakorlatához.
A könyvet minden kereszténynek, más vallásúaknak és hitetleneknek is ajánljuk.

Boldog akarok lenni!

A szerető Isten elfogadása

Jöjjetek hozzám mind, akik fáradtak vagytok és terhet hordoztok, és én felüdítelek titeket.
(Mt 11,28 KNB)[1]
Utaidat, Uram, mutasd meg nekem, és ösvényeidre taníts meg engem!
(Káldi-Neovulgáta, A zsoltárok könyve, 25. zsoltár 4. vers)

Ezt a könyvet azoknak írtuk, akik Isten nélkül élnek, és elégedetlenek életükkel, vagy hívők ugyan, de nem élvezik a hitük gyümölcseit. A könyv tehát nyíltan evangelizációs célú.
Megírását az indokolja, hogy valamilyen előzetes tájékozódás nélkül kereszténnyé válni igen nehéz. Ha valaki azzal próbálkozik, hogy elmegy egy misére vagy egy istentiszteletre anélkül, hogy lenne vallási előképzettsége, nem sokra fog jutni. Ezzel a kis írással az útkeresésben szeretnénk segíteni.
A vallásos nevelésben részesülők között gyakori az, hogy megtanulnak mindent a tiltott, elkerülendő dolgokról, és elsajátítják a kereszténység erkölcsi normáit. Ugyanakkor nem képesek az igaz szeretetre, még magukat sem tudják szeretni, nemhogy másokat, pláne nem Istent. Nem élvezik a hitük gyümölcseit, sokkal inkább korlátként, gyengítő tényezőként élik meg a vallásukat, semmint felszabadító erőnek.
Azt olvashatjuk egy egyházi kiadású könyvben, hogy „Isten nem kevés lemondást kíván a követőitől.” Ha figyelembe vesszük, hogy ezt egy római katolikus pap írta, akkor ez teljesen érthető. A katolikus egyház sok lemondást vár el a papjaitól. A lemondások súlypontja a cölibátus, és mindaz, ami ebből adódik. A kolostori életet vállaló férfi és női szerzetesekre ugyanez igaz.
De gondoljuk végig: miről kell lemondania annak a keresztténynek, akit nem köt a cölibátus? Pál apostol szerint a bűnnek kell meghalni, és nem az életnek! **Ne essünk tévedésbe: a hitben való élet nem áldozat, hanem nagy lehetőség és öröm!**
Rossz lenne az, hogy a bűnökről le kell mondani? Van egy olyan modern kori, a szekularizált világot jól jellemző mondás, mely szerint „minden, ami jó, vagy bűn, vagy egészségtelen.”

[1] Aki még nem ismeri a Biblia szerkezetét, vagy nem tud a Biblia változatokról, a szokásos hivatkozási módokról, olvassa el az „Amit a Biblia használatához feltétlen tudni kell” című fejezetet a függelékben.

Az igazság az, hogy a világi hívőnek semmi jóról, örömteli dologról nem kell lemondania! Nem lemondás az, ha valaki betartja a szeretet parancsát és saját egyháza erkölcsi elvárásainak megfelelően él. A bűn nagyon csábító formában jelenhet meg, azonban senkinek ne legyen kétsége afelől, hogy a bűnért fizetnünk kell, leggyakrabban még itt a földön. Ugyanakkor a hitben való élet a szeretet, a békesség, az öröm és a boldogság forrása.

Isten a benne hívőknek nagyon sokat ad. Ő nem a harag, a gyűlölködés, a bosszúállás és a gyengeség istene, hanem a szeretet és az erő istene.

A keresztény vallás tantételei azonban egyáltalán nem egyszerűek, és akkor a felekezetek közötti eltérésekről még nem is beszéltünk. A lényeg azonban bárki számára felfogható és megközelíthető. A középkori szerzetesek egy része analfabéta volt, mégis mély, igazi hitben éltek.

Mondanivalónkat igyekszünk a legegyszerűbben kifejteni. Aki mélyebben érdeklődik a teológia iránt, sokféle segítséget találhat szakkönyvekben és az interneten is.

Őszinte szeretettel kívánom, hogy sikerüljön legalább egy lépéssel közelebb kerülnöd Istenhez, minden öröm és boldogság végső forrásához.

Ha pedig lesz elég erőd, időd és türelmed elolvasni és megérteni a leírtakat, és eljutsz a hithez, olyasmit is kapsz ráadásul, amire soha nem is gondolhattál: a hívő hatalmát.

A hit a belépőjegy Isten csodás világába. **Éppen annyit fogsz kapni Istentől, amennyi a hited.** Ne csodálkozz, ha neked még nincs hited, vagy úgy érzed, nagyon gyenge. Sokan azt sem tudják, hogy miben kellene hinniük. Ahhoz, hogy eljuss a hithez, ismeret kell. Isten kinyilatkoztatta, feltárta, megmutatta magát az emberiségnek. Maga jött közénk, testet öltve a ***názáreti Jézus*** személyében. A keresztény tanítás szerint a hitet a kinyilatkoztatás tanulmányozása során kapjuk meg, és gyakorlással erősíthetjük.

Ha pedig eljutsz a célhoz, a karizmatikus hithez, az életed széppé, örömtelivé, sőt, boldoggá válik. **Isten erejével győztes leszel a világban**. Nem az embertársaidat fogod legyőzni és magad alá gyűrni, hanem az ellened harcoló gonosz erőket, bármilyen formában is lépjenek föl ellened.

Gyorsan Istenhez?

Gyakran előfordul az, hogy olyan élethelyzetek alakulnak ki, amikor mindenki számára világos az, hogy csak Isten segíthet. Azt is tudja mindenki, hogy a zuhanó repülőn mindenki Istent hívja, de ez a hívás már elkésett! **Ne várd meg, amíg zuhan a repülőd!**

Fiatal barátom, egykori tanítványom látogatott meg. Érdeklődtem, milyen a fővárosi élet. Ezúttal is sokat tanultam tőle.

Elmesélte azt, hogy az egyik ismerőse nagy bajban van. Hat évig élt együtt egy hölggyel, aki számára váratlanul bejelentette: elhagyja, mert nem jó vele a szexuális együttlét. A férfi összeomlott. Más nővel soha nem volt dolga, imádta a párját, és azt hitte, ez kölcsönös. A fájdalma a templomba vezette. Gondolhatnánk azt, hogy itt a boldog vég. De… Egy éve jár misékre. Él a templomi hitoktatás lehetőségével. Úgy érzi azonban, hogy Istenhez nem jutott közelebb. A fájdalma még mindig nagy: neki isteni vigaszra van szüksége. Meddig kell még várnia? Erre válasz nincs. **Gyorsítani akarja ezt az utat**. Ismerősei között vannak, akik varázsgombát használnak, és bár hitetlenek voltak, de „beszélgettek Istennel". Már be is szerezte a pszichoaktív gombát, és tervezi az első felhasználás körülményeit.

Nekem, mint volt addiktológusnak, ez egy borzasztó hír. Mert ne higgyünk a divatos meséknek: szakadékba rohan az, aki bármilyen kábítószerhez fordul. Semmilyen bajunkat nem gyógyítja meg, ellenben teljesen tönkretesz bennünket. Először csak pszichés függőséget alakít ki, később jönnek sorban a pszichiátriai betegségek, a végén valamilyen súlyos pszichózissal. **A normális élet megteremtésére esélye se lesz annak, aki befordul ebbe a zsákutcába.**

Másik eset: Szólt egy volt kollégám, hogy keressem föl egy régi, kedves közös ismerősünket, mert szerinte nagy bajban van, segítségre szorul.

Kopasz, évtizedet öregedett hölgy nyitott ajtót. Nem operálható, áttétes daganat. Nyirokcsomókra is kiterjedt. A második kemoterápiás kezeléssorozat végén van, eddig tűrhetően bírta. „Az orvosok nem mondanak semmit." Igen, persze, hogy nem. Mert itt csak Isten segíthet. Kérdezem, mit tesz a gyógyulásáért? Jó szándékú ismerősök mindenféle csodaszert javasolnak, de nem látja, hogy valamelyik is biztosan segítene.

–Imádkozni szokott?
Kesernyés mosollyal válaszol.
– Nem részesültem vallásos neveltetésben. Nem tudom kihez, és hogyan imádkozzak.
A felkínált áldást viszont örömmel elfogadta.

Ki tud ezeken az embereken segíteni? Ki tudja megmenteni őket? **Egyedül Isten.** Istenhez viszont oda kell találni. Ez pedig hosszú út a mai világban. A hitetlen világ egyetlen értékmérője a pénz. A hazugság uralja a világot azért, hogy még több pénze legyen a gazdagoknak. Mit számít itt egy ember élete, egészsége, lelki üdve, amikor nemzeteket tesznek tönkre!

Kevés a pap, kevés a hívő. És ha mégis tudnánk tenni valamit, és kellene is tenni, mint a fenti két példának hozott esetben, akkor tehetetlenek vagyunk. Nincs idő, mondjuk magunkban, a jelen kor tehetetlen evangelizálói. És meg se próbáljuk azt, hogy segítsünk, hogy kézen fogjuk az elesettet, a halálhoz közeledőt, és segítsünk neki. Nincs idő? De van. Csak a mi felkészültségünk elégtelen.

Próbáljuk meg, és mutassuk meg az Istenhez vezető utat, de gyorsan. A továbbiakban igyekszünk segítséget nyújtani abban, hogy gyorsan eljuthasson az olvasó a szeretet ősforrásához, Istenhez, és elérje a hitének dús gyümölcseit.

Keresztény akarok lenni!

Ha valaki nagy bajban van, rájön arra, hogy az egész életét meg kell változtatnia, mert egyébként elvész. Nem tud kimászni abból a csapdából, amibe beleesett, teljes változás nélkül nem gyógyul meg. A változás azután meghozhatja a gyógyulást is. Mi lehet ez a változás?

Sokan fordulnak ilyenkor az ezotéria felé. Mire rájönnek, hogy semmilyen problémára nem ad megoldást, elmúlik az idő. Márpedig: *Mindennek megvan az órája, és minden szándéknak a maga ideje az ég alatt*. (Préd 3,1)

Az internetes hirdetések tele vannak „csodaszerekkel”, amiket a „gonosz orvosok eltitkolnak”, nem engedik gyógyszerré nyilvánítani, pedig mindenki meggyógyul azoktól! Nos, bizonyára vannak jó hatású szerek, de ezeknek a reklámozott csodaszereknek egyetlen biztos eredménye van: a gyártó és forgalmazó meggazdagodása. Mi hát a megoldás?

Legyél keresztény!

Ennél jobban semmi nem tud megváltoztatni, és ennél jobbra nem lehet változni.

Már hallom is a károgó varjúkat. Kereszténynek lenni? Ma? Amikor naponta átlag 13 keresztényt ölnek meg a világon? A legüldözöttebb vallás!

Ez igaz. Minden bizonytalan, a világ tele van hazugsággal, vérrel és mocsokkal. Te is ebben akarsz élni? Ha nem, tarts velünk a felfedező utunkon. Fedezzük föl Isten szép, de a legtöbb embernek ismeretlen világát!

Először csak a te világod változik meg. Utána a környezted. Aztán az egész világ. Így kerülsz a világ közepébe anélkül, hogy uralkodnál másokon!

Mit kaphatsz Istentől?

Fontos kérdés ez, amiről mindenképpen beszélnünk kell.
Tény az, hogy az emberi élet nagyobb részét ma az adás-vétel uralja. Az anyagi javak állnak a középpontban, és ott még valamennyire érthető a kufár szemlélet, de már az élet minden területére kiterjedt. Ha nem lenne világos, mire gondolok: az esetek többségében a párválasztás is gondos számítgatás eredménye. Ami 100 éve még ritka volt, ma teljesen szokásos. A szegényebb hajadonok nem hajlandók velük egy anyagi nívón élő férfivel házasságot kötni. Ha a férfi nem „hozza" az elvárt vagyont és megélhetést, inkább egyedül maradnak.
Azt látjuk, hogy ma pénzért minden megszerezhető. Szerelem, halál, a törvény bármilyen kijátszása, megkerülése csak pénz kérdése. A pénz, ami eredetileg az anyagi javak és szolgáltatások cseréjének eszköze volt, ma már egyetemes közvetítővé vált. Ezt ma már a gyerekek is tudják, ebbe nőnek bele.
Ha ma valaki szeretné Istenhez vezetni az embereket, akkor nem kerülheti ki a tényeket. Azt pedig végleg nem, hogy megismerje az emberek gondolkodását, életmódját és szokásait, és ezeket figyelembe is kell vennie.
Amikor a keresztény hitet „kínálom", meg kell mondanom, mik az előnyei és a hátrányai. Milyen problémáját oldja meg az embernek, és mi az, amit nem old meg. Miről kell lemondanunk, és mit kapunk. A legutóbbi időkig ezeket a kérdéseket kerülték a keresztény vallástanítók. Erre jó okot adott a kínálati oldal szűkössége.

Mit tanít ezekről a kérdésekről a hagyományos kereszténység?

A középkorból ránk maradt vallási tanítások szerint (de az újkori protestantizmusban sincs ez másképpen), ha betartod a vallás írott és íratlan törvényeit, akkor esetleg üdvözülhetsz, amin azt értik, hogy a túlvilágon jó dolgod lesz, mert a mennyországba kerülsz. Ezek a betartandók tartalmazzák mindenekelőtt a tízparancsolatot és a hozzá kapcsolódó erkölcsi tanításokat, valamint az egyház liturgikus életébe történő, előírás szerinti bekapcsolódást. A törvények jelentős része a természetes emberi együttélés alapvető törvényeit tartalmazza. Vannak azonban olyan elvárások, amelyek a mai ember számára nehezen elfogadhatóak. Ilyenek pl. a szegénység elégedetlenség nélküli elfogadása, a megalázás békés eltűrése, a „szeresd az ellenségedet", és „aki megüti a jobb arcodat, annak tartsd oda a másikat is!"[2] elvek teljes körű értelmezése, ami még az önvédelem gondolatát is kizárná. De ide tartozik az is, hogy a betegséget Isten javító célú intézkedésének próbálták beállítani, amit alázattal el kell fogadni, hiszen abban Isten irántunk való szeretete nyilvánul meg.
Ebben a világképben Isten egy tőlünk messze, valahol a mennyben lévő hatalmas úr, aki kitartóan figyeli, hogy követünk-e el valamilyen bűnt, és ha igen, akkor lesújt ránk. Ha pedig jók vagyunk, akkor megjutalmaz minket.

A karizmatikus kereszténység az Isten képére teremtett ember nagyszerű életének valódi lehetősége

A XIX. század elején megjelent karizmatikus kereszténység nem új vallás. A Szentírás alapján feltárták az őskeresztény gyülekezetek tevékenységének módját, és a Biblia tartalmát felülíró hagyományokkal szemben a Szentírást helyezték előtérbe. Az eredmény:
Isten maga a szeretet. Nem a szenvedésünkben gyönyörködik, hanem ellenkezőleg: boldogságra teremtett minket. Akik hisznek benne, részesülnek a bibliai ígéretekből.
Az **üdvösség hittel már itt a földön elérhető**, és élvezhetjük a gyümölcseit. Szellemünk megújul, és ennek nyomán az egész életünk megváltozik. Valóban elnyerjük a szellemünk halhatatlanságát is. De ezen kívül meggyógyulhatunk a betegségeinkből, és anyagi életünk is rendeződhet. És ez csak néhány abból a bibliai ígéretből, amit a hívők kaphatnak.
Miért feltételes módban van mindez?
Azért, mert mindennek az átvételéhez ***hit kell***.

[2] Két Jézustól származó mondásról van szó, amiket a *kontextusukból kiragadva*, évszázadokon át az uralkodó hatalmi elit érdekében a nép birkává alakítására használtak föl. (Mt 5,44 ; Mt 5,39)

Amit Istenről mindenképpen tudni kell

Meg kell válaszolnunk két fontos kérdést:
1. Hogyan lehet Isten létezéséről, működéséről bizonyosságot szerezni?
2. Hogyan „működik” az Isten?

1. Hogyan lehet Isten létezéséről bizonyosságot szerezni?

A mai emberek többsége nem hisz Istenben. Istent meseszerű alaknak tartják, és semmiképpen nem létező valóságnak. Zeusz vagy Jupiter korszerű változatának tekintik. Márpedig mesealakhoz normális ember nem imádkozik.

A kinyilatkoztatás

A Biblia

A kereszténység alapja a kinyilatkoztatás. Isten felfedte magát az ember előtt, kinyilatkoztatta magát. A kinyilatkoztatás a Bibliában található meg. A Bibliában található írásokat az egyházak a Szentlélek (Szent Szellem) által sugalmazott írásoknak tartják.

A csodák

Jézus működésének bibliai tanítása nem mindenkihez jut el. Akihez eljut, az se feltétlenül hisz benne. Sőt, különböző okok miatt gyakran a már istenhívők hite is meggyengül.
Isten az emberek iráni szeretetéből időnként csodákat tesz. Amennyire ezt emberi értelemmel felfogjuk, úgy gondoljuk, hogy a csodák elsődleges célja az Istenbe vetett hit kialakítása, ill. megerősítése. Isten gyakran „csak” szeretetből tesz csodát, és nem kapcsolható hozzá „reklám” cél.
A csodák jellege különböző.
Isten a világot alapvetően az általa létrehozott törvények által kormányozza. Ritkán és kivételesen avatkozik be az események folyásába. Sokan azt gondolják, hogy Isten bármit megtehet, és ha úgy adódik, bármit meg is tesz. Ez azonban tévedés. Isten a maga teremtette törvényeket elvileg felfüggesztheti vagy módosíthatja. Minden ilyen beavatkozásnak azonban láncreakciószerű következményei lehetnek, amelyek pedig ütközhetnek Isten akaratával.
Ennek ellenére találkozunk csodákkal. A katolikus egyház azokat a történéseket nevezi csodának, amelyek természetfelettiek, azaz, természettörvények által nem magyarázhatóak.

Mivel ennek megállapítása a mindenkori tudásszinttel is kapcsolatban van, ezért nagyon óvatos a csodák kérdésében.
A leggyakoribb és legnagyobb hatású csodák az olyan gyógyulások, ahol az emberi tudomány elégtelennek bizonyult, és a beteg – miután Isten kegyelmét kérik – meggyógyul. Később írunk arról, hogy ez nem más, mint a „klasszikus", már Jézus és a tanítványai által is alkalmazott evangelizáció.
A csodák sorában egy különleges, nálunk kevésbé ismert fajta az Oltáriszentséggel (Jézus szent testével) történő gyógyulás. Erről „Gyógyulás az Oltáriszentség segítségével" című fejezetet az irodalomban [Hegyi Ferenc Dr. *A szent gyógyulás*].
A csodák másik, a történelemből is jól ismert csoportja a Mária-jelenések és az azokhoz kapcsolódó gyógyulások csodái. A Mária-csodák közé tartoznak még a könnyező szobrok, festmények csodái. Noha e csodák ma is zajlanak, kevés figyelmet kapnak. Az uralkodó istenellenes világszemlélet megpróbál mindent elhallgatni, elhallgattatni, sőt, elpusztítani, ami az anyagi világban megjelenő módon bizonyítja Isten létét. Itt említjük meg, hogy pl. a guadalupei szent ereklyét dinamittal akarták felrobbantani. [Begyik Tibor Az *Istenanya guadalupei megjelenésének története*]
Vannak egészen különleges csodák is. Ilyenek például a torinói halotti lepel, a manopelloi lepel, amelyen Jézus arclenyomata látható, a Mokattam-hegy felemelkedése, valamint Mária efezusi házának átszállítása.
A csodák egy csoportja a szentekkel kapcsolatos. Igen érdekes jelenség, hogy sok szentnek a teste nem bomlik le, sőt, bomlás helyett illatozik.

A keresztény világszemlélet elemei

A keresztény világnézet a Szentírásból és az egyházak tanításaiból ismerhető meg. A továbbiak megértéséhez csak egy igen rövid, előzetes áttekintést adunk.

1. A világ – és így benne az ember is – szellemi eredetű. Egy szellemi jellegű létező teremtette, őt hívjuk Istennek. Isten tehát teremtő, aki az egész világot és benne az embert teremtette.

2. Isten a világot azért teremtette, hogy a teremtményeivel együtt **szeretetben és boldogságban éljenek.**

3. Isten a világot alapvetően a teremtéskor létrehozott törvényeivel kormányozza. Bizonyos esetekben tesz kivételt, és beavatkozik az események törvények szerinti folyásába. Erre számítani az ember részéről vakmerőség, ezért a törvényeket figyelembe véve kell élnünk.

4. Isten az ember segítésére szolgáló szellemeket is teremtett, ők az angyalok.

5. Isten az embert a saját „képmására" teremtette. Ez azt jelenti, hogy az embert alkalmassá tette az isteni típusú életre, isteni szeretetre, isteni képességekkel és természettel ruházta fel, és isteni bölcsességet adott neki. (Ha mindezeket még nem látod magadban, ne csodálkozz. Ezek a javak csak hittel szerezhetők meg.)

6. Az ember olyan **szellemi lény**, akinek van **lelke**, és **testben él**.

A megigazulást és az új emberré válást az érthetőség és a tisztánlátás kedvéért Pál apostol írásai alapján tárgyaljuk. Pál az embert mint a szellem, a lélek és a test egységét szemléli.
Ez a tagolódás nagyon fontos. Megjegyezzük, hogy a keresztény írások nem egységesek ebben a kérdésben. Ennek az alapvető oka a forrásban, azaz a görög nyelvű Újszövetségben található. Az akkori ember csak annyira pontosította a fogalmakat, amennyire az feltétlen szükséges volt.
A lényeg: a szellem és a lélek a halhatatlan részünk, a test a földi halállal megsemmisül. Egyes szerzők csak lélekről és annak a halhatatlan, ill. testhez kötődő részeiről beszélnek. Ez azonban nincs összhangban Isten igéjével, ennek következtében nem is alkalmas az ember világban elfoglalt helyének leírására.
Különleges fontossága miatt erről a kérdésről részletesebben is írunk, ld. a függelékben a *Trichotómia vagy dichotómia?* fejezetet.

7. Isten az embert boldogságra teremtette, és az ember uralma alá adta az egész földet. Állított azonban néhány tilalmat is. Miután Lucifer főangyal vezetésével az angyalok egy része fellázadt Isten ellen, mondván, hogy ők nem szolgálják a náluk tökéletlenebb embert, az embert is lázadásra bírták. Az ember eltávolodott, elidegenedett Istentől. (Mindez a Bibliában Ádám és Éva történetében jelenik meg.) Mivel a szellemi halhatatlanság isteni attribútum (tulajdonság), ezért az árulással az ember elvesztette szellemi halhatatlanságát is.

8. Isten azonban nem hagyta elveszni az általa romlottságában is szeretett embert, ezért testet öltött Jézus Krisztusban („leszállt a földre”), és helyreállította Isten és az ember kapcsolatát. Ez a keresztáldozat révén valósult meg, amikor is Jézus, aki Isten és ember is volt, kínhalált szenvedett azért, hogy a bűneinket eltörölje, és ilyen módon az Isten és az ember kapcsolata helyreálljon.
Minderről pedig a kinyilatkoztatásból tudunk, amit régiesen (de ma is kiterjedten használva) **Isten igéjének** is neveznek.

9. A kinyilatkoztatást maga Jézus valósította meg. Az ő tanítása igazi **örömhír** (görögül: **evangélium**) az emberiségnek. Innen ered az, hogy a hit terjesztőit evangélistáknak nevezik. Szűkebb értelemben evangélista a Bibliában található négy evangélium szerzője: Máté, Márk, Lukács és János.

A *protestáns egyházak* szerint csak a Biblia lehet a tanítás forrása, a szent hagyomány a Bibliának alávetett. A *katolikus egyház* (és az ortodox is) a Biblián túl a szent hagyományt és az egyházi tanítóhivatalt is elismeri a hit Bibliával azonos rendű forrásaként.
Az egyházi tanítóhivatal által megfogalmazott hittételeket **dogmák**nak hívjuk. A dogma ma egy lejáratott kifejezés, a „dogmatikus” jelző negatív a közbeszédben. Azt azonban figyelembe kell vennünk, hogy **minden világnézetnek vannak dogmái** – csak nem nevezik meg.
A dogmákhoz való viszony aztán – úgy tűnik, tartósan – szétválasztja a protestánsokat és a katolikusokat. Kinek van igaza? Ezen még sokat gondolkodhatunk, de csak akkor, ha már a hit birtokába jutottunk. A továbbiakban akadályokat fogok sorolni. Nem azért, hogy meghátrálj, kedves olvasó, hanem azért, hogy tisztán láss.
Látszólag nagyon megkönnyíti a helyzetet az, ha csak a Bibliára támaszkodunk. A protestáns egyházak és az egyre szaporodó *kisegyházak* általában ezt az álláspontot képviselik. Az egész Bibliát mindenestől isteni kinyilatkoztatásnak tekintik, és azt állítják, hogy az ő egyházuknak nincsenek dogmái.
A helyzet azonban az, hogy általában egyikben sem következetesek. Például, a református álláspont szerint mindenben a Biblia kell, hogy mérvadó legyen. Ehhez képest nő lelkészeik is szép számmal vannak. Márpedig a Bibliában az áll, hogy *…nem helyénvaló, hogy egy asszony a gyülekezetben beszéljen!* (1Kor 14,35) Erre csak annyit mondhatunk, hogy kellemetlen, ha valaki a saját dogmájával ütközik.
Mindegyik egyház egyetért abban, hogy a Bibliában leírtak tartalmazzák a teljes kinyilatkoztatást.

Ideje válaszolnunk a címben feltett kérdésre: hogyan lehet bizonyosságot szerezni Isten létezéséről?
Az Újszövetségi Szentírás válasza: a hit forrása a Szentírás, azaz az Isten igéje. *A hit tehát hallásból fakad, a hallás pedig Krisztus tanításából.* (Róm 10,17)
Sajnos, ez azért nem ennyire egyszerű. Ha a Biblia rendszeres olvasásától automatikusan hívőkké válnánk, akkor sok hívő lenne. A Szentírás tanulmányozásán kívül a **hitünket gyakorolni** is kell. Ezt majd később fejtjük ki.
Fontos tudnunk azt, hogy Isten nem csak írásban nyilatkoztatta ki magát. Isten működik a világban!

2. Hogyan tevékenykedik az Isten?

A régi (de még a XX. században is élő) keresztény vallási felfogás szerint Isten megteremtette a világot, benne az embert. Ezt követően pedig szemléli a világot. Ahol helytelen cselekvést lát, odasújt. Betegséggel, járvánnyal, tűzzel, árvízzel vagy más módon bünteti a bűnös embereket. Aki szentül él, azt megjutalmazza.
Ahogyan már említettük, Isten a Bibliában nyilatkoztatta ki magát. Kicsit részletesebben:
A Szentlélek sugalmazására készültek szent iratok, amelyeket összeválogattak, és ebből hozták létre a Bibliát.
Az ószövetségi része a Jézushoz kötődő megváltás előtti helyzetről ír, teljes egészében zsidó szemszögből.
Az Újszövetség Istene etnikai, nemzeti és nemzetségi korlátok nélkül mindenkihez szól.
Jézus a megváltást mindenkinek elhozta. Hangsúlyozzuk, hogy a mai ember az Újszövetség hatálya alatt él, hiszen mi már ismerjük Jézus tanítását. Ettől persze az Ószövetség még hasznos olvasmány.
Érdemes röviden áttekinteni, **mit tett Jézus földi életében**?
A megváltás művének valóra váltására hosszasan készült. Mintegy 30 éves volt, amikor tanítani kezdett. Mi volt a leggyakoribb tevékenysége? Gyógyított! Vakot, bénát, leprást, pszichiátriai beteget, megszállottat. De még holtakat is föltámasztott. A gyógyítások előtt és után pedig tanította az embereket. Ha pedig éhesek voltak, megetette őket. (Ld. csodálatos kenyérszaporítás *Lk 9,10-17*)
Tanítványainak ugyanezt adta át. Elküldte őket azért, hogy gyógyítsák és tanítsák az embereket. Az őskereszténységben természetes volt az, hogy ***gyógyítottak és tanítottak***.
Jézus talán orvos volt? Nem, a szokásos értelemben nem. A tanítványainak többsége egyszerű ember volt, de ők is gyógyítottak. Orvosok akkor is voltak, és tudjuk azt, hogy akkor

is meg kellett fizetni a munkájukat. (Ld. a vérfolyásos asszony történetét, *Lk 8,43-48*) Jézus és a tanítványai azonban ingyen gyógyítottak, és nem az orvostudomány segítségével, hanem Isten erejével. Ezt a gyógyítási módszert szoktuk **szent gyógyításnak** nevezni. Erről később részletesebben írunk.

A II. század végétől a kereszténységből eltűnt a gyógyítás. Ezt azzal magyarázták, hogy Jézus azért tett csodákat, hogy elhiggyék, ő az Isten fia. Az apostolok is a kinyilatkoztatást erősítették meg. De miután az apostoli kornak vége lett, a kinyilatkoztatás teljessé vált, nincs már szükség gyógyításra, anélkül is hisznek Istenben, és elfogadják Jézust üdvözítőnek.

Ügyes magyarázatot találtak a hitetlenségükre, de átlátszó.

A gyógyítások, csodás gyógyulások, halottak feltámasztása természetesen jelként is működött, Isten földi útját mutatta. Jézus azonban – isteni lényegéből adódóan – **szeretetből gyógyított**! Van ennek bibliai nyoma is:

> Amikor [Jézus] látta a sokaságot, megszánta őket, mert elgyötörtek és elveszettek voltak, mint a juhok pásztor nélkül. Ekkor így szólt tanítványaihoz: Az aratnivaló sok, de a munkás kevés: kérjétek tehát az aratás urát, hogy küldjön munkásokat az aratásába. (Mt 9,36-38)

Az emberek változhatnak, és változnak is. Azonban *Jézus Krisztus ugyanaz tegnap, ma és mindörökké.* (Zsid 13,8)

Ha Jézus tanítványai Jézus korát követő kétszáz éven át Jézus, ill. a Szentlélek erejével gyógyítottak, a keresztények miért ne gyógyíthatnának ma is? Talán Jézus vagy a Szentlélek megváltozott volna? Nem sajnálják már a betegeket, a szenvedőket? Vagy ma már nem úgy gondolja Jézus, hogy a beteg és/vagy éhes embert nem lehet tanítani? Dehogy, semmi ilyesmiről nincsen szó. Jézus a kegyelmeit ugyanúgy osztogatja ma, mint régen. Vannak azonban feltételek, amelyek közül vitathatatlanul a hit a legelső.

Jézus amikor gyógyított, nem nézte a vallási hovatartozást, de a hitet mindig elvárta. Ennek bizonyítékai a Bibliában fellelhetőek.

Az isteni gyógyulással – különleges jelentősége és elfelejtettsége miatt – külön fejezetben foglalkozunk.

Ma már a Katolikus Egyházban is megjelent a karizmatikus gondolkodás és élet. Egyre többen ismerik meg a karizmatikus hitet, befogadják a Szentlelket a lélekkeresztségben. Nyelveken imádkoznak, és élvezik ennek minden előnyét. Természetesen vannak testi-lelki gyógyulások is.

Mit jelent kereszténynek lenni?

Az első és legfontosabb: **a keresztény ember szereti az embertársait, és szereti Istent.**

Az isteni szeretet háromszöge

Az isteni szeretet kifejezés a legtöbb nyelvben nem egyértelmű.
Három területet ölel fel.
1. Isten szeretete az ember iránt
2. Az ember szeretete az Isten iránt
3. Az emberek egymás iránti szeretete
Mielőtt rátérnénk e kapcsolatok bemutatására, idézünk egy gondolatot egy ismert francia katolikus hittudóstól:
„Az Evangélium olvasásakor mindig is rácsodálkoztam, mennyire kiemeli Jézus a kapcsolatok fontosságát. Szüntelenül vall az Atyához fűződő kapcsolatáról, a tanítványaihoz és minden emberhez fűződő kapcsolatáról és az emberek közötti eleven kapcsolatokról is.” [Dennis Gira, 52. o.]
Fontos ezt tudatosítani, hogy megértsük: Jézus ebben a világban, az itt élőkért tevékenykedett és tevékenykedik ma is. Nem a holtak Istene!

1. Isten szeretete az ember iránt

Embertársainkat valamennyire lehet szeretni Isten nélkül is. Mégis, ha Istent is figyelembe vesszük, sokkal jobban járunk.
Miért? Azért, mert **Isten szeret minket**! Méghozzá kimondhatatlanul, ember számára felfoghatatlan mértékben. ***Isten az embert azért teremtette, hogy kiteljesedhessen a szeretete***. Szerethesse az embert, és mi is szerethessük őt. És ennek következtében nagy-nagy boldogságban élhessünk. Ehhez azonban **Istent kell választani, és nem a sátánt.**
Ha valaki erre azt mondja, hogy ő nem érzi, hogy a mai világban Isten munkálkodna, nem csodálkozhatunk.
Milyen a mai világ?

- Láthatóan majdnem mindent és mindenkit főleg – ha nem kizárólag – anyagi érdek vezérel.
- Az államok legfontosabbnak tartott jóléti mutatója az egy főre jutó GDP.

- A családok, az emberek előtt álló célok többsége a megszerzendő javakról szól.
- Teljes erővel támadják a kereszténységet, a keresztény értékeket, és magukat a keresztény embereket is.
- Az embert le akarják választani természetes közösségi gyökereiről: a nemzetről, a családról.
- Az emberi kapcsolatokat totális ellenőrzés alatt tartják (internet, csevegő programok figyelése és manipulálása, telefonos nyomkövetés stb.).
- A valóság helyett eltolják az embereket egy virtuális valóságba.
- Emberek tömegeit kívánják rászoktatni a drogfogyasztásra, mert a drogfüggőt csak a saját szenvedélye érdekli, szociális érdekérvényesítésre képtelen.
- Mindent személytelenné tesznek. Az iskolások az órai szünetekben az okostelefonjuk csevegő programjával „beszélgetnek" egymással, úgy, hogy közben alig pár méter a fizikai távolságuk.
- A családot, házasságot, gyermekvállalást nevetségessé teszik, terhesnek és időt haladottnak mutatják be.
- A valódi vallás és az arra épülő ideológia felszámolásáért új ideológia és pszeudovallás létrehozása: a New Age, a teozófia és a „zöld vallás" elterjesztése.
- A szintetikus gyógyszerekkel és az élelmiszeriparban használt adalékokkal olyan méreganyagokat juttatnak a szervezetbe, amik egészségrombolók, pusztítók. Ugyanakkor az ezeket előállító iparágak virágoznak, különösen a sokféle betegség gyógyítására gyógyszereket gyártó cégek.
- Az ipari termelés feléli a természeti erőforrásokat, és tönkreteszi életterünket, a természetet.
- A hagyományos vallási rendszereket időt haladottnak és a haladás legfőbb ellenségének mutatják be. (Pontosan úgy, mint annak idején a szocializmusban.)

Nem gondoljuk azt, hogy a felsorolásunk teljes, de így is döbbenetes. **Hol itt az Isten?** Ott, ahová kiszorítottuk!

A világ ura a – sátán!

Még mielőtt valaki itt befejezné az olvasást, kérem, legyen még egy kis türelemmel. Ez itt nem sátánista, hanem keresztény tanítás. A kereszténység felfogása szerint ugyanis **az ember elfordult Istentől.** Ennek a magyarázó példája (paradigmája) Ádám és Éva esete. Bűnbeesésük lényege az, hogy nem tartották be Isten parancsát, ezért kikerültek az Isten fennhatósága alól. Ők **a sátánt választották!** Ez a bűn öröklődik, ez az eredendő bűn. Ne

legyenek azonban illúzióink, nem csak Ádám és Éva hibázott, és választotta a hízelgő kígyót. *(A kígyó a sátán jelképe.)* A modern világ – benne az útját a hétköznapi materializmus talaján járó ember is – a sátánt választja! Időzzünk el itt egy kicsit, mert nagyon fontos ez a kérdés.

Ha valaki nem foglalkozik Istennel, nem is hisz benne, akkor őt Isten nem szereti? De igen. Csak éppen nem fér hozzá, nem tudja segíteni. **Isten a szabad akaratot a legteljesebb mértékben tiszteletben tartja.** Ha tehát valaki nem őt választja, nem erőszakoskodik. ***Az ember így védtelenné válik a gonosz erőivel szemben.***

2. Az ember szeretete az Isten iránt

A mai világban bizonyosan ez a legnehezebb terület. Talán régen sem volt ez másképpen. Az egyház elsősorban – nyilván erkölcsi célzattal – **istenfélelemről** beszélt. Az Ószövetségben sok helyen felbukkan az istenfélelem. Különösen sokszor szerepel a Második törvénykönyvben (Mózes V. könyve). Az Újszövetségben azonban csak a Timóteushoz írt levélben találjuk meg: *Az istenfélelem természetesen nagy nyereség, ha megelégedés kíséri.* (1Tim 6,6 KNB)

Nem kell részletesen magyaráznom, hogy akitől félünk, azt lehet tisztelni, de igazán szeretni meglehetősen nehéz. Márpedig a legfőbb parancsban az áll, hogy Istent szeretni kell!

> Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből! (Mk 12,30)

Arra, hogy hogyan lehet Istent megszeretni, az Isten iránti szeretet megélni, még visszatérünk.

3. Az emberek egymás iránti szeretete

A) Az emberek egymás iránti természetes szeretete

A természetes emberi szeretet megnyilvánulásai a következők:

–Nem teszünk olyat az emberekkel, amit nem szeretnénk, hogy ők tegyenek velünk. Együttműködésre és nem rivalizálásra törekszünk. A másikat nem legyőzni akarjuk, hanem segítjük fölemelkedni. Jézus egy beszédében a következőt mondta: *Amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük!* (Mt 7,12a) Ezt **aranyszabályként** szokták emlegetni.

Nem csúfoljuk a szegényt, az elesettet – akkor sem, ha önhibájából került nyomorúságos helyzetbe. Segítsünk, ahol és amennyire tudunk.

–Hol van a segítségnek a határa?

Saját emberi létmódunk megőrzése a határ. Senki nem jár jól azzal, ha egy ember helyett kettő süllyed el.

1. megjegyzés:

Gondolom, feltűnt, hogy ezek a normák a mai európai gondolkodásmóddal ellentétesek. Míg az európai verseng, az ázsiai együttműködik. (Szerencsére ez csak általában van így.)

Paradigma: Két ember hajótörést szenved, és egy igen gyér erőforrású szigetre vetődnek.

a) Ha az emberek az európai kultúrához tartoznak (Észak-Amerika, Európa) akkor azért örülnek a másiknak, mert lesz kit megenni, ha elfogy az élelem.

b) Ha ázsiaiak, azért örülnek a másiknak, mert együtt könnyebben megoldják a problémát.

2. megjegyzés

Gyakori tévedés az, hogy azt gondoljuk, meg tudunk változtatni egy másik embert. Ez nehezebb vállalkozás, mint saját magunk megváltoztatása – pedig az sem egyszerű.

Sok olyan házasságot láttunk, amibe annak reményében ment bele az egyik fél, hogy a társa majd megváltozik. Tudta a hölgy, hogy a párja italozik. Mellette biztosan leszokik róla! **Majdnem biztos az, hogy nem**. Legyünk igényesek a párválasztásban a személyiség tulajdonságokat illetően!

–Az emberek iránti szeretet természetes megnyilvánulása az erkölcsi normák betartása.

Mit tegyünk, ha én szeretek, engem meg nem szeretnek?

A szeretet kiteljesedése a **kölcsönösség keretei között lehetséges**. Ez nem mindig sikerül. Bizonyos esetekben aszimmetrikus kapcsolatot nem szabad fenntartani. Ilyen eset a házasság előtti „féloldalas" kapcsolat. Ha te szereted a kedvesedet, de neki csak eszköz vagy, menekülj idejében! Más esetben ki kell tartanod. A gyerekeiddel, egyéb családtagjaiddal, hivatalból rád bízottakkal (alárendeltjeiddel, beosztottjaiddal, kollégáiddal) mindig szeretettel bánj! Fontos, hogy ezt érezzék is. Jó tanács: tudtukra is adhatod néha szóban is, hogy szereted őket – ha ez nem félreérthető. Az is segít, ha mosolyogsz, és megpróbálsz jókedvű lenni.

– Nem élnek ezzel vissza?

Ennek a magatartásnak az eredménye általában pozitív. Visszaélés mindig és minden területen előfordul. ***Ez nem elegendő ok ahhoz, hogy másképpen éljünk***.

Ha úgy érzed, hogy nem szeretnek, próbáld meg ennek az okát feltárni. Először magadat vizsgáld meg. Az ok nem biztos, hogy benned van, de ha igen – bontsd le a korlátokat!

B) Az emberek egymás iránti isteni jellegű szeretete

Meglepő lehet a cím. Az ember szerethet isteni módon? Igen, szerethet. Ez a keresztény ember életének egyik kulcsa.

Azt gondolhatnánk, hogy az isteni szeretetre jó példa az anyának a gyermeke iránti odaadó szeretete. Az anyai szeretet valóban nagyszerű, de Isten nélkül is működik, mert nem is isteni szeretet. Az anyai szeret ugyanis önző. Ezt jól mutatja a nevelő anya régi magyar neve: mostoha anya. Gyakori, hogy a saját gyermekéért minden áldozatra képes asszony a nem saját véréből való gyermekkel kifejezetten kegyetlen, de ha nem, általában akkor sem szereti. Az anyai szeretet önzése tetten érhető olyan kifejezésekben is, mint „*az én* kicsim", „*az én* drága gyerekem", „ó, de nagyon szeretem a gyerek*eimet*!".

Az emberi szeretet önző. Hol lakik hát az emberben a mások iránti isteni szeretet? És hogyan lehet ehhez hozzájutni?

Az isteni szeret a szívünkben lakik, és a Szentlélektől kapjuk meg. Hogy mindez hogyan megy végbe, arról később olvashatunk.

1. A Szentírás a szeretetről

Az 1Kor 13-at sokan ismerik. Szeretethimnuszként szokták emlegetni, és ez valóban egy gyönyörű himnusz a szeretetről. A függelékbe felvettük, hogy ne kelljen keresni. Mindössze 13 vers, javasoljuk most rögtön elolvasni.

Láthatjuk azt, hogy ez az isteni szeretetről szól.

Azt is olvashatjuk, hogy a szeretet nem csak Istentől származik, de ennél több is igaz: **Isten maga a szeretet**!

> „Szeretteim, szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van, és mindenki, aki szeret, Istentől való és ismeri Istent. Aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert **az Isten szeretet**." (1Jn 4,8)

A szeretet parancsa pedig közvetlenül Jézustól jön:

> Új parancsot adok nektek: Szeressétek egymást! Amint én szerettelek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást. (Jn 13,34)
>
> Arról tudják majd meg rólatok, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt. (Jn 13,35)

2. Lehet-e bennünk isteni szeretet?

Említettük már azt, hogy az önző szeretet nem isteni szeretet. A szeretethimnuszban *(1Kor 13)* is ezt olvashatjuk: a szeretet „nem keresi a maga javát".

Feltehetjük a kérdést, hogy lehetséges-e olyan szeretet, amiről az 1Kor 13-ban olvasunk? Azaz: ember tud-e, képes-e így szeretni?

A válaszunk: igen! A Róm 5,5-ben ezt olvassuk: *A remény pedig nem csal meg, mert a nekünk ajándékozott Szentlélekkel* ***kiáradt szívünkbe az Isten szeretete***. Ha pedig megnézzük a szövegkörnyezetet, kiderül az, hogy mikor kapjuk meg az isteni szeretetet: a **megigazulásunkkor**! *(Róm 5,1)*

Ezek szerint tehát az isteni szeretet nem áll mindenkinek rendelkezésére, csak a megigazultaknak. (A megigazulásról ld. az azonos című fejezetet.)

Vajon, ha valaki megigazult, akkor már isteni szeretettel viszonyul az embertársaihoz, vagy legalább a családjához, keresztény testvéreihez? Sajnos, ez nem automatikus. **Meg kell tanulnunk Isten szeretetét gyakorolva élni!**

3. Az isteni szeretet gyakorlása

Jónak lenni kötelező!

Hogyan kell isteni módon szeretni? Ez az ember életének egyik legnagyobb kérdése. Később látni fogjuk azt, hogy ez nem egyszerűen lelki kérdés. Az, hogy tudunk-e szeretni, befolyásolja a testi egészségünket is.

Nézzük meg először azt, hogy mit tanított Jézus arról, hogyan kell eljárnunk mások problémájával kapcsolatban.

Példabeszédében tanít a végítéletről *(Mt 25, 31-46)*, és kifejti azt, hogy mik az üdvözítő cselekedetek.

A testi (anyagi) jó cselekedetek közül a következőket említi: Enni adni az éhezőnek, inni adni a szomjazónak, befogadni az idegent, felöltöztetni a ruhátlant. Említ még két lelki támogatást adó jó cselekedetet is: meglátogatni a beteget, felkeresni a börtönben sínylődőt.

A fentiek tehát üdvözítő cselekedetek, azaz a végítéletkor a javunkra írják. Ez érthető, de a mai embert talán meg is döbbenti az, hogy ***az elmulasztásuk pedig a kárhozatot vonja maga után***!

Hogyan értelmezzük ezt ránk vonatkoztatva? A hivatkozott evangéliumi részlet jelentése világos. Az elemi szükségleteiben hiányokat szenvedő emberen **kötelességünk segíteni**! Van egy ismert televíziós kampány, aminek a szlogenje az, hogy „jónak lenni jó”. Igen, ez igaz. De a kereszténység ennél többet tanít: **jónak lenni kötelező!**

Milyen legyen a lelki viszonyunk a nem szeretett embertársainkhoz?

Könnyű szeretnünk azokat, akik kedvesek hozzánk. Még inkább így van ez, ha egyébként is közel állnak hozzánk. Családtagjaink, rokonaink, barátaink, jól együttműködő munkatársaink, azonos érdeklődési körű sporttársak könnyen szerethetőek.
Elkerülhetetlen azonban az, hogy kapcsolatba kerüljünk olyan emberekkel is, akik barátságtalanok, fölényesek, elutasítóak vagy éppen ellenségesek velünk szemben.
Az Újszövetségi Szentírásban erre is megtaláljuk Jézus válaszát. Fordítsunk különös gondot ennek a megértésére, mert **ez a belső béke és az egészség megőrzésének különösen fontos területe**.
A kiindulópont az, hogy ha valaki haragszik ránk, szándékosan kellemetlenkedik, vagy bármi módon ellenségeskedik, akkor ő a gonosz útján jár. Ha a támadásaira támadással válaszolunk, mi is lealacsonyodunk oda, ahol ő van. Iszapbirkózás következik, kétséges kimenetellel.
Jézus a kereszten függve így imádkozott az őt megfeszítőkért: *Atyám, bocsáss meg nekik, hisz nem tudják, mit tesznek*. (Lk 23,34) Bár ez a mai ember számára alig felfogható magatartás, mégis, látnunk kell benne azt, hogy ez egy példaadás. István diakónus, az első vértanú is így imádkozott a megkövezése alatt: *Uram, ne ródd fel nekik bűnül!* (ApCsel 7,60)
Meg kell jegyeznünk azt, hogy bizonyos korszakokban a kereszténységet a „birkásítás” eszközeként használták. Mi nem vonjuk kétségbe az embernek az önvédelemhez, vagy bizonyos intézményekhez tartozás esetén (katonaság, rendőrség), a mások védelmére való jogát. Ezeket a kérdéseket a keresztény erkölcstan keretében kell tisztázni.
Nézzük meg most azt, hogy mit olvashatunk Péter első levelében arról, hogyan viselkedjenek a keresztények **egymás között**.

> Végül mindnyájan legyetek egyetértők, együttérzők, testvériesek, irgalmasok, alázatosak. Ne fizessetek a rosszért rosszal, se a szidalomért szidalommal. Mondjatok inkább áldást, mert arra kaptatok meghívást, hogy az áldás legyen az örökségetek. Mert aki az életnek örülni szeretne, és jó napokat látni, az óvja nyelvét a rossztól, ajkát a hamis szótól. Forduljon el a gonosztól, tegye a jót, keresse a békét, járjon utána. (1Pét 3,8-11)

Válaszoljunk most a kérdésünkre: mit tegyünk azokkal, akik szeretetlenül viselkednek velünk?
Több mód közül is választhatunk. A legfontosabb azonban az, hogy **mit ne tegyünk**.
– Ne válaszoljunk sértésre sértéssel, durvaságra durvasággal! Ne fizessünk rosszal a rosszért!

– A durva válasznál szelídebb, de még mindig hibás válasz a kommunikáció megszakítása, a hallgatás. Egy ideig gyakran jó hallgatni, nehogy olyat mondjunk, amit nem szeretnénk, de a feszültségeket nem tartósítani kell, hanem felszámolni.

Amit pedig tennünk kell: **életmódunkká kell válnia a megbocsátásnak**!

– Áldanunk kell azokat is, akik átkoznak minket.

– Jót kell tennünk azokkal is, akik nem jól bánnak velünk.

A mai adás-vétellé silányult életben ez a legnehezebben felfogható tanítás. Pedig, ha sikerül jó szellemben viszonyulnunk az emberekhez, az egész életünk megszépül, beleértve azt is, hogy **a testi egészségünk is megerősödik.**

– Imádkozzunk azokért, akik ártanak nekünk, és ha lehetséges, járjunk a kedvükben!

– A pletykákat ne adjuk tovább. A ránk vonatkozó kellemetlen híresztelések nyomán ne szidjuk és ne támadjuk az „elkövetőt". Imádkozzunk érte, és próbáljunk meg kedvében járni, kifejezni az iránta érzett szeretetünket.

– Külön fel szeretnénk hívnia figyelmet **a házastárshoz fűződő kapcsolatra**. A házastárs ellen elkövetett, meg nem bánt, jóvá nem tett bűn hatástalanítja az imánkat! Bár a meg nem bocsátás általában is hatástalanítja az imánkat *(ld. Mk 11,24-25)*, a házaséletben gyakran előfordul az, hogy valamelyik félnek szinte szokásává válik a másik megalázása, sértegetése, vagy éppen zsarnoki uralkodás a másik felett. Nem vigasztaló az, hogy ez már Jézus korában is meglévő jelenség volt. Péter első levelében erről ezt olvashatjuk:

> … ti férjek, megértően éljetek együtt az asszonyokkal, mint a gyengébb nemmel; adjátok meg nekik a tiszteletet, mint az élet kegyelmében örököstársatoknak, hogy az imádságnak ne legyen bennetek akadálya. (1Pét 3,7)

Ehhez – igazodva a mai viszonyokhoz – csak annyit tennénk hozzá, hogy ez fordítva is betartandó, az asszonyoknak is meg kell adniuk a tiszteletet a férjüknek. (Az apostoli levelek keletkezésekor ez még nem volt kérdés.)

A keresztény és a zsidó erkölcs napjainkban is összekeveredik. Ez alapvetően az egymás mellett élésből és a zsidó-kereszténység hatásából következik. Sokat írtak és írnak a kereszténység és a Törvény kapcsolatáról, de igen keveset arról, hogy Jézus maga milyen erkölcsi tanítást hagyott ránk a Szentíráson keresztül. Gyakran idézik ugyan Jézus tanításait az evangéliumokból, de összegyűjtve nehéz megtalálni. Ezt pótoljuk a következő fejezetben.

4. Szeretet – szerelem – érzéki vonzalom

A legtöbb emberben összemosódik a szeretet – szerelem – érzéki vonzalom kérdésköre. Ezek a fogalmak összetartoznak, de a hibás használatuk félreértésekhez vezet.

Tisztázzuk először a szeretet és a szerelem szó jelentése közötti különbséget.
A szeretetben nincsen érzékiség, ha érzékiség is megjelenik a szeretetben, akkor az már szerelem. (Egy normális anya nem szerelemes a gyermekébe!) A szerelem a házasság természeti alapja.

A szeretet – szerelem fogalmak összekeverésének két alapvető okát látjuk. Az első az, hogy a nálunk ismert idegen nyelvekben a szerelem megjelölésére is a szeretetnek megfelelő szót használják. A kontextusból derül ki, hogyan kell érteni. A másik egy komoly Biblia fordítási probléma, ami a hívőket zavarja. Sajnos, még olyan kiemelkedő Biblia fordítások is, mint a Szent István Társulat Bibliája (SZIT) vagy a Református Újfordítású Biblia (RUF) sem tudott megszabadulni a hibás szóhasználattól. A nagyszámú példából csak egyet-egyet hozok: *„szőlője iránti szerelme”* (Iz 5,1 SZIT) és *„pénz szerelme”* (1Tim 6,10 RUF). Bár ezeknél a példáknál a szándékolt jelentés egyértelmű, a szó hibás használata erősíti a félreértések lehetőségét.
Különösen káros Jézusnak az emberek iránt érzett „szerelméről” beszélni (szeretet helyett), de ugyanígy teljesen félreérthető a kívülállók számára az, amikor szentéletű szerzetesnők Jézus iránti „szerelmükről” írnak, követve a Biblia fordítások téves szóhasználatát.

Végül megemlítjük azt, hogy létezik érzéki vonzalom szeretet és szerelem nélkül – jobbik esetben csak átmenetileg.

Jézus parancsai

Bevezetés

Jézus parancsairól keveset beszélünk. Ennek egyik oka az, hogy a hatalmas terjedelmű, szisztematikus ószövetségi erkölcsi szabályozás mellett terjedelemben eltörpül Jézus erkölcsi tanítása.
A kötelesség a szeretetből történő felismerése annak, hogy valaki rászorul a segítségedre. Ennek a felismerésnek kell vezetnie az ember cselekedeteit.
A kötelesség teljesítésében mindig a szeretetnek kell elöl járnia.
Ha valaki azért akar evangelizálni, hogy Jézus kedvében járjon, vagy érdemeket szerezzen Jézusnál, vagy becsvágyból (nagyot, jelentőset akar cselekedni), akkor sikertelen lesz. **Az evangelizáció csak akkor lesz sikeres, ha a szeretet vezérli.** Az emberek iránti szeretetből kell táplálkoznia annak a törekvésnek, hogy mást is el akarsz vezetni Jézushoz.
A gyógyításban sem a becsvágy, hanem a beteg iránti szeretet és együttérzés vezessen. Akkor eredményes lesz. Pál nem véletlenül beszélt arról, hogy bármilyen szent dolgot tehettek, ha szeretet nincsen bennetek, semmit nem értek. *(1Kor 13)*
Minden cselekedetünk forrása a szeretetben kell, hogy legyen.

Jézus és a „Törvény"

Mivel a létező kereszténység zsidókereszténység, ezért nem lehet megkerülni a zsidó erkölcsi törvények (röviden: a Törvény) és Jézus erkölcsi tanításának viszonyát.
A gyakorlatban azzal intézik el ezt a kérdést, hogy Jézus értelemszerűen a zsidó törvényekre támaszkodott, bár adott „új parancsolatot" is. 1900 éven keresztül a keresztény erkölcs oktatását a tízparancsolattal kezdték, és nem a szeretet parancsával. Ennek is van elfogadható magyarázata, hiszen pl. egy kisgyerek mit ért a szeretet fogalmából, ha egy szeretet nélküli közegben nő fel? Hozhatnánk más érveket is. Természetesen nem a tízparancsolat ellen van kifogásunk, hiszen az egyetemes, és alapvető jelentősége nem vitatható. Jézus viszonyát az ószövetségi Törvényhez nem könnyű tisztázni. Ő maga ugyan nyilatkozik erről, ahogyan látni fogjuk, ami szerint ő nem eltörölni, hanem beteljesíteni, tökéletessé akarja tenni a Törvényt. Gyakorlati tevékenysége során viszont megkérdőjelezett több törvényt. Most csak néhány példára emlékeztetünk. A zsidó hagyománytól eltérően értel-

mezte a szombat megtartását (gyógyítás, kalásztépés) és az étkezés előtti kézmosást. Megjelent egy teljesen új elem, az irgalmasság (a házasságtörő nőt megmenti), ugyanakkor szigorítja a házastársi kötelmeket, védi a gyermekeket.

Nézzük meg, mit ír erről a Mt 5,17-20:

> Ne gondoljátok, hogy megszüntetni jöttem a törvényt vagy a prófétákat. Nem megszüntetni jöttem, hanem teljessé tenni. Bizony mondom nektek, míg ég és föld el nem múlik, egy i betű vagy egy vesszőcske sem vész el a törvényből, hanem minden beteljesedik. Aki tehát csak egyet is eltöröl e legkisebb parancsok közül, és úgy tanítja az embereket, azt igen kicsinek fogják hívni a mennyek országában. Aki viszont megtartja és tanítja őket, az nagy lesz a mennyek országában. Ezért mondom nektek: ha igazságotok nem múlja felül az írástudókét és a farizeusokét, nem juttok be a mennyek országába.

A fenti részletből általában a 17-18. verseket idézik. Annak bizonyítékának tekintik, hogy Jézus „igazi" zsidóhoz illően teljes egészében elfogadta az Ószövetség erkölcsi tanítását. A helyzetet nehezíti, hogy a fordítások nem teljesen világosak. A legszerencsésebbnek a Békés-Dalos fordítás tűnik:

> Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy megszüntessem a törvényt vagy a prófétákat. Nem azért jöttem, hogy megszüntessem, hanem, hogy tökéletessé tegyem. (Mt 5,17 BD)

A legtöbb fordításban a beteljesítés szerepel. Ez zavarba ejtő, hiszen hogyan lehet beteljesíteni azt, ami még Pál apostol szerint is teljesíthetetlen?

A folytatást megnézve, zavarunk csak fokozódik. A 18-19. versek szerint mindent betű szerint be kell tartani. Csakhogy: Jézus sem tartotta be, és a tanítványaitól sem várta el azt! (Gondoljunk pl. a kézmosás kérdésére.) Akkor mi ez itt? Talán Jézus képmutató lett? Aligha. Utána ugyanis parancsolatokról beszél - ezt a megnevezést ő a **saját parancsolataira** szokta alkalmazni.

Jézus mondatát csak úgy lehet helyesen értelmezni, hogy ő nem törvénytelen, azaz erkölcs nélküli állapotot akar, hanem éppen egy **teljes, tökéletes erkölcsöt** akar.

Világosan kell látnunk azt, hogy Jézus mit ért törvény alatt. **Azon elvárások összességét, amit ő, mint a Mennyei Atya képviselője megfogalmaz.** Ez részben azonos a mózesi Törvénnyel, de jelentős új elemeket tartalmaz. A legfontosabb eltérés a Jézus által megfogalmazott erkölcsi parancsokban („törvényben"), éppen a kiindulási pontja: ő **a szeretetre építi fel a viselkedési szabályokat**. A törvényt (a társadalmi együttélés szabályait) ő is isteni eredetűnek tartja, hiszen úgy írja elő az elvárásokat, mint amiket Mennyei Atyjánál látott-hallott: *Én azt hirdetem nektek, amit Atyámnál láttam.* (Jn 8,38a) Mózes Jahvétól eredezteti a törvényét, az alapelve pedig a „szemet szemért, fogat fogért." Ez utóbbi erkölcsi alapelvet sokan igyekeznek eufemisztikusan értelmezni, azonban a szövegek teljesen világosak és egyértelműek. *(Kiv 21,24; Lev 24,20; MTörv 19,21)* A Lev 24,19

kizár minden félreértelmezhetőséget: *Aki megsebesít valakit a népéből valók közül, vele is bánjanak úgy, ahogy ő tett: törést törésért, szemet szemért, fogat fogért.*
Az Ószövetség és az Újszövetség etikája között – ahogyan láttuk – van tartalmi különbség. A tartalmi különbségek abból erednek, hogy **a két erkölcstan célja nem azonos**. A mózesi törvények a társadalmi együttélést kívánják szabályozni, míg az Újszövetségben a parancsolatok célja túlmutat a társadalmi béke megteremtésén és fenntartásán. A parancsok célja a lelki-szellemi megtisztulás, azért, hogy alkalmassá váljunk az Isten országába lépésre. Jézus parancsai mindig transzcendens törekvést tartalmaznak.

Kétrétegű etika

Jézus parancsainak értelmezését megnehezíti az, hogy a fennmaradt tanításában két elvárásszint jelenik meg. Az egyik mindenkire érvényes, ma úgy mondanánk, hogy a hívőkre vonatkozik. A másik a tanítványokkal szemben támasztott követelményrendszer. A kettő keveredik, és gyakran látjuk az amerikai teljes-evangéliumi igehirdetőknél, hogy eltévesztik a szinteket. Jézus a tanítványaitól sokkal többet vár el. Kérdés, hogyan vonatkoztassuk ezt napjainkra. Ki tekintse magát „tanítványnak”?
Jézus a tanítványait kifejezetten az üdvözítés ügyének szolgálatába állította. Elvárta tőlük, hogy a családi kapcsolataik elé helyezzék az evangelizáció ügyét. A legszűkebb körről, a tizenkettőről tudjuk, hogy elhagyták a családjukat, és mindenütt Jézussal jártak. Jézus folyamatosan tanította őket, úgy, ahogyan az akkor szokásos volt: útközben, pihenés közben. Alapvetően szóban, hiszen vannak arról feljegyzések, hogy a tanítványai többsége vélhetőleg írástudatlan volt. (János, Jakab és a tizenkettőbe be nem számolt Mária Magdolna írástudók lehettek.)
Jézus azonban nem várta el mindenkitől – és ma sem várja el azt – hogy „tanítvány” legyen. Mai korhoz igazítva, nyilván tanítványnak kell tekinteni a papokat, a lelkészeket, a prédikátorokat és minden olyan személyt, aki hivatásszerűen foglalkozik az evangelizációval. Ide tartoznak a hitoktatók is.
Érdemes arra is odafigyelni, hogy a kegyelmi adományok is kétrétegűek. Ezért lehet és kell is beszélni szolgálati adományokról.
Nézzük ezután Jézus etikájának ismert vonásait.

1. A szeretet parancsa

Az új parancsolat

Ezt a parancsot adom nektek: szeressétek egymást! (Jn 15,17)
Jézus erkölcsi tanításának ez a kiindulópontja és alapelve. Ugyanakkor életében a szent harag is felbukkant, pl. amikor a pénzváltókat és kereskedőket kiűzte a templomból. *(Mt 21,12; Mk 11,15)* Ezt a kis történetet nem árt megjegyeznünk, ugyanis Jézusra vonatkozó zsidó áldozati bárány koncepciót kiterjesztették Jézus természetére is, ő azonban a kereszthalál engedelmes vállalásán kívül soha nem viselkedett birka módjára.

Isten és az embertársunk iránti szeretet parancsa

Jézus a szeretet mindhárom irányulásáról tanított. Istennek az ember iránti szeretetéről, az ember Isten iránti szeretetéről és az emberek egymás iránti szeretetéről.
A Mk 12,28-31-ben megjelenő **főparancs** tartalmazza az embernek Isten felé irányuló kötelező szeretetét és az emberek iránti szeretet parancsát.

A főparancs

> Egy írástudó is hallgatta a vitát. Amikor látta, milyen találóan megfelelt nekik, megkérdezte tőle: „Melyik az első a parancsok közül?” Jézus így válaszolt: „Ez az első: Halld, Izrael! Az Úr, a mi Istenünk az egyetlen Úr. Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből! A második így szól: Szeresd felebarátodat, mint saját magadat! Ezeknél nincs nagyobb parancs.” (Mk 12,28-31)

A főparancsból azonban hiányzik a harmadik viszonylat, az **Istennek az ember felé irányuló szeretete**. Jézus azonban ezt is kifejezésre juttatja.

Isten ember iránti szeretete

Isten ember iránti szeretetének talán a legszebb bibliai megnyilvánulása az, amikor Jézus magához hív minket.

> Gyertek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok, s akik terhet hordoztok – én megkönnyítlek titeket. Vegyétek magatokra igámat, és tanuljatok tőlem, mert szelíd vagyok és alázatos szívű, s megtaláljátok lelketek nyugalmát. Az én igám édes, és az én terhem könnyű. (Mt 11,28-30)

Isten ember iránti szeretete legfőbb megnyilvánulásának a teológia általában az Ige megtestesülését tartja. Isten Jézus személyében megtestesült és a földre szállt, hogy a megváltás művét végbe tudja vinni. *Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen.* (Jn 3,16)

Az aranyszabály

A hétköznapi életben nem egyszerű eldönteni azt, hogy egy-egy helyzetben mi a szeretet parancsának megfelelő cselekedet. Jézus ad egy olyan segítséget, ami sokszor jól jön. Még a hitetlenek is ismerik, jó esetben be is tartják. Ez az, amit aranyszabály néven szoktak idézni. Fentebb már említettük, de fontossága miatt nem árt megismételni.
Úgy bánjatok az emberekkel, ahogy akarjátok, hogy veletek is bánjanak. (Lk 6,31)
Máténál kicsit más megfogalmazásban találjuk:
Amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük! Ez a törvény és a próféták. (Mt 7,12)

Az ellenséghez való viszony

Hogyan kerül az ellenséghez való viszony a szeretet kérdéskörébe?

Úgy, hogy ez is egy olyan kérdés, amiben Jézus alapvetően újat hozott. Ő ugyanis az ellenség szeretetéről beszél. Nehezen érthető ez ma is, akkor sem volt másképpen. Mégis, meg kell értenünk, hogy a békének és megbékélésnek nincsen más útja!

> Nektek, akik hallgattok, ezt mondom: Szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót gyűlölőitekkel. Azokra, akik átkoznak benneteket, mondjatok áldást, és imádkozzatok rágalmazóitokért. Ha arcul üt valaki, tartsd neki oda a másik arcodat is. Annak, aki elveszi köntösödet, add oda a ruhádat is. Mindenkinek, aki kér tőled, adj, és aki elviszi, ami a tied, attól ne kérd vissza. Úgy bánjatok az emberekkel, ahogy akarjátok, hogy veletek is bánjanak. Mert ha csak azokat szeretitek, akik benneteket is szeretnek, milyen hálát várhattok érte? Hisz a bűnösök is szeretik azokat, akik őket szeretik. Mert ha azokkal tesztek jót, akik veletek is jót tesznek, milyen hálára számíthattok? Hisz így a bűnösök is tesznek jót. Ha csak a visszafizetés reményében adtok kölcsönt, milyen hálát várhattok érte? A bűnösök is kölcsönöznek a bűnösöknek, hogy ugyanazt visszakapják. Szeressétek inkább ellenségeiteket: tegyetek jót, adjatok kölcsön, és semmi viszonzást ne várjatok. Így nagy jutalomban részesültök, a Magasságosnak lesztek a fiai, hisz ő is jó a hálátlanokhoz és a gonoszokhoz. Legyetek hát irgalmasok, amint Atyátok is irgalmas. (Lk 6,27-36)

Máténál ez így szerepel:

> Hallottátok a parancsot: Szeresd felebarátodat, és gyűlöld ellenségedet. Én pedig azt mondom nektek: szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok üldözőitekért! Így lesztek fiai mennyei Atyátoknak, aki fölkelti napját jókra is, gonoszokra is, esőt ad igazaknak is, bűnösöknek is. Ha csupán azokat szeretitek, akik szeretnek benneteket, mi lesz a jutalmatok? Nem így tesznek a vámosok is? S ha nem köszöntitek, csak barátaitokat, mi különöset tesztek? Nem így tesznek a pogányok is? Legyetek hát tökéletesek, amint mennyei Atyátok tökéletes! (Mt 5,43-48)

Nem kétséges az, hogy Jézus magasra tette a lécet.

Isten iránti engedelmesség

A szeretet parancsáról szóló fejezet zárásaként felhívjuk a figyelmet arra, hogy a szeretet parancsa nem mentesít az Isten iránti engedelmesség alól. A szeretet parancsa nem azt jelenti, hogy érzelmeinkre hivatkozva úgy cselekedjük, ahogyan jólesik.

> Aki teljesíti mennyei Atyám akaratát, az nekem mind testvérem, nővérem és anyám. (Mt 12,50 ~Mk 3,35)

Lukácsnál is hasonlóan szerepel:

> De ő ezt mondta nekik: „Azok az anyám és a testvéreim, akik hallgatják és tetté is váltják az Isten szavát.” (Lk 8,21)

Bonyolultabb, de nagyon hasznos a templomokban sokat idézett, és nem egybehangzóan értelmezett, a gazdag ifjúról szóló tanítás:

> Így felelt neki: „Miért kérdezel engem a jó felől? Csak egyvalaki jó. Ezért, ha el akarsz jutni az örök életre, tartsd meg a parancsokat.” Az megkérdezte: „Melyeket?” Jézus felsorolta: „Ne ölj, ne törj házasságot, ne lopj, hamisan ne tanúskodjál, apádat és anyádat tiszteld, felebarátodat pedig szeresd úgy, mint saját magadat.” Az ifjú erre kijelentette: „Ezeket mind megtartottam. Mit kell még tennem?” „Ha tökéletes akarsz lenni – felelte Jézus –, add el, amid van, az árát oszd szét a szegények között, így kincsed lesz a mennyben. Aztán gyere és kövess engem!” Ennek hallatára az ifjú szomorúan távozott, mert nagy vagyona volt. (Mt 19,17)

2. Egyéb viselkedési szabályok embertársainkkal („felebarátainkkal”) szemben

Jézus írástudó zsidó kortársa feltette a kérdést: Kit tekintsek felebarátomnak? *(Lk 10, 29)* Ez ma is aktuális kérdés. Jézus az egyik legismertebb példabeszédében válaszolt. *(Lk 10,*

30-37) Ez a példabeszéd jóval összetettebb, mint ahogyan általában értelmezik. Csak a segítségnyújtás kötelezettségét emelik ki, de itt ennél többről van szó. **Etnikai hovatartozásra való tekintet nélkül** segíteni kell a bajban lévőn. A szöveg elemzése nem egyszerű, hiszen nem tudjuk azt, hogy a bajba jutott melyik népcsoporthoz tartozott. Feltehető, hogy nem júdeai volt, mert a pap és a levita elmentek mellette. Lehetséges az, hogy a szamáriai a sajátjának segített, de ez nem derül ki a szövegből. Egy biztos: a pap és a levita nem feleltek meg a felebaráti szeretet követelményének. Ez tartalmilag mindenképpen meglepő, hiszen Jézust a zsidókeresztény tanítás mint a zsidósághoz jöttet mutatja be, helyenként utalnak is rá, hogy csak a zsidókra vonatkozik a küldetése. *(Ld. Mt 15,24* és *Jn 4,22c)* Ugyanakkor tudjuk azt, hogy a bűnben élő szamáriai asszonyt felhasználva is evangelizált Szamáriában *(Jn 4,39)*, és meggyógyította római tiszt szolgáját is *(Mt 8,5-13)*. Az irgalmas szamaritánus történetében azonban éppen a zsidó papot és levitát bírálja.
Kit tekintsünk hát a felebarátunknak? **Mindenkit, aki bajban van, és segíteni tudunk rajta.** Érdekes az, hogy a más fajú egyednek segítség nyújtása bizonyos állatfajoknál is megvan, ember pedig embernek gyakran nem nyújt segítséget.

Mások megítéléséről

Máig nem változó hajlama az embernek az, hogy másokat szigorúbban ítéli meg, mint saját magát. Jézus ezt nagy hibának tartja, olyannyira, hogy külön foglalkozik ezzel a kérdéssel.

> Ne ítélkezzetek, hogy fölöttetek se ítélkezzenek! Amilyen ítélettel ti ítélkeztek, olyannal fognak majd fölöttetek is ítélkezni. Amilyen mértékkel mértek, olyannal fognak majd nektek is visszamérni. Miért látod meg a szálkát embertársad szemében, amikor a magadéban a gerendát sem veszed észre? Hogy mondhatod embertársadnak, hogy hadd vegyem ki a szemedből a szálkát, amikor a magad szemében gerenda van? Képmutató! Előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, s akkor hozzáláthatsz ahhoz, hogy kivedd a szálkát embertársad szeméből! (Mt 7,1-6)

Ezt megtaláljuk a *Lk 6,41-42*-ben is. Lukácsnál még egy fontos kiegészítést is találunk:

> Ne mondjatok ítéletet senki fölött, s akkor fölöttetek sem ítélkeznek. Ne ítéljetek el senkit, s akkor benneteket sem ítélnek el. Bocsássatok meg, és nektek is megbocsátanak. (Lk 6,37)

János evangéliumában ismét egy fontos, ide tartozó parancsot találunk. *Ne látszatra ítéljetek, hanem igazságosan ítéljetek!* (Jn 7,24)

Alamizsna (adomány)

Jézus korában is sok volt a segítséget igénylő (szegény, beteg) ember. Az adakozás is szokás volt. Sőt, a jómódúakkal szemben ez társadalmi elvárásként is megjelent. Hogy ki mennyit és hogyan adjon, arra vonatkozó előírás nem volt. Gyakori volt a nyilvánosság előtti adakozás, amit Jézus elítélt.

> Ügyeljetek, hogy a jót ne az emberek szeme láttára tegyétek azért, hogy lássanak benneteket. Így semmi jutalom nem vár rátok mennyei Atyátoknál. Amikor tehát alamizsnát adsz, ne kürtöltess magad előtt, mint a képmutatók teszik a zsinagógában és az utcán, hogy dicsérjék őket az emberek! Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. Te úgy adj alamizsnát, hogy ne tudja a bal kezed, mit tesz a jobb. Így alamizsnád titokban marad, és Atyád, aki a rejtekben is lát, megjutalmaz. (Mt 6,1-4)

Böjtölés

Jézus elítélte a képmutatás más formáit is, mint pl. a böjt kirakatba helyezését.

> Amikor böjtöltök, ne öltsetek olyan ábrázatot, mint a képmutatók, akik komorrá változtatják arcukat, hogy lássák böjtölésük! Bizony mondom nektek: megkapták jutalmukat. Te, amikor böjtölsz, kend meg fejedet és mosd meg arcodat, hogy ne lássák rajtad az emberek, hogy böjtölsz, hanem csak Atyád, aki a rejtekben is ott van! Akkor Atyád, aki a rejtekben is lát, megjutalmaz. (Mt 6,16-18)

3. Az egymáshoz való viszonyulásunk mutatja meg azt, hogyan viszonyulunk Istenhez

Különlegesen fontos kérdéshez érkeztünk el. Sok, magát keresztténynek gondoló ember ma is úgy véli, hogy Isten őt aszerint ítéli meg, hogyan viszonyul hozzá. Nem ismeretlen előttünk az olyan buzgó vallásgyakorló, aki a családjában, szomszédságában, egyéb emberi közösségekben a legcsekélyebb keresztény erényt sem mutatja. Mélyen meg van győződve saját jóságáról, és biztos benne, hogy a magatartása Istennek tetsző.
Jézus azonban az utolsó ítélet kapcsán arról beszél, hogy **az ítélet alapja az lesz, ahogyan az embertársainkkal viselkedtünk!**

> Éhes voltam, és adtatok ennem. Szomjas voltam, és adtatok innom. Idegen voltam, és befogadtatok. Nem volt ruhám, és felruháztatok. Beteg voltam, és meglátogattatok. Börtönben voltam, és fölkerestetek. (Mt 25,35-36)

A folytatásban kiderül, hogy itt Jézus nem magáról beszél.

> Bizony mondom nektek, amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek. (Mt 25,40b)

Ugyanakkor: *Bizony mondom nektek, amit a legkisebbek valamelyikével nem tettetek, velem nem tettétek*. (Mt 25,45b)

Ez olyan parancs, amelyhez ígéret is kötődik! *Ezek örök büntetésre mennek, az igazak meg örök életre*. (uo. 46. vers)

Mások szolgálatát Jézus a legfőbb elvárások és a legnagyobb értékek közé sorolja.

> „Ha valaki első akar lenni, legyen a legutolsó, mindenkinek a szolgája.” (Mk 9,35b)

A tanítványait az utolsó vacsorán a lábmosással is mások alázatos szolgálatára figyelmezteti. *(Jn 13,3-15)* Meg is magyarázta a tanítványainak, mert még Péter sem értette, miért mossa meg a lábukat, amikor az szolgai feladat.

> Ha tehát megmostam a ti lábatokat, én, az Úr és a Mester, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát. Mert példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy tegyetek. (Jn 13,14-15)

Elvárásán nem csodálkozhatunk, hiszen ő maga minden emberért hozott áldozatot, mégpedig nagy áldozatot.

4. Jézus a közösségekben munkálkodik (a gyülekezet)

Jézus a Jn 15-ben elmondott példázata nagyon szemléletesen mutatja be Jézus, a hívők és az Atya kapcsolatát.

> Én vagyok az igazi szőlőtő, s Atyám a szőlőműves. Minden szőlővesszőt, amely nem hoz gyümölcsöt, lemetsz rólam, azt pedig, amely terem, megtisztítja, hogy még többet teremjen. Ti már tiszták vagytok a tanítás által, amelyet hirdettem nektek. Maradjatok hát bennem, s akkor én is bennetek maradok. Amint a szőlővessző nem teremhet maga, csak ha a szőlőtőn marad, úgy ti sem, ha nem maradtok bennem. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad, s én benne, az bő termést hoz. Hisz nélkülem semmit sem tehettek. Aki nem marad bennem, azt kivetik, mint a szőlővesszőt, ha elszárad. Összeszedik, tűzre vetik és elég. Ha bennem maradtok, és tanításom is bennetek marad, akkor bármit akartok, kérjetek, és megkapjátok. Azáltal dicsőül meg Atyám, hogy bő termést hoztok, és a tanítványaim lesztek. Amint engem szeret az Atya, úgy szeretlek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben. (Jn 15,1-9)

A szőlőtő a rajta lévő vesszőkkel az Egyház szimbóluma. Bár az idézett részben a „vesszők” közötti kapcsolatról nincsen közvetlenül szó, a hívek összetartozása kifejeződik benne.

A közös ima

Jézus ígérete szerint a közös imának különleges ereje van.

> Azt is mondom nektek: Ha ketten közületek valamiben egyetértenek a földön, és úgy kérik, megkapják (Mt 18,19)

Érdemes azonban odafigyelni a részletekre! Az egyetértés nagyon fontos! Egyetértés áll-e fönn két ember között, amikor az egyik remél valamit, a másik pedig hisz ugyanabban? NEM! A remény és a hit nem azonos. A remény nem mozgat „hegyeket", a hit igen.

5. Jézus bizonyos bűnöket a Törvénynél[3] szigorúbban ítél meg

Az ebben a fejezetben tárgyalt kérdések sokaknak zavaróak lehetnek. Az elvárások igen magasak, a megadott méltó büntetés pedig túl szigorúnak tűnhet.
A Törvény és Jézus tanítása közötti összefüggésről szól a *Mt 5,17-48*, amelynek összefoglalása a 20. versben található: *Ezért mondom nektek: ha igazságotok nem múlja felül az írástudókét és a farizeusokét, nem juttok be a mennyek országába.* (Mt 5,20)

Ha megnézzük, milyen bűnök esetén szigorúbb Jézus a Törvénynél, akkor azt látjuk, hogy az egyik terület, amellyel kapcsolatban Jézus igen kemény, **a családdal és a gyerekekkel** kapcsolatos. Ez sajnos ma is aktuális kérdés, sokkal inkább, mint régebben. A család intézményét minden törvény – így Mózes törvénye is – védte. De gyermekvédelem abban a formában, ahogyan Jézusnál megjelent, nem létezett.
A feleség elbocsátásának tiltása, a házasságtörés megítélése, a gyerekek védelme, a haragtartásnak és a másik durva megítélésének szigorú elítélése *(Mt 5,22)* főképpen a család védelmére szolgál, de különleges jelentősége van a rosszat jóval viszonozz parancsnak is a családi életben.

Különleges jelentősége miatt sorra vesszük ezeket a részleteket. Az evangéliumokban több helyen előforduló szövegeket csak egyszer hozzuk, de utalunk a párhuzamos előfordulásokra.

Fölmerülhet a kérdés: ha Pál úgy ítélte meg, hogy a Törvény betarthatatlan, és az csak arra jó, hogy az ember érezze a bűnösségét, akkor Jézus miért szigorította?

[3] A „Törvény" nagy kezdőbetűvel írva ebben az írásban szokás szerint a mózesi törvényeket jelenti.

Erre a kérdésre csak akkor tudunk válaszolni, ha Jézus tanításának más elemeit is figyelembe vesszük. Ilyen például az irgalom a bűnössel szemben. A Törvény nem ismer kivételt, Jézus azonban igen, a bűnbánónak megkegyelmez. Egy házasságtörőt is megmentett a megkövezéstől, ld. később.

A házasságtörés megítélése Jézusnál

Bűnös vágy megnyilvánulásának és feleség elbocsátásának tilalma

> Hallottátok a parancsot: Ne törj házasságot. Én pedig azt mondom nektek, hogy aki bűnös vággyal asszonyra néz, szívében már házasságtörést követett el vele. Ezért ha jobb szemed megbotránkoztat, vájd ki és dobd el! Inkább egy tagod vesszen oda, mintsem az egész tested a kárhozatra jusson. Ha jobb kezed visz bűnbe, vágd le és dobd el! Inkább egy tagod vesszen oda, mintsem az egész tested pokolba kerüljön. Ezt is előírták: Aki elbocsátja feleségét, adjon neki válólevelet. Én pedig azt mondom nektek, hogy aki elbocsátja feleségét – hacsak nem paráznasága miatt –, okot ad neki a házasságtörésre. S aki elbocsátottat vesz feleségül, házasságot tör. (Mt 5,27-32)

Ugyanezeket a gondolatokat találjuk a Mt 19,6-10-ben is.

A Mk 10,5-12-ben is lényegében ez áll, itt azonban a válás tilalma már kategorikus:

> Ezt válaszolta: „Aki elküldi feleségét és mást vesz el, házasságtörést követ el ellene. Ha pedig a feleség hagyja el férjét és máshoz megy, házasságot tör.” (Mk 10,11-12)

Lk 16,18-ban ugyanezt találjuk.

A harag, mint szociális bűn

Korunk emberi közösségei – ugyanúgy, mint a korabeli zsidó társadalom – a haragot személyes érzésnek és személyes vagy legföljebb családi ügynek tekinti, de nem vonja a törvénykezés hatálya alá.

Jézus azonban a haragot társadalmat érintő bűnként és nem egyéni problémának tekinti. A harag valóban a társadalmi élet komoly parazitája. Megfertőzi a családi életet, a szomszédságot, a munkahelyeket, a rokoni kapcsolatokat – egyszóval minden emberi közösséget. A harag jogi problémaként való kezelésének lehetősége persze erősen kérdéses, de Jézusnak nem is feltétlen ez a célja. Ő azt szeretné – és el is várja – hogy mi magunk tisztítsuk meg magunkat a harag terhétől. A harag súlyának és jelentőségének megmutatására szolgál az a kijelentése, miszerint a haragtartót is törvényszék elé kell állítani. Ehhez még annyi

megjegyzést fűzünk, hogy a haragtartó – ha világi bíróság előtt nem is – Isten előtt felel a rossz viszonyulásért.

> Hallottátok, hogy a régiek ezt a parancsot kapták: Ne ölj! Aki öl, állítsák a törvényszék elé. Én pedig azt mondom nektek: Már azt is állítsák a törvényszék elé, aki haragot tart embertársával. Aki embertársát ostobának nevezi, állítsák a nagytanács elé. Aki azt mondja neki, hogy te bolond, méltó a pokol tüzére. Ha tehát ajándékot akarsz az oltáron felajánlani, és ott eszedbe jut, hogy embertársadnak valami panasza van ellened, hagyd ott ajándékodat az oltár előtt, s menj, előbb békülj ki embertársaddal, aztán térj vissza és ajánld fel ajándékodat. Ellenfeleddel szemben légy békülékeny idejében, amikor még az úton vagy vele, nehogy átadjon ellenfeled a bírónak, a bíró pedig a poroszlónak, és börtönbe kerülj. Bizony mondom neked, nem szabadulsz ki, amíg az utolsó fillért is meg nem fizeted. (Mt 5,21-26)

A személyiség tiszteletének parancsa

Ez is egy olyan új elem, aminek nyoma sincsen a korabeli világban, de azóta se lett jobb a helyzet. A fentebb idézett részletben áll két mondat, ami igencsak figyelemre méltó.

> …Aki embertársát ostobának nevezi, állítsák a nagytanács elé. Aki azt mondja neki, hogy te bolond, méltó a pokol tüzére. (Mt 5, 22)

Az urak előtti hódolat mindig ismert volt, de az ember személyiségének tisztelete – tekintet nélkül annak konkrét tartalmára – teljesen új jelenség Jézusnál.

A gyerek mint magatartásminta és különös védelemre szoruló

Jézus gyerekek iránt szeretete a szeretetről szóló tanítása alapján ugyan nyilvánvalónak tűnik, de szokatlansága miatt a maga korában is meglepetést keltett, és ma is érdemes foglalkozni vele.
A tanítványok – a kor szokása szerint – igyekeztek a gyerekeket Jézustól távol tartani, nyilván azzal a szándékkal, hogy ne zavarják őt.

> Akkor gyermekeket vittek hozzá, hogy tegye rájuk a kezét és imádkozzék fölöttük. A tanítványok elutasították őket. Jézus azonban így szólt: „Hagyjátok csak a gyermekeket, ne akadályozzátok meg őket, hadd jöjjenek hozzám, hisz ilyeneké a mennyek országa!” Azzal rájuk tette kezét, s elment onnét. (Mt 19,13-15)

Ugyanez szerepel *Mk 10,13-16*-ban is.

A gyerekek védelem alá helyezése Mt 18,5-6-ban jelenik meg:

> Aki befogad egy ilyen gyereket a nevemben, engem fogad be. De aki megbotránkoztat csak egyet is ezek közül a kicsik közül, akik hisznek bennem, jobban járna, ha malomkövet kötnének a nyakába és a tenger fenekére vetnék.

Határozott beszéd ez, de ennél talán meglepőbb, hogy a gyerekeket példaként állítja az emberek elé.

> Odahívott egy gyereket, közéjük állította, s azt mondta: „Bizony mondom nektek, ha nem változtok meg, s nem lesztek olyanok, mint a gyerekek, nem mentek be a mennyek országába. Aki tehát megalázza magát, mint ez a gyerek, az a legnagyobb a mennyek országában. (Mt 18,2-4)

Itt az engedelmességre kell gondolnunk. Akkor a gyerekek feltétlen engedelmességgel tartoztak a szüleiknek, ill. a föléjük rendelteknek. Jézus itt arra mutat rá, hogy ő is ugyanezt várja el a parancsaival kapcsolatban. Tartsuk be alázattal Isten parancsait!

A gyerekek befogadásának parancsa megjelenik Márknál is, kicsit bővebben, mint a fentebb idézett helyen.

> „Aki befogad egy ilyen gyereket az én nevemben, engem fogad be. Aki pedig engem befogad, nem engem fogad be, hanem azt, aki küldött engem.” (Mk 9,37)

Az alázatosság kérdése

A tanítványok egymás között felvetették a kérdést: ki a nagyobb közülük? Jézus ezt helytelenítve beszél arról, hogy „aki a legkisebb köztetek, az az igazán nagy.” (Lk 9,48c)

Miért példák a gyerekek?

Jézus gyermekszeretete nem kíván magyarázatot. Elgondolkodtató azonban az, hogy miért a gyerekeket állítja példaként? A fentebb elmondottak és a szövegösszefüggések alapján azt állapíthatjuk meg, hogy a hit szempontjából a gyerekek következő tulajdonságai a példaértékűek: az engedelmesség (alázat), a tanítás elfogadása (elhiszik azt, amit mondanak nekik), valamint az, hogy nem keresnek ész érveket a hit megkérdőjelezésére. Utóbbit úgy is mondhatnánk, hogy kételkedés nélküli hit.

Az eskü és az igazmondás kérdése

A hamis tanúság tiltása

Meglepően nehéz részhez értünk. A Második Törvénykönyvben (Mózes V.) a tízparancsolatban a következőt olvassuk: *Ne tégy hamis tanúságot embertársaid ellen!* (MTörv 5,20) Ez a nyolcadik parancs. A parancsok között hiába keressük a „ne hazudj!” parancsát. A

hamis tanúzás természetesen hazugság, de a más szituációban megjelenő hazugság sokkal gyakoribb. Véletlennek nem tekinthetjük a kimaradást, mert ha a sugalmazottságtól el is tekintenénk, a Tóra egységes mű.
Zavarunkat tovább fokozza az, hogy Jézus tiltotta az esküt, noha ezt Mózes engedélyezte, sőt, azt is előírta, hogy Isten nevére esküdjenek. (*MTörv 6,13.10,20*) Jézus ebben is következetes volt, hiszen a főpap előtt sem esküdött, noha felszólította rá. (*Mt 26,63*)

Jézus így beszél az esküről:

> Hallottátok ezt a régieknek szóló parancsot is: Ne esküdjél hamisan, hanem tartsd meg az Úrnak tett esküdet. Én pedig azt mondom nektek: Egyáltalán ne esküdjetek, sem az égre, mert az Isten trónja, sem a földre, mert az lába zsámolya, sem Jeruzsálemre, mert az a nagy Király városa. Még saját fejedre se esküdjél, mert egyetlen hajszáladat sem tudod fehérré vagy feketévé tenni. Így beszéljetek inkább: az igen igen, a nem nem. Ami ezenfelül van, a gonosztól való. (Mt 5,33-37)

Az eskü tilalma kérdéseket vet fel. Az esküre kötelezés nem csak az igazságszolgáltatásban, de az állam működésének más területén is fölmerül, az orvosi eskütől a katonák kötelező eskütételéig.

A hazugság megítélése

A hazai kereszténység hitoktatási gyakorlatában a hazugságot kategorikusan tiltják. Ez a protestáns egyházakra is igaz. Abban azonban tévednek, hogy ezt a VIII. mózesi parancsból vélik kiolvasni. A hazugság tilalma a VIII. parancs kiterjesztése, és helyes, de szerintünk csak a *Mt 5,37*-re és a *Kol 3,9a*-ra lehet hivatkozni.

Úgy látjuk, hogy az ószövetségi zsidóság az igazmondás kérdéséhez lényegében másképpen állt hozzá. Megengedettnek tartották a jó célért történő hazugságot. Azt, hogy jó célon mit értettek, nehéz rekonstruálni. Pál érinti az igazmondás kérdését a Római levélben (*Róm 3,1-8*), és nem tarja megengedhetőnek a hazugságot. (Vigyázzunk, a szöveg igen bonyolult, könnyen az ellenkezőjét lehet kiolvasni belőle.)

Megjegyzem azt, hogy gyerekkoromban egyes katolikus hívők felfigyeltek arra, hogy a tízparancsolat nem tiltja a hazugságot, és ezzel vissza is éltek.[4] Buzgó katolikus létükre kritikus helyzetekben rutinosan, elképzelhetetlen fantáziával hazudtak a „jó” célért.

[4] Az akkori hitoktatásban a VIII. parancsolat az eredeti formában szerepelt: *Ne tégy hamis tanúságot embertársad ellen.* (Kiv 20,16)

Mivel abban az időben a katolikus hívek Biblia ismerete igen szerény volt, általában nem tudták azt, hogy az Újszövetségben Pálnál kategorikusan megjelenik a hazugság tiltása: *Ne hazudjatok egymásnak*. (Kol 3,9a)

A modern pszichológia a hazugságot természetes és egészséges emberi jelenségnek tartja. Azt állítják, hogy minden ember az élete során átlagosan 40000-szer hazudik.

Mi pedig azt állítjuk, hogy a hazugság az emberi kapcsolatok nagy megrontója, és tartózkodni kell tőle, úgy, ahogyan azt az egyházak többsége tanítja. A Katolikus Egyház Katekizmusa foglalkozik a hazugság kérdésével. A hazugság Szt. Ágostontól származó definíciójából kiindulva bemutatja a hazugság természetét.

Kiemelkedő fontossága miatt idézzük a KEK 2482-2487 pontjait.

2482 "A hamis állítás azzal a szándékkal, hogy megtévesszen, hazugság." [Szent Ágoston: De mendacio 4, 5] Az Úr az ördög művét a hazugságban leplezi le: "A ti atyátok az Ördög (...). Nincs benne igazság. Amikor hazugságot beszél, a sajátjából beszél, mert hazug és a hazugság atyja." (Jn 8,44)

2483 A hazugság a legközvetlenebb vétség az igazság ellen. Hazudni annyi, mint az igazság ellen beszélni vagy cselekedni megtévesztő szándékkal. A hazugság, mivel az embernek az igazsághoz és a felebaráthoz fűződő kapcsolatát sérti, annak az alapvető kapcsolatnak árt, mely az embert és szavát az Úrhoz köti.

2484 A hazugság súlyosságának mértéke függ az eltorzított igazság természetétől, a körülményektől, az elkövető szándékától, és a kártól, amit a hazugság áldozatai elszenvedtek. Ámbár a hazugság önmagában bocsánatos bűn, halálos bűnné válik, amikor súlyosan sérti az igazságosság és szeretet erényeit.

2485 A hazugság természete szerint elítélendő. Megszentségteleníti a szót, melynek az a rendeltetése, hogy a megismert igazságot másokkal közölje. A megfontolt szándék arra, hogy a felebarátot megtévessze az igazsággal ellentétes állításokkal, vét az igazság és a szeretet rendje ellen. A bűnösség még nagyobb, ha a megtévesztési szándék rossz következményekkel járhat azok számára, akiket megtévesztett.

2486 A hazugság (mivel az igazmondás erényének megsértése) valóságos erőszak a másikkal szemben. Megismerőképességében sebzi meg, mely minden ítélet és döntés előfeltétele. Csírájában hordozza a lelkek megoszlását és mindazt a rosszat, ami ebből következik. A hazugság minden társadalom számára ártalmas; aláássa az emberek közötti bizalmat és megbontja a társadalmi kapcsolatok rendszerét.

2487 Az igazságossággal és az igazsággal szemben elkövetett bármely bűn jóvátételi kötelezettséget von maga után, akkor is, ha elkövetője bocsánatot nyert. Amikor a bűnt lehetetlen nyilvánosan

jóvá tenni, titokban kell megtenni; ha a károsultat nem lehet közvetlenül kártalanítani, erkölcsi elégtételt kell nyújtani neki a szeretet nevében. Ez a jóvátételi kötelezettség fönnáll a mások becsülete ellen elkövetett bűnök esetén is. E morális és olykor anyagi jóvátétel mértékét az okozott kár nagysága határozza meg. E jóvátétel lelkiismeretben kötelez. [Forrás: KEK, internetes változat, http://www.katolikus.hu/kek/k.zip Letöltve: 2023.10.15. Megjegyezzük, hogy az 1994-es kiadásban a 2483-as pont szövege utal az igazság megismerésének jogára. Az fentebb idézett későbbi változatból ezt kihagyták.]

Igazság, hazugság, tévedés, vélekedés

Tisztáznunk kell néhány fogalmat.

Az állításokat rendszerint kijelentő mondat formájában fogalmazzuk meg. Egy állítás a tartalmát tekintve lehet igaz vagy hamis. Az állítás igazságértéke nem függ attól, hogy egy adott személy vagy közösség el tudja-e dönteni, hogy igaz, vagy hamis. Ha kijelentem, hogy a lakóhelyemen most esik az eső, erről aligha tudja a kedves olvasó eldönteni, hogy igaz-e ez az állítás.

Sokan azt gondolják, hogy az igazság ellentéte a hazugság. Ez tévedés. Az igazság ellentéte a hamisság. Ha egy állítás nem igaz, akkor az hamis.
Hazugságról akkor beszélünk, ha valaki kijelent valamit, amiről tudja, hogy nem igaz.
Hamis igazságértékű állítás azonban nem csak hazugságként (szándékosan) jöhet létre. Gyakran tévedés eredménye a hamis állítás.
A hamis állítást közlő személy erkölcsi felelőssége és megítélése nyilván más, ha az hazugság eredménye, mint ha téved. A hamis kijelentés következményeiben nincsen különbség aszerint, hogy az hazugság vagy tévedés eredményeként jött-e létre.
Nagyon vigyázzunk tehát a jelentős állítások továbbadásában! Sok kellemetlenségtől kíméljük meg magunkat és embertárainkat, ha nem adunk tovább hamis tartalmú kijelentéseket.

A népirtáshoz vezető eszmék egy része sem hazugságokra, hanem tévedésekre épített. Ez azonban senkit nem ment fel a bűnei alól.
A tévedések forrása a vélekedés. Vélekedni kell, mert egyébként sokszor döntésképtelenek lennénk. Az, hogy vélekedéssel igaz állításhoz jutunk, nem garantálható. Körültekintőnek kell lennünk, főleg akkor, ha a vélekedésünkkel másnak vagy magunknak kárt okozhatunk.

Ismert az, hogy pl. a magyar bírói gyakorlatban is létezik a vélelmezés. A nyomozó hatóság nem tud teljes értékű bizonyítékot szolgáltatni egy feltételezett tényállásra, de a bíróság mégis vélelmezi annak az igazságát. Csak remélni lehet, hogy ritkábban tévednek, mint az emberek egymás megítélésében.

A rosszat jóval kell viszonozni

Korábban már bemutattuk az aranyszabályt. Jézus azonban ezen túlmegy.

> Hallottátok a parancsot: Szemet szemért és fogat fogért. Én pedig azt mondom nektek, ne álljatok ellent a gonosznak. Aki megüti a jobb arcodat, annak tartsd oda a másikat is! Aki perbe fog, hogy elvegye a ruhádat, annak add oda a köntösödet is! S ha valaki egy mérföldnyire kényszerít, menj vele kétannyira! Aki kér, annak adj, s attól, aki kölcsönt akar tőled, ne tagadd meg! (Mt 5,38-42)

Nagyon nehezen érthető tanítás ez. Enyhítő, fellazított értelmezést szoktak keresni, mert ez szó szerint értelmezve elfogadhatatlannak tűnik. Támadták és támadják is, és az idézett verseket a „birka-tan” megalapozásának tekintik. A fenti kijelentéseket úgy értelmezik, hogy az embernek birkaként kell viselkednie ahhoz, hogy Jézus elvárásainak megfeleljen.

Tény az, hogy nem ismerjük azokat az összefüggéseket, amelyek alapján ezt a szöveget pontosan meg tudnánk ítélni. Vélhetjük azt, hogy a kisebb közösségek (család, nemzetség) békéjének védelmére adta ezt az útmutatást. Értelmezhető a béketűrésre való felszólításnak, a békességre törekvés feltétlen elvárásának is.

Az ellenség szeretete

Azt hihetnénk, hogy az előzőeket nem lehet fokozni. De lehet, és ezt látjuk az ellenség szeretet parancsában:

> Hallottátok a parancsot: Szeresd felebarátodat, és gyűlöld ellenségedet. Én pedig azt mondom nektek: szeressétek ellenségeiteket, és imádkozzatok üldözőitekért! Így lesztek fiai mennyei Atyátoknak, aki fölkelti napját jókra is, gonoszokra is, esőt ad igazaknak is, bűnösöknek is. Ha csupán azokat szeretitek, akik szeretnek benneteket, mi lesz a jutalmatok? Nem így tesznek a vámosok is? S ha nem köszöntitek, csak barátaitokat, mi különöset tesztek? Nem így tesznek a pogányok is? Legyetek hát tökéletesek, amint mennyei Atyátok tökéletes! (Mt 5,43-48)

Ha lehet egy parancs nehéz, akkor ez az. Mert az ellenségeinkért, üldözőinkért imádkozni lehet akartból, elfogadva Jézus intelmét. Ilyen imák ma már ismertek és elterjedtek. De szeretni az ellenségeinket? Nos, ehhez bizonyára a legtöbbünknek meg kell változtatnia a természetét, másképpen nem lehetséges.

6. Irgalmasság a bűnössel szemben

Ez a jézusi példaadás teljesen új. A Törvény még a legyőzöttnek sem irgalmaz, nem hogy a bűnösnek! Az alábbi részletek azt is mutatják, hogy az Ószövetségben a bosszúállás parancsát Istentől eredeztetik.

> Ezt mondja a Seregek Ura: Meg akarom torolni, amit Amalek Izrael ellen vétett: nem adott neki utat, amikor kivonult Egyiptomból. Rajta hát, menj, és támadd meg Amaleket, és töltsd be rajta és mindenén, amije csak van, az átkot. Ne kíméld, hanem ölj meg férfit és nőt, gyereket és csecsemőt, marhát és juhot, tevét és szamarat! (1Sám 15,2-3)

> Aztán meghódítottuk mind a városait, s minden városon betöltöttük az átkot, férfiakon, nőkön, gyerekeken egyaránt, nem hagytunk életben egyetlen egyet sem. Csak a jószágot meg a városokban összeharácsolt javakat tartottuk meg zsákmányul. (MTörv 2,34-35)

> Betöltöttük rajtuk az átkot, mint Szichonon, Hesbon királyán; az egész városon betöltöttük az átkot, férfiakon, nőkön és gyerekeken egyaránt. (MTörv 3,6)

> E népek városaiban, amelyeket az Úr, a te Istened örökségül ad neked, egyetlen lelket se hagyj életben. Rajtuk töltsd be az átkot mindenképpen, a hettitákon, amoritákon, kánaániakon, perizitákon, hivvitákon és jebuzitákon, ahogy az Úr, a te Istened parancsolta, nehogy eltanuld tőlük utálatos dolgaikat, amelyeket isteneik (tiszteletére) végbe visznek, s így vétkezzetek az Úr, a ti Istenetek ellen. (MTörv 20,16-18)

Az irgalom megjelenésének kiemelkedő példája: A házasságtörő asszony megkövezésének meghiúsítása

> Jézus pedig kiment az Olajfák hegyére. De korán reggel ismét megjelent a templomban, és az egész nép hozzásereglett; ő pedig leült, és tanította őket. Ekkor odavezettek az írástudók és a farizeusok egy asszonyt, akit házasságtörésen értek, középre állították, és így szóltak Jézushoz: Mester, ezt az asszonyt házasságtörés közben tetten érték. Mózes azt parancsolta nekünk a törvényben, hogy kövezzük meg az ilyeneket. Hát te mit mondasz? Ezt azért mondták, hogy

próbára tegyék, és legyen mivel vádolniuk őt. Jézus pedig lehajolt, és ujjával írt a földre. Amikor továbbra is faggatták, felegyenesedett, és ezt mondta nekik: Aki bűntelen közületek, az vessen rá először követ. És lehajolva tovább írt a földre. Azok pedig ezt hallva, egymás után kimentek, kezdve a véneken. Egyedül ő meg az asszony maradt ott a középen. Mikor pedig Jézus felegyenesedett, és senkit sem látott az asszonyon kívül, így szólt hozzá: Asszony, hol vannak a vádlóid? Senki sem ítélt el téged? Ő így felelt: Senki, Uram. Jézus pedig ezt mondta neki: Én sem ítéllek el téged, menj el, és mostantól fogva többé ne vétkezz! (Jn 8,1-11)

A példán nincs mit magyarázni. Idézzünk azonban fel egy korábban már előfordult , véleményünk szerint nagy fontosságú jézusi gondolatot:

Menjetek és tanuljátok meg, mit jelent: **Irgalmasságot akarok, nem áldozatot.** Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem hogy a bűnösöket. (Mt 9,13)

Ha tudnátok, mit jelent: **Irgalmasságot akarok, nem pedig áldozatot**, nem ítélnétek el az ártatlanokat. (Mt 12,7)

7. A megbocsátás parancsa

Jézus parancsai között kulcskérdés a megbocsátás. Pál írja: *Sőt a törvény szerint majdnem mindent vérrel tisztítanak meg, és vérontás nélkül nincs bűnbocsánat.* (Zsid 9,22) Ő a Tóra törvényéről beszél, a vérontás alapvetően az áldozati állatok vérének ontását jelenti, de jelenti a súlyos vétkekért járó halálbüntetést is.

Az egyén szempontjából elsődleges kérdés, hogy Isten megbocsátja-e a bűneit. Tudjuk, hogy a bűnbocsánat elsődleges feltétele a bűnbánat, de van egy másik feltétel is, ami gyakran nehezebben teljesíthetőnek tűnik a bűnbánatnál. Ez a megbocsátás az ellenünk vétkezőknek. Az Úr imádságában is szerepel, ígéretünk formájában: *s bocsásd meg a vétkeinket, amint mi is megbocsátottunk az ellenünk vétkezőknek.* (Mt 6,12)

A megbocsátás az ellenünk vétkezőknek nem lehetőség, hanem parancs.

Ha megbocsátjátok az embereknek, amit vétettek ellenetek, mennyei Atyátok is megbocsát nektek. De ha nem bocsáttok meg az embereknek, Atyátok sem bocsátja meg bűneiteket. (Mt 6,14-15)

Az imáink meghallgatásának nem egyszerűen a megbocsátás a feltétele, de még csak neheztelni sem szabad az ellenünk vétkezőkre!

Ezért mondom nektek, hogy ha imádkoztok és könyörögtök valamiért, higgyétek, hogy megkapjátok, és akkor valóban teljesül kérésetek. Ám amikor imádkozni készültök, bocsássatok

meg, ha nehezteltek valakire, hogy mennyei Atyátok is megbocsássa bűneiteket.” (Mk 11,24-26)

Ez nagyon szigorú parancs. Tudatosan, akarattal kimondani a megbocsátást, egy dolog. De azt elérni, hogy a sérelmünkre elkövetett bűn még neheztelés szintjén se maradjon meg bennünk, általában nem egyszerű.

A tanítványok is érezték ennek a súlyát, különösen a visszaeső bűnelkövetőkkel szemben. Meg is kérdezték, hol van a megbocsátás határa ismételt vétkezés esetén.

Akkor odalépett hozzá Péter és megkérdezte: „Uram, ha vét ellenem testvérem, hányszor kell neki megbocsátanom? Talán hétszer?” „Mondom neked – felelte Jézus –, nem hétszer, hanem hetvenhétszer. (Mt 18,21-22)

Hasonló szerepel Lukácsnál is:

Vigyázzatok magatokra. Ha vét ellened testvéred, fedd meg. De ha megbánja, bocsáss meg neki. Ha hétszer vétkezik is naponta ellened, és hétszer fordul hozzád azzal, hogy »bánom«, bocsáss meg neki. (Lk 17,3-4)

Tanács a nehéz esetekre

Jézus nagyon jól tudta azt, hogy vannak nehéz esetek, és erre vonatkozóan is van tanácsa.

Ha testvéred megbántott, menj, és figyelmeztesd négyszemközt. Ha hallgat rád, megnyered testvéredet. Ha nem hallgat rád, vigyél magaddal egy vagy két másik embert, hogy két vagy három tanú bizonyítsa a dolgot. Ha ezekre sem hallgat, jelentsd az egyháznak. Ha az egyházra sem hallgat, vedd úgy, mintha pogány volna vagy vámos. Bizony mondom nektek: amit megköttök a földön, a mennyben is meg lesz kötve, s amit feloldotok a földön, a mennyben is fel lesz oldva. (Mt 18,15-18)

8. Szellemi világ – anyagi világ

A tradicionális keresztény gondolkodásban a szellemi világ és az anyagi világ között hatalmas szakadék tátong. Az anyagi világ mint a bűn forrása, a szellemi világból kiragadó erő – és emiatt örök rossz – jelenik meg. A létezés e két szintje összeegyeztethetetlen, nem lehet jól, boldogan élni a földön, majd a túlvilágon is. Ez a megközelítés azonban téves. Az anyagi világot Isten teremtette, a törvényeit ő alkotta, nem a sátán. A föld javait nekünk

rendelte, nem azt írta elő, hogy azokat fel ne használjuk. Nem szenvedésre teremtett minket, hanem szeretetteljes – és ezért boldog – életre. Isten mindenhol ott van, az anyagi világban is. Az anyagias szemlélet azonban elrontja az Istenhez fűződő kapcsolatainkat és az emberek közötti viszonyt is. Jézus a tanításában többször érintette ezt a kérdést.

Kincsek gyűjtése a földön

Jézus int minket a gazdagság felhalmozásától.

> Ne gyűjtsetek magatoknak kincset a földön, ahol moly rágja és rozsda marja, s ahol betörnek és ellopják a tolvajok! A mennyben gyűjtsetek kincset, ahol nem rágja moly és nem marja rozsda, s ahol nem törnek be és nem lopják el a tolvajok! Ahol a kincsed, ott a szíved is. (Mt 6,19-21)

Igazi kincsnek a szellemi „kincset" tekinti:

> Adjátok el, amitek van, adjátok oda a rászorulóknak. Készítsetek magatoknak kimeríthetetlen erszényt, elfogyhatatlan kincset a mennyben, ahol nem fér hozzá tolvaj, és nem rágja szét a moly. Ahol a kincsetek, ott a szívetek is. (Lk 12,33-34)

Ezek az igék nyilván értelmezést igényelnek, hiszen ha valaki eladja mindenét és szétosztja, utána maga is adományra szorul.
Nagyobb boldogság adni, mint kapni – mondta Jézus. (ApCsel 20,35) De hogyan adjon az, akinek nincs, aki maga is arra szorul, hogy kapjon? A kérdéskör tanulmányozása hosszadalmas. Mi arra az eredményre jutottunk, hogy nem az a baj, ha valaki jómódban él. A baj az, ha számára a gazdagság, a vagyon, a pénz az elsődleges.

Isten és mammon

A pénz, a gazdagság szeretete és Isten szeretete Jézus szerint nem egyeztethető össze.

> Senki sem szolgálhat két úrnak: vagy gyűlöli az egyiket, a másikat pedig szereti, vagy ragaszkodik az egyikhez, a másikat pedig megveti. Nem szolgálhattok az Istennek is, a Mammonnak is. (Mt 6,24)

De akkor hogyan is éljünk? Ne törődjünk az anyagi létfeltételekkel? Erre is választ kapunk, amikor Jézus a gondviselésről beszél.

A gondviselés

> Aztán így szólt tanítványaihoz: „Ezért mondom nektek, ne aggódjatok megélhetésetek miatt, hogy mit esztek, sem testetek miatt, hogy mibe öltöztök. A lélek több, mint az eledel, s a test több, mint a ruha. Vegyetek példát a hollókról. Nem vetnek, nem aratnak, nincs pincéjük, nincs kamrájuk, s az Isten táplálja őket. Mennyivel többet értek ti, mint ezek a madarak! Ugyan melyiketek hosszabbíthatja meg az életét csak egy arasznyival is azzal, hogy aggodalmaskodik? Ha tehát még az egészen kis dolgokban is tehetetlenek vagytok, mit aggódtok? Vegyetek példát a liliomokról, hogyan nőnek: se nem fonnak, se nem szőnek. Mégis, mondom nektek, hogy Salamon dicsősége teljében sem volt úgy felöltözve, mint egy ezek közül. Ha tehát a mezőn a füvet, amely ma a mezőn zöldell, holnap a kemencébe kerül, Isten így öltözteti, mennyivel inkább titeket, kishitűek. Ne kérdezgessétek hát, hogy mit esztek vagy mit isztok, és ne nyugtalankodjatok. Mert erre a pogányok törekednek a világban. Atyátok tudja, hogy szükségetek van rájuk. Inkább az Isten országát keressétek, és ezeket megkapjátok hozzá. Ne félj, te kisded nyáj, hisz Atyátok úgy látta jónak, hogy nektek adja országát. (Lk 12,22-32)

Miért is nem kell aggodalmaskodni a megélhetés miatt? Mert *Inkább az Isten országát keressétek, és ezeket megkapjátok hozzá.* (Lk 22,31)

A pénz helyes felhasználása

Jézus beszél a pénzhez való gyakorlati viszonyról, és ebben is megjelenik az Isten – mammon ellentét.

> Azt mondom hát nektek: Szerezzetek magatoknak barátokat a hamis mammonból, hogyha majd elfogy, befogadjanak benneteket az örök hajlékokba. Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű. Aki a kicsiben hűtlen, az hűtlen a nagyban is. Ha tehát a hamis mammont nem kezeltétek hűen, ki bízza rátok az igazit? És ha a másében nem voltatok hűek, ki adja oda nektek a tiéteket? Egy szolga sem szolgálhat két úrnak. Mert az egyiket gyűlöli, a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik, a másikat megveti. Nem szolgálhattok az Istennek és a mammonnak. (Lk 16,9-14)

A világ gyűlöli a választottakat

> Ha gyűlöl majd benneteket a világ, gondoljatok arra, hogy engem előbb gyűlölt, mint titeket. Ha a világból valók volnátok, mint övéit szeretne benneteket a világ. De mert nem vagytok a

világból valók, hanem kiválasztottalak benneteket a világból, gyűlöl benneteket a világ. (Jn 15,18-20)

A világot nem ismerő jámbor Jézus-hívő értetlenül áll, amikor látja és tapasztalja a keresztények iránti gyűlöletet. A helyzet nem változott Jézus óta, a világ urai a kereszténységet ellenségnek tekintik.

9. A Szentlélekhez való viszony

Viszonyulásunk a Szentlélekhez kulcsfontosságú kérdés. Az Ószövetségben is írnak a Szentlélekről, de ott csak a próféták, papok és királyok kapják meg. Jézus azonban megváltoztatja ezt a helyzetet, mindenki megkaphatja a Szentlelket.
A Szentélek elküldéséről a következőket olvashatjuk:

S a Vigasztaló, a Szentlélek, akit majd a nevemben küld az Atya, megtanít benneteket mindenre és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek. (Jn 14,26)

A Szentlélek elleni bűn

Bizony mondom nektek, hogy minden bűn és minden káromló szó, amit csak kiejtenek az emberek fiai a szájukon, bocsánatot nyer. De aki a Szentlelket káromolja, nem nyer bocsánatot mindörökké, bűne örökre megmarad." Mert ezt mondták róla: „Tisztátalan lélek van benne." (Mk 3,28-30)

Aki az Emberfia ellen beszél, az bocsánatot nyer, aki azonban a Szentlelket káromolja, nem nyer bocsánatot. (Lk 12,10)

Mi a Szentlélek elleni bűn? Erről sokan és sokat írtak, de azt látjuk, hogy kérdést nem a Szentírás alapján, hanem vélekedésből válaszolják meg. A Bibliából ugyanis egyértelmű, hogy Jézus a Szentlélek elleni bűnnek azt tartotta, amikor annak működését megtagadják, különösen, ha azt démoni hatásnak tartják. (Ld. *Mk 3,22-30*) A KEK 1864. pontja II. János Pál pápa: *Dominum et vivificantem* enciklikájára hivatkozva a Szentlélek elleni véteknek a bűnben való megátalkodottságot tekinti. Prédikációkban rendszerint ezt a megközelítést halljuk vissza.

A Szentlelket minden hívő megkaphatja

A Szentlélek vételéről (a lélekkeresztségről) a keresztény teológiában nagyon eltérőek a vélemények. A Biblia alapján azonban a válasz egyértelmű. **A Szentlelket minden hívő megkaphatja, ha kéri.**

> Ha tehát ti, bár gonoszok vagytok, tudtok jót adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább adja mennyei Atyátok a Szentlelket azoknak, akik kérik tőle. (Lk 11,13)

Semmi más nem kell, mint hogy **hittel** kérjük. A lélekkeresztségnek pedig egyértelmű indikátora a nyelveken szólás.

A Katolikus Egyház a **katekizmusában** ír a Szentlélek ajándékairól és gyümölcseiről. Az ajándékok felsorolásában az ószövetségi eredetű traktusra (*Iz 11,1*) támaszkodó Szent Tamástól veszi át a hét ajándék felsorolását (KEK 1830-1832). Az *1Kor 12,1-10*-ben szereplő kegyelmi adományokat meg sem említi.

A Katolikus Egyház a mai napig nem ismeri el a Szentlélek kegyelmi adományainak Szt. Pál által leírt működését. Ezt az is mutatja, hogy – bár a karizmatikus mozgalom jelen van az Egyházban – a mai napig nem adtak imprimátumot egyetlen karizmatikus kiadványra sem, még a saját papjaink által írt, igencsak mértéktartó könyveket is beleértve.

10. Tiszta és tisztátalan – a Törvényhez való viszony néhány kérdése

A kézmosás parancsa

A bevezetésben már utaltunk rá, hogy Jézus nem mindig törekedett a Törvény betartására, és nem csak az irgalmasság okán, amiről már beszéltünk. Mai „civilizált” ember számára természetes az étkezés előtti kézmosás, és ezt a Törvény elő is írja. Így aztán modern korunk gyermekének meglepő azt, hogy Jézus a tanítványaitól nem várta el azt, hogy mossanak kezet evés előtt, de még ő maga sem mosott kezet evés előtt. *Amikor a farizeus látta, hogy [Jézus] mielőtt evett, nem mosta meg a kezét, megütközött.* (Lk 11,38) Érthetően kifogásolták ezt a gyakorlatot a farizeusok.
Jézus válaszát lényegében egybehangzóan találjuk Máténál és Márknál. Különleges fontossága miatt teljes terjedelmében idézzük mindkettőt.

Ekkor farizeusok és írástudók keresték fel Jézust Jeruzsálemből, és megkérdezték: „Miért térnek el tanítványaid az ősök hagyományaitól? Evés előtt ugyanis nem mossák meg a kezüket.” Így felelt nekik: „Hát ti miért szegitek meg Isten parancsát hagyományotok kedvéért? Azt mondta az Isten: Tiszteld apádat és anyádat, és: Aki apját vagy anyját gyalázza, halállal lakoljon! Ti viszont ezt tanítjátok: Annak, aki azt mondja apjának vagy anyjának, hogy amivel segíthetnék rajtad, az áldozati ajándék – nem kell segítenie többé apját és anyját. Ezzel hagyományotok kedvéért kijátsszátok az Isten parancsát. Képmutatók! Találóan jövendölt rólatok Izajás: Ez a nép ajkával tisztel engem, de a szíve távol van tőlem. Hamisan tisztelnek, tanításuk csak emberi parancs.” Akkor odahívta magához a népet, és így szólt hozzájuk: „Figyeljetek ide és értsétek meg! Nem az szennyezi be az embert, ami a szájába kerül, hanem ami elhagyja a száját, az szennyezi be az embert.” Erre odamentek hozzá tanítványai, és megkérdezték: „Tudsz róla, hogy a farizeusok e szavak hallatára megbotránkoztak?” Így válaszolt nekik: „Tövestül kitépnek minden növényt, amelyet nem mennyei Atyám ültetett.[5] Hagyjátok őket! Vakoknak vak vezetői! De ha vak vezet világtalant, mind a kettő gödörbe esik.” Péter megkérte: „Magyarázd meg nekünk ezt a példabeszédet!” „Még mindig nem értitek ti sem? – kérdezte. Nem értitek, hogy ami a szájba kerül, a gyomorba jut, onnan meg a félreeső helyre? Az ellenben, ami elhagyja a szájat, a szívből származik, s ez az, ami beszennyezi az embert. A szívből törnek elő a gonosz gondolatok, a gyilkosság, a házasságtörés, a kicsapongás, a lopás, a hamis tanúság, a káromlás. Ezek szennyezik be az embert. Az, hogy mosatlan kézzel eszik, nem szennyezi be az embert.” (Mt 15,1-20)

Márknál a következő magyarázatot találjuk:

A farizeusok és írástudók tehát megkérdezték: „Miért nem követik tanítványaid az ősök hagyományait, miért eszik tisztátalan kézzel a kenyeret?” Ezt a választ adta nekik: „Találóan jövendöl rólatok, képmutatók, Izajás, amikor így ír: Ez a nép ajkával tisztel, ám a szíve távol van tőlem. De hiábavalóan tisztelnek, mert tanaik, amelyeket hirdetnek, csak emberi parancsok. Az Isten parancsait nem tartjátok meg, de az emberi hagyományokhoz, a korsók és poharak megmosásához és sok ehhez hasonlóhoz ragaszkodtok.”
Majd így folytatta: „Szépen semmibe veszitek Isten parancsát, hogy hagyományotokat állítsátok a helyére.” Mózes azt mondta: „Tiszteld apádat és anyádat.” És: „Aki gyalázza apját és anyját, az halállal lakoljon.” Ti viszont ezt mondjátok: Ha valaki azt mondja apjának vagy anyjának, hogy korbán, azaz áldozati ajándék az, amivel segíthetnélek, már nem engeditek meg neki, hogy valamit is tegyen apjáért vagy anyjáért. Isten szavát érvénytelenítitek hagyományotokkal, amellyel azt átadjátok. És sok ehhez hasonlót tesztek.” (Mk 7,5-13)

[5] Mt 15,13 fordítása kissé homályos. Könnyebben érthető formája:
Így válaszolt Jézus: „Gyökerestől kitépnek majd minden növényt, amelyet nem mennyei Atyám ültetett.”

Szombat

A Törvénynek szigorú előírásai vannak a szombatnak (a zsidó pihenőnapnak) a megszentelésére. Jézus és a tanítványai ezeket többször megszegték. Amikor ezt a szemére vetették, a válasza igencsak meglepte a farizeusokat.

> Abban az időben Jézusnak egy szombati napon vetések között vezetett az útja. Tanítványai megéheztek, ezért tépdesni kezdték a kalászt és eszegették. Ezt látva a farizeusok szóvá tették: „Nézd, a tanítványaid olyat tesznek, amilyet szombaton nem szabad tenni!” Erre így felelt: „Nem olvastátok, mit tett Dávid is, amikor társaival megéhezett? Bement az Isten házába és megette a szent kenyereket, amelyeket sem neki, sem társainak nem volt szabad megennie, csak a papoknak. Vagy nem olvastátok a törvényben, hogy szombatonként a papok a templomban megszegik a szombati tilalmat, mégsem követnek el vele bűnt? Mondom nektek: itt nagyobb dologról van szó, mint a templom. Ha tudnátok, mit jelent: Irgalmasságot akarok, nem pedig áldozatot, nem ítélnétek el az ártatlanokat. Az Emberfia ura a szombatnak is!” (Mt 12,1-8)

Ebből a válaszból az derül ki, hogy neki, Jézusnak – aki itt is „emberfiának” nevezi magát – a szombat fölött is hatalma van. Azaz, joga van eldönteni, hogy szombaton mit lehet tenni, és mit nem. A válaszának a hatása könnyen elképzelhető, hiszen a mózesi törvényeket isteni eredetűnek tartották, ezért annak felülbírálata csak Isten által lehetséges. Ők pedig Jézust nem hogy Istennek, de még prófétának sem ismerték el. („*… Galileából nem támad próféta.*” (Jn 7,52)

Megjegyezzük, hogy Lk 6,1-5 és Mk 2,27-28 is Mt 12,1-8 parafrázisai.

11. Az úrvacsora

Az úrvacsora különleges jelentőségű. Teológiailag azért, mert egyszerre parancs és lehetőség. Kötelező, mert nélküle nem lehet megkapni az örök életet, és lehetőség, mert elegendő feltétele az üdvözülésnek.

A parancs és az ígéret egymás mellett található Jánosnál (Jn 6,53b-54), az alábbi idézetben kiemeltük.

> Én vagyok az élet kenyere. Atyáitok mannát ettek a pusztában, mégis meghaltak. Ez a mennyből alászállott kenyér, aki ebből eszik, nem hal meg. Én vagyok a mennyből alászállott élő

kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, amelyet adok, a testem a világ életéért." Erre vita támadt a zsidók közt: „Hogy adhatja ez a testét eledelül?" Jézus ezt mondta rá: **„Bizony, bizony, mondom nektek: Ha nem eszitek az Emberfia testét és nem iszszátok a vérét, nem lesz élet bennetek. De aki eszi az én testemet, és issza az én véremet, annak örök élete van, s feltámasztom az utolsó napon.** A testem ugyanis valóságos étel, s a vérem valóságos ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, az bennem marad, én meg benne. Engem az élő Atya küldött, s általa élek. Így az is élni fog általam, aki engem eszik. Ez a mennyből alászállott kenyér nem olyan, mint az, amelyet atyáitok ettek és meghaltak. Aki ezt a kenyeret eszi, az örökké él." (Jn 6,48-58)

Az utolsó vacsoráról Máté, Márk és Lukács is beszámol. (*Mt 26,26-28, Mk 14,22-24, Lk 22,17-20*) Az alapítást azonban csak Lukács rögzíti:

Most a kenyeret vette kezébe, hálát adott, megtörte és odanyújtotta nekik ezekkel a szavakkal: „Ez az én testem, amelyet értetek adok. **Ezt tegyétek az én emlékezetemre."** (Lk 22,19)

A katolikusoknál az eucharisztia (Jézus testének és vérének magunkhoz vétele, valamint az Oltáriszentség ünneplése) a liturgia és a hitélet középpontjává vált, de a protestáns egyházak többsége is úrvacsorázik, a katolikustól eltérő vallási tartalommal. Ez a kérdés sajnos súlyos hitviták tárgya.

Megjegyezzük, hogy a kenyérnek Jézus testével, a bornak Jézus vérével való társítása a zsidóság számára teljesen idegen gondolat volt. Jézus Kafarnaumban állt a nyilvánosság elé, amikor a fentebb idézettek elhangzottak. Teljesen érthető válaszreakció volt, hogy *Ettől kezdve tanítványai közül sokan visszahúzódtak, s többé nem jártak vele.* (Jn 6,66), de a tizenkettő megmaradt mellette. (Közülük egy – Iskarioti Judás – áruló lett.)

12. Jézus tanításának elfogadása

Jézusnak a Törvényhez való bonyolult viszonyát már bemutattuk. Azt is tudjuk, hogy új parancsot adott, a szeretet parancsát. Rögtön fölmerül a kérdés: mi a kritériuma annak, hogy a szeretet alapján cselekszem? Nehéz ez, de nem kikerülhető kérdés. Mert az világos, hogy enni adni az éhezőknek, felöltöztetni a ruhátlant – de a hétköznapi életben pl. a gyermeknevelés során egyáltalán nem egyértelmű, mikor járunk el helyesen. De gond ez a tanárnak és a papnak is – hogyan viselkedjenek a rábízottakkal?

Szerencsére van támpontunk, hiszen Jézus felhívja a figyelmet **a parancsai betartására.**

Aki szeret engem, betartja a parancsolataimat

Jézus a parancsainak betartását az iránta mutatott szeretet jeleként értékeli. Ez meglepő lehet, hiszen azt tapasztaljuk, hogy nem biztos az, hogy egy szófogadatlan gyermek nem szereti a szüleit, és az sem biztos, hogy egy kifogástalanul viselkedő pedig szereti. Jézus azonban ezt állítja kritériumként, így ezt kell elfogadnunk.

> Aki ismeri és teljesíti parancsaimat, az szeret engem. Aki szeret engem, azt Atyám is szeretni fogja. Én is szeretni fogom, és kinyilatkoztatom magam neki." … Jézus így folytatta: „Aki szeret engem, az megtartja tanításomat, s Atyám is szeretni fogja. Hozzá megyünk és benne fogunk lakni. Aki nem szeret, az nem tartja meg tanításomat. A tanítás, amelyet hallotok, nem az enyém, hanem az Atyáé, aki engem küldött. (Jn 14,21.23-24)

Fordítva is igaz. Jézus szeretetében akkor maradhatunk meg (azaz, akkor szeret minket) ha megtartjuk a parancsait:

> Ha teljesítitek parancsaimat, megmaradtok szeretetemben, amint én is megtartottam Atyám parancsait, és megmaradok szeretetében. (Jn 15,10)

> Jézus a benne hívő zsidókhoz fordult: „Ha kitartotok tanításomban, valóban tanítványaim lesztek, megismeritek az igazságot, és az igazság szabaddá tesz benneteket." (Jn 8,31-32)

Ugyanez jelenik meg Máténál:

> Nem jut be mindenki a mennyek országába, aki mondja nekem: – Uram, Uram! Csak az, aki teljesíti mennyei Atyám akaratát. (Mt 7,21)

A tanítás elfogadása azonban kevés. Újjá is kell születni. (Az újjászületésről más helyen részletesen írunk.)

> „Bizony, bizony, mondom neked: aki nem születik újjá, az nem láthatja meg az Isten országát." (Jn 3,3b)

A parancsok betartásáról Jézus példázatokban is beszél.

A következő két részlet tartalmában összekapcsolódik.

> A test világa a szem. Ha szemed ép, egész tested világos. De ha a szemed rossz, egész testedre sötétség borul. Ha tehát a világosság, amely benned van, sötétség, mekkora lesz maga a sötétség? (Mt 6,22-23)

> Senki sem gyújt világot, hogy eltakarja vagy a véka alá rejtse. Inkább a tartóra teszi, hogy aki csak belép, lássa világát. A tested világa a szemed. Ha szemed ép, egész tested világos. De ha a szemed rossz, egész tested sötét. Vigyázz hát, nehogy a sötétség legyen benned a világosság. Ha tested csupa világosság és nincs benne semmi sötétség, olyan világos lesz egészében, mintha a villám fénye világította volna meg." (Lk 11,33-36)

Engedetlenség Jézus iránt

A Jézus iránti engedetlenség következménye egyértelmű. Az ígéret azoké, akik betartják a parancsait.

> Aki hallgatja ugyan tanításomat, de nem tartja meg, azt nem ítélem el, mert hiszen nem azért jöttem, hogy elítéljem a világot, hanem hogy megváltsam a világot. Van annak bírája, aki elvet és nem fogadja el szavaimat: a tőlem hirdetett tanítás ítéli majd el az utolsó napon. Mert nem magamtól beszéltem, hanem aki küldött, az Atya hagyta meg, mit mondjak és mit hirdessek. S tudom, hogy parancsa örök élet. Így amit hirdetek, úgy hirdetem, amint az Atya mondta." (Jn 12,47-50)

Jézus még a követőit is megrója az engedetlenségük miatt: *Miért mondjátok nekem: Uram, Uram! – ha nem teszitek meg, amit mondok?* (Lk 6,46)

A parancsok betartása természetesen erőfeszítést igényel.

> De ő kijelentette: „Ti igaznak mondjátok magatokat az emberek előtt, az Isten azonban belelát szívetekbe. Ami az emberek szemében nagy érték, az az Isten előtt megvetést érdemel. A törvény és próféták Jánosig tartottak. Azóta az Isten országának örömhíre terjed, és **senki se juthat el oda erőfeszítés nélkül.** Hamarabb ér véget ég és föld, mint hogy egyetlen vessző is elvesszen a törvényből. (Lk 16,15-16)

Jézusnak és a tanításának megvallása

Jézus parancsba adja az ő megvallását – a legkomolyabb jutalom és büntetés terhe mellett.

> Ne féljetek hát tőlük! Hiszen semmi sincs elrejtve, ami nyilvánosságra ne kerülne, s olyan titok sincs, ami ki ne tudódnék. Amit sötétben mondok nektek, azt mondjátok el fényes nappal, és amit a fületekbe súgnak, azt hirdessétek a háztetőkről! Ne féljetek azoktól, akik a testet megölik, a lelket azonban nem tudják megölni! Inkább attól féljetek, aki a kárhozatba vetve a testet is, a lelket is el tudja pusztítani! Ugye két verebet adnak egy filléren? S Atyátok tudta nélkül egy sem esik le a földre. Nektek minden szál hajatokat számon tartják. Ne féljetek hát! Sokkal többet értek a verebeknél. Azokat, akik megvallanak engem az emberek előtt, én is

> megvallom majd mennyei Atyám előtt. De aki megtagad az emberek előtt, azt én is megtagadom mennyei Atyám előtt. (Mt 10,26-33)

Lukácsnál ugyanez összefoglalva található:

> Mondom nektek, hogy aki tanúságot tesz mellettem az emberek előtt, azt majd az Emberfia is magáénak vallja az Isten angyalai előtt. Aki azonban megtagad az emberek előtt, azt én is megtagadom Isten angyalai előtt. (Lk 12,8-9)

A hit parancsa

A hit parancsát maga Jézus mondja ki:

> Aki hisz benne, az nem esik ítélet alá, aki azonban nem hisz, már ítéletet vont magára, mert nem hitt az Isten egyszülött Fiában. **(**Jn 3,18)

Már itt a földön is számonkérte a hitetlenséget:

> Mégis, bár az igazságot hirdetem, nekem nem hisztek. Ki vádolhat bűnnel közületek? Ha meg az igazságot hirdetem, miért nem hisztek nekem? (Jn 8,45-46)

A hitet Istennek tetsző tulajdonságnak jelenti ki:

> De ne romlandó eledelért fáradozzatok, hanem olyanért, amely megmarad az örök életre. Ezt az Emberfia adja nektek, aki mellett maga az Atya tett tanúságot." Erre megkérdezték tőle: „Mit tegyünk, hogy Istennek tetsző dolgot vigyünk végbe?" „Az tetszik Istennek – válaszolta Jézus –, ha hisztek abban, akit küldött." (Jn 6,27-29)

Pál igen világosan és kivételesen egyszerűen fogalmazza meg a hittel kapcsolatos elvárást:

> Hit nélkül senki sem lehet kedves előtte, hiszen aki Istenhez járul, annak hinnie kell, hogy létezik, és megjutalmazza azokat, akik őt keresik. (Zsid 11,6 STL)

13. A szolgálatról

Ha valaki elég figyelmesen olvassa az Újszövetséget, rájön arra, hogy a Jézus által támasztott elvárásoknak két szintje van. Ezt azért nehéz észrevenni, mert Jézus tanítványok toborzására törekszik, hiszen tudja, hogy a földi útja hamarosan lezárul. Gyakran megdöbbenünk az elvárásai szigorúságán, de mindig figyelnünk kell arra, hogy kihez szól. Ez általában könnyen kiderül, hiszen többnyire rögzítették azt, hogy a tanítványokhoz vagy tömeghez beszél. Ezt azonban a jelenben se nehéz megértenünk. Mindenki nyilvánvalónak és helyesnek tartja azt, hogy a papokkal, a lelkészekkel, a prédikátorokkal szemben magasabb erkölcsi elvárásokat támasszon a társadalom egésze és a saját követőik is. Különösen feltűnő ez a katolikus papság esetében, ahol a cölibátus köteléke eleve egy a társadalomtól részlegesen elkülönített, nehéz helyzetbe hozza az érintetteket.

Ennyi bevezetés után térjünk rá a Jézus által támasztott szolgálati elvárásokra. Nézzük először azt, hogy hogyan küldte el Jézus a tanítványait.

A nagy küldetés

A keresztelés és a tanítás elrendelését Máténál egy ígéret egészíti ki:

> Jézus odalépett hozzájuk, és így szólt: „Én kaptam minden hatalmat égen és földön. Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig." (Mt 28,18-20)

Figyeljünk meg itt egy nagyon fontos körülményt! Jézus megígéri, hogy a tanítványokkal lesz mindennap, a világ végéig. Máshol viszont a Szentlelket küldi, mintegy kapcsolattartónak. Ez értelmezhető úgy, hogy a szolgálatban állók közvetlen kapcsolatban lehetnek Jézussal, a hívők pedig a Szentlelken keresztül érhetik el. Ez vitaható, de tény, hogy a „tömegeknek" Jézus maga helytett a Szentlelket, a vigasztalót küldi. *(Jn 14,16)*

A küldetéshez a tanítványok *Jn 20,22* szerint megkapják a Szentlelket is:

> Jézus megismételte: „Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket." Ezekkel a szavakkal rájuk lehelt, s így folytatta: „**Vegyétek a Szentlelket!** Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad." (Jn 20,21-23)

Kétségtelen az, hogy a szolgálathoz a Szentlélekre szükség van. De a szinoptikus evangéliumok nem említik a pünkösd előtti Szentlélek adást, bár az lehetséges, hiszen Jézusra a megkeresztelkedésekor leszállt a Szentlélek.[6] *(Mt 3,16; Mk 1,10; Lk 3,22; Jn 1,32)*

Eszköz a nagy küldetéshez

Az eredményes evangelizációhoz a Szentlélek segítsége elengedhetetlen. De a jézusi hit terjesztéséhez az Ő korában szükség volt a csodákra is, különösen a gyógyításra. Ezt is megadja Jézus a tanítványoknak, de ennek feltétele van – éspedig a hit!

[6] Ebből a tényből következtetnek arra katolikus teológusok, hogy jánosi (vízzel történő) keresztelésnél a Szentlelket is megkapja a megkeresztelt. Nem egyértelmű, hogy az analógiás következtetés az Istenemberrel történtről átvihető-e minden emberre. Ráadásul ez Pál teljes Szentlélekről szóló tanításának ellentmond.

> Bizony, bizony, mondom nektek: **Aki hisz bennem**, ugyanazokat a tetteket viszi végbe, amelyeket én végbevittem, sőt még nagyobbakat is végbevisz, mert az Atyához megyek, s amit a nevemben kértek, azt megteszem nektek, hogy az Atya megdicsőüljön a Fiúban, bármit kértek a nevemben, megteszem nektek. (Jn 14,12-14)

A következő részlet sok zavart okoz. Ha ugyanis csak a Mk 16,17-18-at nézzük, és nem vesszük figyelembe azt, hogy ezek a kijelentések a tanítványok kirendelésekor hangzottak el, nagyot tévedünk. Az a fajta hit, amiről itt Jézus beszél, nem az, amivel bárki rendelkezhet. Ez a Szentlélek által adható különleges, szolgálati ajándéknak minősíthető hit, ld. erről *1Kor 12,9*.

> Aztán így szólt hozzájuk: „Menjetek el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek. Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül, aki nem hisz, az elkárhozik. Akik hisznek, azokat ezek a jelek fogják kísérni: Nevemben ördögöt űznek, új nyelveken beszélnek, kígyókat vehetnek kezükbe, és ha valami mérget isznak, nem árt nekik, ha pedig betegekre teszik a kezüket, azok meggyógyulnak.” Mk 16,15-18

Elvárás a tanítványokkal szemben

Jézus elvárta, hogy a tanítványai teljes egészében tartsanak vele. Azaz, vállalják az ő vándorló, tanítás közben a családtól szükségszerűen távollévő életmódját. Aki egy kicsit is vonakodott ettől, azt eltanácsolta. Erre láthatunk példákat a *Lk 9,57-61*-ben. Meg is magyarázza a tanítványainak: *„Aki az eke szarvára teszi kezét és hátrafelé néz, nem alkalmas az Isten országára.”* (Lk 9,62b)

Jézus követése

Jézus kezdettől fogva tudta azt, hogy az ő követése áldozatokat követel. Többször és több irányból is megvilágítja azt, hogy milyen következményekkel jár a tanítványság, de akár csak a hitbéli követése is.
Az egyik ilyen súlyos következmény a családon belüli meghasonlás. Ma is élő problémáról van szó. A családtagokat szembeállíthatja a Krisztus-hit elfogadása. Ez lehet generációs, szülő – gyermek szembenállás, de lehet egy generáción belül testvérek közötti is. Így beszél erről Jézus:

> Ne gondoljátok, hogy békét jöttem hozni a földre. Nem békét jöttem hozni, hanem kardot. Azért jöttem, hogy szembeállítsam az embert apjával, a leányt anyjával, a menyet anyósával. Az embernek a tulajdon családja lesz az ellensége. Aki apját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám, aki fiát vagy lányát jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám. Aki nem veszi vállára a keresztjét, s nem követ, nem méltó hozzám. Aki meg akarja találni életét, elveszíti; aki azonban elveszíti értem életét, az megtalálja. (Mt 10,34-39)

Hasonlót találunk erről Lukácsnál is:

> Azért jöttem, hogy tüzet dobjak a földre. Mi mást akarnék, mint hogy lángra lobbanjon! Keresztséggel kell megkereszteltetnem. Annyira szorongok, míg be nem teljesedik. Azt hiszitek, azért jöttem, hogy békét hozzak a földre? Nem azt, hanem – mondom nektek – meghasonlást.
> Ezentúl ha öten lesznek egy házban, megoszlanak egymás közt: három kettő ellen, és kettő három ellen.
> Meghasonlik az apa a fiával és a fiú az apjával, az anya a lányával és a lány az anyjával, az anyós a menyével és a meny az anyósával." (Lk 12, 49-53)

Az áldozatok közé tartozik a család elhagyása is. Ez Jézus korában a tanítványokra, illetve ma az Úrnak a cölibátus által érintett szolgáira vonatkozik.
Fordítási hibával vált ismertté az alábbi részlet:

> Ha valaki követni akar, de nem gyűlöli apját, anyját, feleségét, gyermekeit, fivéreit és nővéreit, sőt még saját magát is, nem lehet a tanítványom. Aki nem veszi fel keresztjét és nem követ, nem lehet a tanítványom. (Lk 14,26-27)

Erre mindenki felkapja a fejét. A szeretet Istene az apa, az anya, a feleség és a testvérek gyűlöletére buzdít? Szó sincs róla. A gyűlöletnek fordított szó a görög eredetiben a μισέω. Ennek a jelentése: gyűlöl; mellőz, kevésbé szeret. Világos, hogy nem az első jelentéssel kell fordítani.[7]

A hivatkozott fejezetben néhány verssel hátrább a következő áll:

> Így hát, aki közületek nem mond le mindenéről, amije csak van, nem lehet a tanítványom. (Lk 14,33)

[7] Más nyelvű kiadásokban is többnyire hibás a fordítás. A katolikus fordítások közül csak az STL fogadható el, a protestáns fordítások közül az EFO hozza helyesen.

Látjuk, hogy a tanítványoknak mindenről le kellett mondaniuk, beleértve a vagyonukat is. A hívőktől azonban ilyet nem vár el. Ezt támasztja alá a következő részlet is. Ebben nem az anyagiak birtoklását, hanem a **fösvénységet** kifogásolja.

> Ekkor valaki megszólalt a tömegben: „Mester, mondd meg testvéremnek, hogy ossza meg velem az örökséget." De elutasította: „Ember, ki hatalmazott fel rá, hogy bírótok legyek és elosszam örökségeteket?" Majd a néphez fordult: „Vigyázzatok és óvakodjatok minden kapzsiságtól, mert nem a vagyonban való bővelkedéstől függ az ember élete." (Lk 12,13-15)

Jézus magyarázza, hogy a szükségszerű lemondások ellenére miért éri meg az ő szolgálatát választani.

> Bizony, bizony, mondom nektek: ha a búzaszem nem hull a földbe, és nem hal el, egymaga marad, de ha elhal, sok termést hoz. Aki szereti életét, az elveszíti, de aki gyűlöli életét ebben a világban, az megmenti az örök életre. Aki nekem szolgál, az engem kövessen, s ahol én vagyok, ott lesz a szolgám is. Aki nekem szolgál, azt megtiszteli az Atya. (Jn 12,24-26)

Hasonló magyarázatot találunk Márknál is.

> Összehívta a népet és tanítványait, s így szólt hozzájuk: „Ha valaki követni akar, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét és kövessen. Mert aki meg akarja menteni életét, elveszíti. Aki elveszíti értem és az evangéliumért, az megmenti életét. Mit ér az embernek, hogy megszerzi az egész világot, ha a lélek kárát vallja? Mert mit adhat cserébe az ember a lelkéért? Aki ez előtt a házasságtörő, bűnös nemzedék előtt szégyell engem és tanításomat, azt az Emberfia is szégyellni fogja, amikor majd eljön Atyja dicsőségében a szent angyalokkal." (Mk 8,34-38)

Hasonló áll a Lk 9,23-26-ban és Mt 16,24-25-ben is.

Ki az első a szolgálatban?

Jézus tanítványai is emberek voltak, ugyanolyan hibákkal, mint amik bennünk is megvannak. Vetélkedtek egymás között, ki a nagyobb közülük?

> Fölmerült köztük a kérdés, hogy közülük ki a nagyobb. Jézus szívük gondolatainak láttán odahívott egy gyereket, maga mellé állította, s így szólt hozzájuk: „Aki befogadja ezt a gyermeket a nevemben, engem fogad be. S aki engem befogad, azt fogadja be, aki küldött. Mert aki a legkisebb köztetek, az az igazán nagy." (Lk 9,46-48)

A válasz részletes elemzése nem tartozik ide. Láthatjuk, hogy a másokért – különösen a szenvedőkért, kiszolgáltatottakért – tett szolgálat az érték Jézus számára. **A szolgálata teszi naggyá a tanítványt.**

14. Hogyan imádkozzatok?

Az elmélyült lelki életet élők számára is visszatérő kérdés: hogyan imádkozzunk? Látni fogjuk azt, hogy az ima egyszerre lehetőség és parancs is. Nem megyünk bele semmilyen imával kapcsolatos vallási elképzelésbe, csak a Jézushoz közvetlenül köthető tanítást szemlézzük.
A kérdést Jézusnak a tanítványai is feltették. Válasza a ma leggyakoribb keresztény imádságot tartalmazza.

> Ti így imádkozzatok: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a neved, jöjjön el az országod, legyen meg az akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, s bocsásd meg a vétkeinket, amint mi is megbocsátottunk az ellenünk vétkezőknek. És ne vigy minket kísértésbe, hanem szabadíts meg a gonosztól. (Mt 6,9-13)

Más alkalommal is beszél az imádság jelentőségéről.

> Kérjetek és kaptok, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak nektek! Mert aki kér, az kap, aki keres, az talál, s aki zörget, annak ajtót nyitnak. Melyiketek ad fiának követ, amikor az kenyeret kér tőle? Vagy ha halat kér, ki ad neki kígyót? Ha tehát ti, bár gonoszak vagytok, tudtok jót adni gyermekeiteknek, akkor mennyivel inkább ad jót mennyei Atyátok azoknak, akik kérik. (Mt 7,7-11)

Hasonló megfogalmazást találunk Lukácsnál is. *(Lk 11, 9-13)*

Jézus az ima teljesítését **feltételekhez köti**. Ezek:

1. A hittel való ima (hit abban, hogy Isten teljesíti a kérésünket)

> „Bizony mondom nektek – felelte Jézus –, ha lesz bennetek hit, és nem kételkedtek, nemcsak a fügefával tehetitek meg, ami történt, hanem akár ennek a hegynek is mondhatjátok: Emelkedj föl és omolj a tengerbe, s az is végbemegy. Bármit kértek hittel az imádságban, megkapjátok.” (Mt 21,22)

2. Mások ellenünk elkövetett bűneinek megbocsátása

Ezért mondom nektek, hogy ha imádkoztok és könyörögtök valamiért, higgyétek, hogy megkapjátok, és akkor valóban teljesül kérésetek. Ám amikor imádkozni készültök, bocsássatok meg, ha nehezteltek valakire, hogy mennyei Atyátok is megbocsássa bűneiteket." (26.) (Ha ti nem bocsátotok meg, mennyei Atyátok sem bocsátja meg bűneiteket.)[8] (Mk 11,24-26)

3. Jézusba vetett hit és az ő tanításának elfogadása

Ha bennem maradtok, és tanításom is bennetek marad, akkor bármit akartok, kérjetek, és megkapjátok. (Jn 15,7)

Egyéb, imával kapcsolatos ígéretek:

„Maradandó gyümölcs termése"

Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak benneteket, s arra rendeltelek, hogy menjetek, teremjetek gyümölcsöt, maradandó gyümölcsöt. Akkor mindent megad nektek az Atya, amit a nevemben kértek tőle. (Jn 15,16)

Jézus nevében kérni az Atyától

Azon a napon már nem kérdeztek tőlem semmit. Bizony, bizony, mondom nektek: Bármit kértek az **Atyától a nevemben**, megadja nektek. Eddig nem kértetek semmit a nevemben. Kérjetek és kaptok, hogy örömötök teljes legyen. (Jn 16,23-24)

Egyetértésben mondott ima

Az idézett igeszakasz ígéretét általában a közösségben végzett imára vonatkoztatják. Ez igaz, de az egyetértés további megkötést jelent! Nem elég együtt imádkozni, de az **egyetértésnek is fenn kell állnia.**

Azt is mondom nektek: Ha ketten közületek valamiben egyetértenek a földön, és úgy kérik, megkapják mennyei Atyámtól. Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük." (Mt 18,19-20)

15. Jutalom a keresztények segítőinek

A keresztényekre váró terhekről, hitük miatti kereszt cipelésről fentebb már olvashattunk. Jézus azonban beszél arról is, hogy aki segíti a kereszténeket, az jutalomban részesül.

Aki titeket befogad, engem fogad be, aki pedig engem fogad be, azt fogadja be, aki engem küldött. Aki prófétát fogad be azért, mert próféta, az a próféta jutalmát kapja. Aki igaz embert fogad be azért, mert igaz, az igaz ember jutalmában részesül. S ha csak egy pohár friss vizet

[8] A 26. vers nincs benne mindegyik kéziratban. Itt: 24-25:SZIT 26: BD-ből.

ad is valaki egynek, akár a legkisebbnek is azért, mert az én tanítványom: bizony mondom nektek, nem marad el jutalma.” (MT 10,40-42)

16. Félelem, aggódás

Az ember mindig hajlamos volt a félelemre és az aggódásra. Ma sincsen ez másképpen. Különösen igaz ez azokra, akik függő, kiszolgáltatott helyzetben, durva alárendeltségi viszonyok között vagy beteg családban élnek. Mindenki tudhatja saját tapasztalatából azt, hogy az aggódás és a félelem gyengíti az ember fizikai teljesítőképességét, rongálja az egészségét. Ezt a modern pszichológia is megerősíti. A veszély érzékelése hasznos tulajdonság, mégis az aggódás és a félelem az ember ellenségei. Nem is lehet megszabadulni ezektől csak az Istenbe vetett bizalommal.

Jézus azt tanítja, hogy az aggódással számoljunk le. Legalábbis azzal a részével, ami a megélhetésünkhöz szükséges anyagi javak beszerzésére vonatkozik. (Azt soha nem ígérte meg, hogy a hitünkért nem fognak üldözni! Sőt…) Jézus azt is megmondja, hogy miért ne aggódjunk a megélhetésünkért. Ezt az alábbi – az isteni gondviselésről szóló – idézetben kiemeltük. *(Mt 3,32b-33)*

Aggódás a megélhetési javak miatt

Azt mondom ezért nektek: Ne aggódjatok életetek miatt, hogy mit esztek vagy mit isztok, sem testetek miatt, hogy mibe öltöztök! Nem több az élet az eledelnél s a test a ruhánál? Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak, csűrbe sem gyűjtenek – mennyei Atyátok táplálja őket. Nem többet értek ti náluk? Ugyan ki toldhatja meg életét csak egy könyöknyivel is, ha aggodalmaskodik? Hát a ruházat miatt miért nyugtalankodtok? Nézzétek a mezők liliomait, hogyan nőnek: nem fáradoznak, nem szőnek-fonnak, mégis, mondom nektek, még Salamon sem volt dicsősége teljében úgy felöltözve, mint egy ezek közül. Ha a mezei virágot, amely ma virít, holnap pedig a kemencébe kerül, így öltözteti az Isten, akkor benneteket, kishitűek, nem sokkal inkább? Ne aggodalmaskodjatok hát, és ne kérdezgessétek: Mit eszünk, mit iszunk? Ezeket a pogányok keresik. **Mennyei Atyátok tudja, hogy ezekre szükségetek van. Ezért ti elsősorban az Isten országát és annak igazságát keressétek, s ezeket mind megkapjátok hozzá!** Ne aggódjatok tehát a holnap miatt, a holnap majd gondoskodik magáról! A mának elég a maga baja. (Mt 6,25-34)

Lukácsnál lényegében ugyanezt találjuk. Fontossága és szép megfogalmazása miatt ezt is idézzük:

> Aztán így szólt tanítványaihoz: „Ezért mondom nektek, ne aggódjatok megélhetésetek miatt, hogy mit esztek, sem testetek miatt, hogy mibe öltöztök. A lélek több, mint az eledel, s a test több, mint a ruha. Vegyetek példát a hollókról. Nem vetnek, nem aratnak, nincs pincéjük, nincs kamrájuk, s az Isten táplálja őket. Mennyivel többet értek ti, mint ezek a madarak! Ugyan melyiketek hosszabbíthatja meg az életét csak egy arasznyival is azzal, hogy aggodalmaskodik? Ha tehát még az egészen kis dolgokban is tehetetlenek vagytok, mit aggódtok? Vegyetek példát a liliomokról, hogyan nőnek: se nem fonnak, se nem szőnek. Mégis, mondom nektek, hogy Salamon dicsősége teljében sem volt úgy felöltözve, mint egy ezek közül. Ha tehát a mezőn a füvet, amely ma a mezőn zöldell, holnap a kemencébe kerül, Isten így öltözteti, mennyivel inkább titeket, kishitűek. Ne kérdezgessétek hát, hogy mit esztek vagy mit isztok, és ne nyugtalankodjatok. Mert erre a pogányok törekednek a világban. Atyátok tudja, hogy szükségetek van rájuk. Inkább az Isten országát keressétek, és ezeket megkapjátok hozzá. Ne félj, te kisded nyáj, hisz Atyátok úgy látta jónak, hogy nektek adja országát. (Lk 12,22-32)

Üldözésben

Említettük, hogy Jézus felhívta a figyelmét a követőinek: üldözni fogják őket. Erre az esetre is tett egy ígéretet:

> Amikor majd a zsinagógákba vagy a hatóságok és hatalmasságok elé hurcolnak benneteket, ne gondolkozzatok rajta, hogyan védekezzetek, vagy mit mondjatok, mert a Szentlélek abban az órában majd megtanít rá benneteket, hogy mit kell mondanotok.” (Lk 12,11-12)

Ne legyünk azonban tudatlanságban: ez az a terület, ahol **a szenvedés bekövetkezhet**.

17. Egyéb társadalmi kérdések kezelése

Adó fizetése

A Jézust megölni akarók csapdát akartak állítani neki, és megkérdezték tőle: szabad-e adót fizetni? Erre hangzott el a híres mondássá vált alábbi mondat. (Lentebb kiemelve.)
„Mutassátok az adópénzt!” Odanyújtottak neki egy dénárt. Ekkor megkérdezte tőlük: „Kinek a képe és a felirata ez?” „A császáré” – felelték. Erre azt mondta nekik: „**Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és az Istennek, ami az Istené!**” (Mt 22,19-21)
(Hasonló tartalom található a Mk 12,17-ben és a Lk 20,25-ben.)

Címek és pozíciók

A címek az ókortól napjainkig minden társadalomban fontos szerepet játszottak. Jézus ezzel kapcsolatban így beszélt a tanítványainak:

> Ti ne hívassátok magatokat rabbinak, mert egy a ti mesteretek, ti pedig mindnyájan testvérek vagytok. Atyának se szólítsatok senkit a földön, mert egy a ti Atyátok, a mennyei. Tanítónak se hívassátok magatokat, mert egy a ti tanítótok, Krisztus. Aki nagyobb közületek, az a szolgátok lesz. Aki felmagasztalja magát, azt megalázzák, aki megalázza magát, azt felmagasztalják. (Mt 23,8-11)

Jézus többször nagyszerű példát adott a világi hatalomhoz és dicsőséghez való viszonyulásról.

A világ összes hatalmát és dicsőségét sem tartotta olyan fontosnak, mint Isten parancsát.

> „Mindezt a hatalmat és dicsőséget neked adom – mondta [a sátán] –, mert hisz én kaptam meg, és annak adom, akinek akarom. Ha leborulva hódolsz előttem, az mind a tied lesz." Jézus elutasította: „Írva van: Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!" (Lk 4,6-8)

Pilátus előtt állva pedig a következőket mondta:

> „Nem volna fölöttem hatalmad, ha onnan felülről nem kaptad volna. Ezért annak, aki a kezedre adott, nagyobb a bűne." (Jn 19,11)

Óva int minket attól, hogy lelki értékeink miatt dicsérjük magunkat.

> „Két ember fölment a templomba imádkozni, az egyik farizeus volt, a másik vámos. A farizeus odaállt előre, és így imádkozott magában: Isten, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember, rabló, igazságtalan, házasságtörő, mint ez a vámos is. Kétszer böjtölök hetenként, mindenemből tizedet adok. – A vámos megállt hátul, szemét sem merte fölemelni az égre, inkább a mellét verte és könyörgött: Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek! – Mondom nektek, hogy ez megigazultan ment haza, az nem. Aki magát felmagasztalja, az megaláztatik, aki megalázza magát, az felmagasztaltatik." (Lk 18,14)

A nőkhöz való viszony

Jézus a kor zsidó szokásaitól eltérően viselkedik a nőkkel szemben.

Ez már az irgalmassággal kapcsolatban a házasságtörő nő esetén is kiderült. De hasonló játszódott le akkor is, amikor a vérfolyós asszony megérintette a tömegben. *(Lk 8,43-48)*

A nő többszörösen megsértette a Törvényt, de Jézus felülemelkedett ezen, megbocsátotta a bűneit, és meggyógyította. Megjegyezzük, hogy Mózes alapján *(Lev 15, 18-25)* Jézus estig tisztátalanná vált, de az ebből következő teendőket nem tartotta be!

Jézus megengedte, hogy asszonyok hallgassák a tanítását. Lukácstól tudjuk, hogy Mária (Márta húga) a lábához telepedve hallgatta a tanítását. Amikor Márta kifogásolta, hogy a húga a vendéglátás munkája helyett őt hallgatja, felhívta rá a figyelmét, hogy Mária választotta a „jobbik részt". (*Lk 10,38-41*)

Jézus egy alkalommal szamáriai **asszonynak is tanított.** Az asszony tudta, hogy a Törvény szerint Jézus nem szólíthatta volna meg, csodálkozott is rajta, ugyanúgy, mint a később odaérkező tanítványai is. Más asszonyát férfi nem szólíthatta meg. Jézus azonban nem csak megszólította, de tanította is. Ez aligha volt kockázatmenetes, mert a leírásból kiderült, hogy egy csalfa szépségről volt szó (korábban öt férje volt, akkor éppen törvénytelen kapcsolatban élt) de Jézus őt is az üdvtörténet részévé tette. (*Jn 4,7-30)*

Nem közvetlenül Jézustól származó újszövetségi parancsok

Az Újszövetségben találunk még olyan magatartási, életviteli szabályokat, amik nem közvetlenül Jézustól származnak. A Kolosszeiekhez írt levél harmadik fejezete csodálatos tömör összefoglalása a keresztény erkölcsnek, különös tekintettel az állapotbeli kötelességekre. Hasonlóan rendkívül fontos és hasznos útmutatásokat tartalmaz az *1Kor* 7. fejezete.

Mit ad Isten a hívőknek?

A *Mit kaphatsz Istentől?* fejezetben már röviden jeleztük azt, hogy a benne hívőknek Isten milyen ígéreteket tett.

Ezek az ígéretek a Szentírásban jelennek meg. A keresztény egyházak és kisegyházak, szekták egyetértenek abban, hogy a Szentírás egésze a Szentlélek által sugalmazott, tehát végső soron isteni eredetű írás. A Szentírásban megjelenő ígéretek tehát Istentől származnak.

A karizmatikus keresztény írásokban gyakran olvashatunk arról, hogy a Bibliában rengeteg ígéret van, amit Isten megígért a hívőknek. Egyesek szerint kb. 6000 ilyen ígéret található. Meg sem kíséreltem megszámolni, de a szám nyilván túlzás, hiszen az ígéretek többsége (főleg az Ószövetségben) konkrét személyeknek, adott helyzetben szólt. Az általánosításuk, analógiás átvitelük jogosultsága más helyzetekre kérdéses. Arra is figyelnünk kell, hogy mi az Újszövetségben élünk, és nem az Ószövetségben.

Mindenekelőtt jegyezzük meg: **amit Isten megígér, azt be is tartja**!

Nézzük át vázlatosan, mit ígér Isten az őbenne hívőknek.

1. Egészséget, de ha mégis megbetegednének, gyógyulást.

„A szent gyógyulás" fejezetben tárgyaljuk.

2. Anyagi jóllétet.

Ld. a „Megváltás a szegénységből" fejezetet.

3. Örök életet.

Ld. „Megváltás a szellemi halálból" fejezetet.

4. Sok egyéb ígéretet találunk. Ezekből csak néhányról írunk, az „Egyéb ígéretek" című fejezetben.

Az isteni szeretet működésének kapcsolója: a hit

A hit elvárás

> Hit nélkül senki sem lehet kedves előtte, hiszen aki Istenhez járul, annak hinnie kell, hogy létezik, és megjutalmazza azokat, akik őt keresik. (Zsid 11,6 STL)

Ezek szerint **Isten elvárja tőlünk azt, hogy legyen hitünk!**

Furcsának tűnhet, de sok vallását gyakorló ember is úgy érzi, hogy nincsen hite, vagy legalábbis nagyon gyenge. Vizsgáljuk meg ezt a kérdést közelebbről!

A szív hite és a fej hite

Az Újszövetségben az áll, hogy a *szívünkkel hiszünk*.

> *A **szívbeli hit** ugyanis megigazulásra, a szájjal való megvallás pedig üdvösségre szolgál.* (Róm 10,10)
>
> *…bizony mondom nektek, hogyha valaki azt mondja ennek a hegynek: Emelkedjél fel és vesd magad a tengerbe, és nem kételkedik **szívében**, hanem hiszi, hogy amit mond, megtörténik, akkor az csakugyan megtörténik.* (Mk 11,23)

Mit jelent itt a szív? Nyilvánvalóan nem a fizikai szív. De nem is az érzelmeinket jelenti, ahogyan a hétköznapi szóhasználat alapján gondolhatnánk.
A szív itt az ember középpontját, legbelső lényegét, azaz az **ember szellemét** jelenti.
Felvetheti valaki azt, hogy Jézus az ember szívéről másképpen beszélt.

> A szívből törnek elő a gonosz gondolatok, a gyilkosság, a házasságtörés, a kicsapongás, a lopás, a hamis tanúság, a káromlás. (Mt 15,19)

Máshol pedig ezt olvashatjuk:

> Mert belülről, az ember szívéből származik minden gonosz gondolat, erkölcstelenség, lopás, gyilkosság, házasságtörés, kapzsiság, rosszindulat, csalás, kicsapongás, irigység, káromlás, kevélység, léhaság. Ez a sok rossz mind belülről származik, és tisztátalanná teszi az embert. (Mk 7,21-23)

Jézus ezeket az *eredendő bűn állapotában lévő ember szívéről* mondta, és igazságát bárki beláthatja. A Jézust urának elfogadó, újjászületett ember viszont **új ember,** Isten annak a szellemét megújította! Abban már nem a gonosz hajlamok, hanem az **isteni hit** lakik. A megújult ember a *belső ember*. A külső ember Jézus elfogadásával nem újul meg automatikusan. (Ld. erről *A gondolkodásunk hozzáigazítása az újjá vált szellemhez* fejezetet.)

A hit forrása

> „A hit tehát hallásból fakad, a hallás pedig Krisztus tanításából.” (Róm 10,17)

A hit tehát Isten igéjéből fakad. Ha nem hallgatjuk, olvassuk a Szentírást, nem lesz hitünk. A Mt 4,4-ben maga Jézus mondja: *„Meg van írva: Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden tanítással is, amely az Isten szájából származik.”* Ez azt jelenti, hogy az ember szellemének az Ige a tápláléka.
Figyeljünk arra, mit ír Pál: *a hit tehát hallásból* fakad. (Róm 10,17) Értelmező eszünk azt gondolhatja: itt csak azért van szó hallásról, mert annak idején a legtöbb ember olvasni sem tudott, és a tanítás alapvetően szóbeli volt. Ezzel azonban vigyázzunk, mert Pál művelt

írástudó volt. Ha tehát hallást mondott, gondoskodjunk arról, hogy hallgassuk is az igét, ne csak olvassuk! Ne csak magunkban olvassuk a bibliát, **olvassunk föl egyes részeket, hallgassunk igehirdetéseket, beszélgessünk Isten igéjéről!**

Vallás és hit

A magukat vallásosnak tartó emberek hite (itt most csak a keresztény hitről beszélünk) nagyon sokrétű. Vannak olyan katolikus testvérek, akik a teljes Bibliát, a Katolikus Egyház Katekizmusát és az egyházi törvényeket is teljes egészében elfogadják, sőt, még tradicionális alapú, a mai liturgiában már nem ünnepelt Mária-ünnepekről is megemlékeznek. A másik oldalon olyanokat találunk, akik szemezgetnek a Szentírásból, még az Újszövetséget is csak részleteiben fogadják el. Ezen belül is nagyok a különbségek. Egyesek csak az evangéliumokat tartják elfogadhatónak, olyannyira, hogy az ősegyház működését bemutató könyveket szükségtelennek, sőt, károsnak tekintik. Sajnos, az is gyakori, hogy Jézusban nem hisznek. Persze, ők akkor valójában nem keresztények, lélekben valahol az unitárius vallás vidékén bolyongnak.
A történelmi protestáns egyházakban sem sokkal jobb a helyzet.
Ezeket nem valláskritikai célzattal írom, csak rá akarok mutatni arra, hogy a hittel nagy probléma van, még a vallásos emberek körében is.
Hívőkkel beszélgetve, a legtöbben arról számolnak be, hogy nem érzik elég erősnek a hitüket. Sokan és sokat imádkoznak hitért, több hitért. Ha ez a vallásosaknak ilyen nagy nehézséget okoz, akkor milyen lehet a hitet keresőknek?
Ne riadjunk vissza, aki akar, célba ér!

A hit, mint választás és döntés eredménye

„A hit forrása” című alfejezetben arról olvashatunk, hogy a hit forrása Isten igéjének a hallgatása. Sokan olvassák a Bibliát, közben imádkoznak hitért, katolikusok még böjtölnek is, és mégse kapnak olyan hitet, amilyenre vágynak. Sőt, gyakran csodás kegyelmekben részesülőknek is gyenge a hitük. Itt valami nincsen rendben a hagyományos megközelítésünkkel. Az sem tűnik érthetőnek, hogy miért menti meg Isten valakinek az életét csodás beavatkozással, ugyanakkor nem ad neki hitet? (Ismerünk ilyen eseteket!) Ilyen lenne a mi Istenünk, az embert szerető Isten, hogy nem ad hitet a hitet kérőknek?

Ó, nem. Nem Isten választ közülünk: te kapsz hitet, te meg nem. **Nekünk kell dönteni: hiszünk, vagy nem hiszünk!** Olyasmit kérünk Istentől, amibe ő az autonómiánk tiszteletben tartása miatt nem szól bele. Soha nem fogja a belé vetett hitet ránk erőltetni, mert ez nem az Ő dolga!

Azt mondhatja erre valaki, hogy ez nem biblikus álláspont. De igen, csak a Bibliában nincs részletesen kifejtve.

Nyilvánvaló, hogy ha valaki nem hallja az igét, akkor nem tud benne hinni. De elég csak a hallása az igének? Pusztán az ige hallgatása révén hívővé lehet válni?

Az első, amit erre a kérésre válaszolni szoktak az, hogy Isten kegyelmére is szükség van, azaz, nem kapja meg mindenki a hitet, csak egyesek.

> Kegyelemből részesültetek a megváltásban, a hit által, ez tehát nem a magatok érdeme, hanem Isten ajándéka. Nem tetteiteknek köszönhetitek, hogy senki se dicsekedhessék. (Ef 2,8-9)

Általában Pál ezen szavaival támasztják alá azt, hogy a hit kegyelemből származik. Van még egy másik erre utalónak tűnő részlet, ami a Szentlélek ajándékainak felsorolásánál található. *(1Kor 12,7-10)* Utóbbihoz még visszatérünk, most maradjunk az Efeszoszi levélnél.

A Biblia kutatói általában egyetértenek abban, hogy az Ef 2,8 vers nem egyértelmű. Az biztosan kiolvasható belőle, hogy a megváltás kegyelmi ajándék. Vannak, akik azt gondolják, hogy a mondat a jelentésében azt is tartalmazza, hogy a <u>hit is</u> kegyelmi ajándék.

Hit nélkül azonban nincsen megigazulás és persze emiatt üdvösség sem. *Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül, aki nem hisz, az elkárhozik.* (Mk 16,16) Ha az üdvözítő hit kegyelmi ajándék lenne, amibe nem szól bele a saját érdem, akkor Isten „önkényesen" döntené el, ki igazulhat meg. Pontosabb itt azt mondani, hogy általunk nem ismert szempontok alapján választaná ki, ki kap hitet, és ki nem. Ilyen önkényességet Istenről feltételezni nyilván téves.

Ha érdem nem is, de valami egészen biztosan kell ahhoz, hogy hitet kapjunk. Ez pedig a mi választásunk, szabad döntésünk! **Akarunk hinni, vagy nem akarunk?** Ezt nem Isten dönti el helyettünk, hanem mi magunk. Isten abszolút tiszteletben tartja a szabadságunkat – választhatunk.

Ha nem így lenne, Jézus sem mondta volna Tamásnak, hogy *ne légy hitetlen, hanem hívő.* (Jn 20,27c BD) Jézus soha nem adott teljesíthetetlen utasítást a tanítványainak, tehát ez sem volt az!

A hithez tehát a már említett forráson (ti. a Biblia hallgatásán, megismerésén) kívül **szükség van a saját döntésünkre is.**

Nekünk magunknak kell eldöntenünk azt, hogy mi akarjuk a bibliai hitet! S ha ezt megtettük, akkor a hitünk által megigazulhatunk. Az, hogy a megigazulás Isten különös és csodálatos kegyelme, nem kérdés. De ez nem jelenti azt, hogy bármelyik embert is kizárná ebből. De a hit szükséges feltétel!

A kérdés már csak az, hogy ha igaz a fenti megállapításunk, miszerint a hit döntés, választás eredménye, akkor miért nem beszél erről Pál?

Ennek az oka az, hogy Pál idejében a hit sokkal könnyebben kialakult, mint ma. Ennek vannak a korra jellemző társadalom-lélektani okai is, az emberek sok szempontból mások voltak, mint ma, de ami ennél fontosabb, az igehirdetés eltérő módja. Pál ugyanis maga mondta:

> Krisztus ugyanis nem azért küldött engem, hogy kereszteljek, hanem hogy az evangéliumot hirdessem, de nem bölcselkedő beszéddel, hogy Krisztus keresztje erejét ne veszítse (1Kor 2,4 BD)
>
> Tanításom és igehirdetésem bizony nem az (emberi) bölcsesség meggyőző szavaiból állt, hanem a lélek és az erő bizonyításából (1Kor 1,17 BD)

Pál ugyanúgy evangelizált, mint Jézus. Gyógyított, ráadásul lehívta a Szentlelket. Az emberek döbbenetes csodákat láttak, és részesültek is azokban. Itt már tényleg csak a tanítás hiányzott.

Be kell látnunk azt, hogy sok ok miatt a mai ember helyzete a modern világban más, mit az evangelisták korában volt. Akkor a hit könnyebben érkezett, a mai ember számára ez nem egyszerű. Ehhez az is hozzájárul, hogy a mai, világi értelemben jól képzett, tanult**, materialista környezetben nevelkedett emberek számára a nem látott, nem megélt csodák nehezen hihetőek**! Már az üdvtörténet belépési pontjánál, az angyali üzenetnél fennakad a mai ember. Jézus csodáit is kétkedéssel fogadják, nem beszélve a feltámadásról és mennybemenetelről.

Isten ezt nyilván tudja, mégis elvárja a hitet! Ha pedig elvárja, akkor az teljesíthető, nem lehetetlen, mert Isten nem igazságtalan. Sose támaszt teljesíthetetlen elvárást.

Amikor eljut valaki oda, hogy hitért imádkozik, jó úton van, hiszen hitet akar kapni. Meg **is kapja, azonnal, amikor a hit mellett dönt a hitetlenség ellenében**. Az emberből jön a hit? Dehogy, Istentől. De neked kell ezt választani, mert jogod van arra, hogy hitetlen légy! Bár ez nem egy értékes jog, de a szabad akarat egyik megnyilvánulása, ezért Isten tiszteletben tatja.

Hogyan kell a hit mellett dönteni?

Amikor eljutsz oda, hogy szeretnél hitet, és ezért már imádkozol is, akkor elérkezett az ideje a döntésnek. Nekünk nem a természetes hit mellett kell dönteni. Az olyan, amilyen. Egyszer erősebb, egyszer gyengébb. Attól függ, hogy éppen hogyan megy a dolgod az életed során.
Neked a szívedben (szellemedben) kell döntést hoznod. Ki kell mondanod: én elfogadom Istent, hiszek a létezésében és a működésében. El kell mondanod a hit imáját! (Ld. Az üdvösség c. fejezetet is.)

Hiszem, hogy Jézus Istennek Fia.
Hiszem, hogy meghalt az én bűneimért.
Hiszem, hogy feltámadt, hogy üdvözüljek.
Bánom a bűneimet és mulasztásaimat.

Jézus, most behívlak az életembe:
Légy az én Uram!
Légy az én Megváltóm és Üdvözítőm!
Légy az én Gyógyítóm!
Gyógyítsd a testemet és a lelkemet.
Gyógyítsd a sebeket, amelyeket életem során kaptam, vagy másoknak adtam.
Hiszem, hogy már Te vagy az én Uram, Megváltóm és Gyógyítóm!

Mi történik, amikor ezt az imát elmondod?
Hiszed ezt a természetes hiteddel? Vélhetően tele leszel bizonytalansággal.
Nem hazudsz, amikor így imádkozol? Hiszen a természetes hited, ami az eszedre, a tudásodra, a gondolkodásodra és a tapasztalataidra támaszkodik, nem látja át ezeket a kijelentéseket. Sőt, vonakodhat azoktól.
Nem, mert te nem a gondolataidról beszélsz, hanem **a szíved (belső embered) töltöd fel helyes tartalommal, a hittel.**
Te eldöntöd azt, hogy a szívedben hiszel Jézusban, hiszed mindazt, amit a fenti ima tartalmaz. Amikor tehát elmondod, hogy a **szívedben hiszed** a hit imájának tartalmát, akkor beülteted a hitet a szívedbe! A gondolkodásod ettől nem fog azonnal megváltozni, de te magad nagyon is megváltoztál! Újjászülettél! (Ld. A megigazulás és Az üdvösség c. fejezetet)
Teológusok kifogásolhatják a fenti gondolatokat, mondván, a hitet Istentől kapjuk. Ez így igaz! Csak éppen el kell fogadnunk, mert anélkül nem működik.

Gyakran a 2Tesz 3,2-re hivatkoznak azzal, hogy ott Pál arról beszél, hogy a hitet nem kaphatja meg mindenki. Rendkívül pontatlan megközelítés, ugyanis a hivatkozott rész a környezetével a következő:

Egyébként, testvérek, imádkozzatok értünk, hogy az Úr igéje, amint nálatok is, terjedjen és dicsőségre jusson, s megszabaduljunk az ártalmas és gonosz emberektől, mert a hit nem mindenkié. (2Tesz 3,1-2)

Itt arról van szó, hogy sok hitetlen is van, akik között ártalmas és gonosz emberek is vannak. Ez egy ténymegállapítás, és persze ma sincsen másként. Nem arról szól, hogy vannak, akik nem kapják meg a hitet.

Isten nem személyválogató, mindenkit fogad, aki hozzá akar menni! De nem fogja a hitet rád erőszakolni. Ha te nem a hit mellett döntesz, nem lesz hited.

Fontos továbbá az, hogy a hit kérdésében ne hagyjuk magunkat az érzelmeinknek kiszolgáltatni! Ne bízzuk az érzelmeinkre azt, hogy hiszünk-e vagy sem. Ha az érzelmeinkre hagyatkozunk, akkor a hitünk állandóan hullámozni fog. Hol erősebb lesz, hol gyengébb, sőt, átmenetileg meg is szűnhet. Gyümölcsöt azonban csak a tartós, erős hittől várhatunk. Tartsunk ki a hitünk mellett! Isten szeret téged, és neked is szeretned kell Istent. Ahhoz, hogy kegyelmi állapotban legyél, egyáltalán nem szükséges az, hogy érezd a szeretet áramlását.

A hit, mint fő kérdés

Mivel a megváltásban a hit által részesülünk (Ef 2,8), alapvető fontosságú a hit kérdése.

> Mi ugyanis a Lélek erejében a hit által várjuk reményünk beteljesedését, megigazulásunkat. (Gal 5,5 STL)
>
> Mert Krisztus Jézusban … csak a szeretet által munkálkodó hit [számít]. (Gal 5,6)
>
> Márk evangéliumában pedig ezt találjuk: Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül, aki nem hisz, az elkárhozik. (Mk 16,16)

Nagyon erős állítás ez! Nyilvánvaló viszont az, hogy itt a lényeg nem csak valamilyen hit létezésében, hanem a hit milyenségében van. A hitről olvashatjuk azt, hogy lehet erős, gyenge, kicsi, nagy stb. **A lényeg azonban a hit tartalma!**

Az alapkérés tehát az, hogy mivel töltsük föl a szívünket. Mi az, amiben hinnünk kell? Gyerekkorom egyik hittan tanára, R.A. káplán atya azt mondta, hogy hinni csak az Istenben kell, a többit tudni kell.[9] Bennem már akkor derengett az, hogy ez kevés.

[9] Ez nem kritikai megjegyzés. Az atyából az hozta ki ezt a túltömörített mondatot, hogy sokan nem tanulták meg a hittan leckét.

Valamilyen Istenben, ill. valamilyen Isten létezésében nagyon sokan hisznek. A mohamedánok és a zsidók is istenhívők, a mi unitáriusaink is. Az istenképük azonban nem keresztény.
Mitől lesz keresztény az istenfelfogásunk? Attól, hogy elismerjük Jézust Isten fiának (inkarnációjának) és megváltónknak.
Ha tehát a hitünk minimális tartalmát keressük, akkor azt a Róm 10,9-10 alapján[10] a következőképpen írhatjuk le:

Hiszem azt, hogy Jézus Istennek Fia, akit elismerek Uramnak és Istenemnek. Hiszem azt, hogy meghalt az én bűneimért. Hiszem azt, hogy feltámadt, hogy üdvözüljek.

Ez már jó alap, hiszen elegendő a megigazuláshoz, ha pedig meg is valljuk, akkor az üdvösséghez is. (Ld. később.)
A „Mit ad Isten a hívőknek?" című fejezetben már írtunk Isten ígéreteiről.
Tény viszont az, hogy ha Isten minden ajándékát, kegyelmét és ígéretét el akarjuk fogadni, akkor a teljes Bibliát, azaz Isten teljes kinyilatkoztatását el kell fogadnunk. Ennek alapján valóban a legjobbat hozhatjuk ki az életünk minden területéből, szellemi, lelki és anyagi síkon egyaránt.
Az előzőeket figyelembe véve egyetlen helyes döntés az, ha kimondjuk: **Az én hitem Isten kinyilatkoztatására, a Szentírásra támaszkodik. A Szentírást elfogadom, azt a szívembe (belső emberembe) helyezem, és minden kérdés megoldásában arra támaszkodom. Elsőbbséget adok a Biblia tartalmának az érzéseimmel és gondolataimmal szemben. Inkább hiszek Isten szavának, mint a saját gondolataimnak, érzéseimnek.** [11]

Foglaljuk össze a hitünk tartalmára vonatkozó kérdéseket és válaszokat.

Mire elég az, ha annyit hiszünk, amennyi a hit imájában van? A Biblia szerint a megigazulásra.

---

[10] *Ha tehát száddal vallod, hogy Jézus az Úr, és szívedben hiszed, hogy Isten feltámasztotta a halálból, üdvözülsz. A szívbeli hit ugyanis megigazulásra, a szájjal való megvallás pedig üdvösségre szolgál.* (Róm 10,9-10)

[11] Vigyázzunk, itt nem az intuíció, vagy a lelkiismeret hangjának elutasításáról van szó. Ezek alapvetően fontos segítségeink! De mindig vizsgáljuk meg, hogy nem mond-e ellent a kapott sugalmazás az igének. Ez ugyanis a sátán egyik lehetséges beavatkozási helye.

Elég ez nekünk? Ha mi csak megigazulni akarunk, akkor a Szentírás szerint ez elegendő. Sőt, ha ezt meg is valljuk, akkor az üdvösséget is elnyerjük.
A Biblia azonban tele van ígéretekkel. Azokat is megkapjuk? Csak akkor, ha a Szentírás egész tartalmát elfogadjuk.
Nekünk tehát a szívünkbe a Biblia teljes elfogadását kell betölteni. Azaz: bibliai hitet kell kialakítanunk!

Ezzel a hitünket a helyére is raktuk, és nincs más dolgunk, mint következetesen betartani. Gyümölcsöző lesz, sokkal inkább, mint azt bárki is előre sejthetné. Isten nem az erőtlenség Istene. Éppen ellenkezőleg, hatalmas erő van benne, amit Szentlelke által működtet. Ezt az erőt azonban csak a hitünkkel – bibliai hitünkkel! – tudjuk segítségünkre hívni.

A hit mértéke

Nem mindenkinek egyforma mértékű a hite. Bár ezt tapasztalatból is tudjuk, fontosak a bibliai bizonyítékok, hiszen Isten gyermekeinek a szívük szerint, és nem az értelmünk szerint kell eljárni.
A Szentírásból tudjuk, hogy a hitnek van mértéke. Van nagyobb, és kisebb hit. Jézus beszél nagy hitről és kicsi hitről:
Bizony, mondom nektek, senkiben sem találtam ilyen nagy hitet Izraelben. (Mt 8,10 STL)
Te kishitű – vonta kérdőre [Pétert] –, miért kételkedtél? (Mt 14,31b)
Másutt a következő, a hit nagyságára utaló kifejezéseket találjuk:
Növekvő hit – *2Tesz 1,3*
Gyenge hit – *Róm 4,19*
Gazdag hit – *Jak 2,5*
Győzedelmes hit – *1Ján 5,4*
Hittel teljes – *ApCsel 6,5*
Képmutatás nélkül való hit – *2Tim 1,5*
Teljes hit – *Jakab 2,22*

Megtudjuk azt is, hogy mit jelent az erős hit.

> [Ábrahám] Nem kételkedett hitetlenül Isten ígéretében, hanem erőt merített hitéből, és magasztalta az Istent, meg volt győződve, hogy elég hatalmas ígéretének teljesítésére. (Róm 4,20-21)

Ebben a versben találjuk az erős hit meghatározását.
Erős a hitünk, ha dicsőítjük Istent, és bizonyosak vagyunk benne, hogy amit ő ígért, azt meg is teszi.

A hit fejlődésének szakaszai

A kívánatos állapot az, hogy a hitünk egyre növekedjen. Hitünk növekedésében van négy szint, amelyekhez viszonyítva jól fel tudjuk mérni azt, hogy hol tartunk.
0. szint
A *hétköznapi hit* neveltetésünk és a tanulmányaink során, a legkülönbözőbb helyekről (közösségekből, olvasmányokból, filmekből) megszerzett ismereteken, a gondolkodásunkon, élményeinken, pszichés benyomásainkon alapul. A hétköznapi hit irányultságát tekintve akár teljesen materialista, sőt ateista is lehet. Ahhoz, hogy az ember Isten felé tudjon fordulni, megfelelő ismeretekre (az ige ismeretére) és megfelelő tapasztalatokra van szükség. A hitre jutás folyamatában az elsődleges tényező az evangelizáció, a térítés munkája. Ez emberi feladat. Az angyalok nem tudnak igét hirdetni. Isten pedig már kinyilatkoztatta magát, a kinyilatkoztatást kell elvinni az emberekhez – és ez emberi feladat.
Megjegyzem azt, hogy a hétköznapi hit akár vallásos is lehet. Egy keresztény családban, keresztény erkölcsű táradalomban felnövő gyermek hétköznapi hite nyilván teljesen más, mint egy ateista családban, liberális közegben nevelkedőé.
A XXI. század elejére hazánkban a népi vallásosság megszűnt. A (keresztény) hit kiszorult a nyilvánosságból és a családok többségéből is. Ezért napjainkban különösen nagy jelentősége van az evangelizációnak.

1. szint
Az Istenhez közeledés első lépcsője az, amikor *kialakul bennünk valamilyen érdeklődés Isten iránt*. Megérezzük a létezését, ámbár alig tudunk róla valamit. Hiányzik valami abból, hogy megértsük a világot, hogy jól érezzük magunkat. A mai „modern” tudományos világkép, amely a materializmus és a liberalizmus talaján áll, amit az iskolákban is kapunk, nem ad magyarázatot alapvető kérdésekre. Nem csak az élet és a halál nagy kérdéseire nem kapunk elfogadható választ, de az emberi együttélés szabályozása is siralmas. Az uralkodóvá váló erkölcs és jog nem csak vallásellenes, de már a természetes, köznapi jóérzést is sérti. (Természetesen ez az egyes országokra, közösségekre eltérő mértékben érvényes.)
Megoldhatatlannak tűnő lelki és anyagi nehézségek merülnek föl. Rengeteg a betegség. Az emberek kiutat szeretnének. Nehézségeiket sokan különböző szenvedélyek kiélésével pró-

bálják csökkenteni, vagy kompenzálni. Ez vezet a különböző függőségekhez. Az alkoholizmus, a drogfogyasztás, a szexuális perverzióktól függés, de még a workoholic (munkafüggőség) is a kiút keresésének a következménye.

Aki éppen nem beteg, az anyagi javakat hajszolja. Tömegek gondolják azt, hogy a boldogság útja a legújabb „trendi" dolgok megszerzése. Nem jönnek rá, hogy hiába cserélgetik évente a legújabb típusra a telefonjukat, nem lesz jobb az életük. Az anyagiakért folytatott küzdelemben elhanyagolják a családjukat, az emberi kapcsolataikat, tönkreteszik a testi-lelki egészségüket.

A legszörnyűbb az, hogy a saját maguk által választott élettársukat (szándékosan nem házastársat írtam) is egyre többen csak egy eszközként, a saját boldogságuk eszközeként tekintik. Ha már nem képesek keresztény szellemben az „eggyé vált test" alapján a társukat ugyanúgy szeretni és becsülni, mint magukat, legalább viselkednének vele úgy, ahogyan egy szövetségessel illik. De nem. Az erősebb pozícióban lévő megpróbálja uralni a másikat. A következményt mindenki láthatja – esnek szét a családok.

A tömeges lelki-testi nyomorral szemben egyetlen lehetőség van: Istenbe kell kapaszkodni! Isten szeret minket. El kell fogadni a szeretetét! Ez egy lehetőség, amit Isten mindenkinek felkínál, de soha nem kényszeríti ránk. Ha elfogadjuk, ez lesz életünk legjobb döntése.

Kétségtelen az, hogy Isten igéjével (a kinyilatkoztatással) valahogyan találkoznunk kell. Van, aki már otthon találkozik vele, van, aki nem. De Isten mindenképpen ad valamilyen lehetőséget! Isten mindenkit egyformán szeret, a hitetleneket is. Éppen ezért lehetetlen az, hogy nekik ne kínálná fel a lehetőséget. Nem fogadjuk el azt a nézetet, miszerint a *természetes hit* csak kiválasztottaknak jár. A *természetes hit* az ember döntésén múlik, ahogyan azt „A hit, mint választás eredménye" fejezetben leírtuk.

2. szint

Ahhoz, hogy megigazuljunk, azaz Jézust elfogadjuk Urunknak, Istenünknek és megváltónknak, hit szükséges. Ennek forrása Isten igéjének hallgatása, de csak a saját elfogadó döntésünk révén kapjuk meg. Ezt szokták *természetes hitnek* nevezni.

Ha az üdvösség állapotába kerülünk, mert a megigazultság állapotában megvallást teszünk, akkor előre lépünk a következő szintre az evangéliumi (igei) hit szintjére.

> A nekem adott kegyelem segítségével azt mondom mindegyikteknek: Senki ne becsülje magát a kelleténél többre, hanem józanul gondolkodjatok, mindenki az Istentől neki juttatott hit mértéke szerint. (Róm 12,3)

Pál szerint tehát **a megtérésekor mindenki kap valamennyi hitet**. Sajnos, a szöveg alapján nem egyértelmű, hogy mindenki egyforma mértékű hitet kap, vagy mindenkinek „kimér" valamennyit az Úr. Nem szállok be az erről folyó vitába, nem túl termékeny.
A lényeg tehát az, hogy **minden megtérő kap Istentől hitet**! Ez tehát nem a természetes hit, ez más. Ez a szívbéli hit.
Mi a tartalma a *szívbéli hitnek*? Isten igéje, azaz a Szentírás! Amikor azt mondjuk, hogy a szívünkben hisszük, akkor egy pontosan körülhatárolható dologra gondolunk: arra, hogy amit hiszünk, az a Bibliában benne van. Az tehát Isten ígérte, azaz, az biztosan úgy van. A gondolatainkkal, érzelmeinkkel, a látható jelekkel (pl. betegségek tüneteivel) szemben azt kell elhinnünk, amit a Szentírás erről mond!
3. szint
Az *isteni hitről* a következő fejezetben írunk.

Az isteni hit jellemzői

Jézus az apostoloknak bemutatta az *isteni hit* működését:

> Reggel, amikor a fügefa mellett vitt el útjuk, látták, hogy az tövestül elszáradt. Péter ekkor föleszmélt: „Mester, mondta, nézd, a fügefa, amelyet megátkoztál, elszáradt." Jézus így válaszolt: „Legyen hitetek Istenben." (Márk 11,20-22 BD)

Rögtön utána meg is mondja, mit jelent az isteni fajta hit:

> Bizony mondom nektek, ha valaki azt mondja a hegynek: emelkedjél föl és vesd magad a tengerbe, s nem kételkedik szívében, hanem hiszi, hogy megtörténik, amit mond, úgy is lesz. (Márk 11,23 BD)

Az **isteni fajta hit** tehát így néz ki:
1. Az ember hisz a szívében
2. Majd **kimondja** azt, amit a szívében hisz
3. Akkor az megtörténik.

Ez az a fajta hit, amivel Isten teremtette a világot.

Bár az egyes Biblia fordítások közötti különbség hitünk lényegét tekintve nem döntő, de a hivatkozott ige (Mk 11,22) fordításánál figyelnünk kell.
Márk 11,22 versben Jézus válaszát általában így fordítják: „Higgyetek Istenben!" Ez azonban téves, mert – ahogyan lentebb jól látható – a görög eredetiben ez áll: „Birtokoljátok Isten hitét".

22 καὶ és ἀποκριθεὶς felelvén ὁ a/az Ἰησοῦς Jézus λέγει mondja αὐτοῖς 1 nekik Ἔχετε 1 Birtokoljatok πίστιν hitet θεοῦ· 1 Istené

A csoda döbbenetes volt Péter számára, nem is hagyta szó nélkül. Jézus erre válaszolt. Arra szólított fel, hogy **birtokoljuk Isten hitét**. Azt a fajta hitet, amivel a csodáit tette, azaz, a csodatevő hitet. Itt tehát nem az Istenbe vetett hitről van szó, bár az Istenbe vetett hit nyilván feltétele annak, hogy az ő hitét birtokoljuk.

Sokan gondolják, hogy a hegy felemelkedése túlzás, és csak példázat. Nem az!

A világ egyik legnagyobb csodája éppen egy hegy, a kairói Mokattam felemelése. A történetet nálunk kevesen ismerik, mert a kopt egyházzal kapcsolatos.

Tisztáznunk kell itt egy kérdést. A megtért képes-e csodát tenni a hitével? Azaz: azt a hitet kapja-e meg a megtéréskor mindenki, amiről Jézus így beszél:

> Akik hisznek, azokat ezek a jelek fogják kísérni: Nevemben ördögöt űznek, új nyelveken beszélnek, kígyókat vehetnek kezükbe, és ha valami mérget isznak, nem árt nekik, ha pedig betegekre teszik a kezüket, azok meggyógyulnak. (Mk 16,17-18)

Nyilván nem! A tapasztalatunk se ezt mutatja, de ami ennél sokkal fontosabb: az ige nem ezt támasztja alá. Olvassuk el, amit Pál ír a Szentlélek adományairól.

> A Lélek megnyilvánulásait mindenki azért kapja, hogy használjon vele. Az egyik ugyanis a bölcsesség ajándékát kapja a Lélektől, a másik a tudás adományát ugyanattól a Lélektől, a harmadik a hitet kapja ugyanabban a Lélekben vagy pedig a gyógyítás adományát szintén ugyanabban a Lélekben. Van, aki csodatevő hatalmat kap, van, akinek a prófétálásnak vagy a szellemek elbírálásának képessége jut osztályrészül. Más különféle nyelveket vagy pedig a nyelvek értelmezését nyeri el ajándékul. (1Kor 12, 7-10)

Itt a hit, a gyógyítás és a csodatévő hatalom a Szentlélek ajándékai között szerepel. A Szentlélek ajándékait pedig nem kapja meg mindenki, csak a lélekkeresztségben részesülők, de ők se mindet, hanem egyénenként változó, hogy ki mit kap.

A 'csodatévő hatalom', és a 'hit' tehát különleges adományok! A csodatévő hatalmon nem csodálkozhatunk, de vajon mit jelent itt a 'hit'? Pontosabban, milyen hitről van szó? Egészen biztosan nem a Szentírásba vetett hitről, illetve az abban lévő ígéretek teljesítésére vonatkozó hitről van szó. Ez csak az a hit lehet, amiről Jézus a Mk 16,17-18-ban beszél. (Ld. fentebb.)

Nagyon fontos világosan látni a korlátainkat! Aki megigazult, de nem részesült lélekkeresztségben, ne kíséreljen meg pl. ördögöt űzni[12], mert könnyen úgy járhat, mint Szkéva gyermekei, akik „mezítelenül és sebesülten" futottak el, amikor megpróbáltak megfelelő szellemi alap nélkül ördögöt űzni. *(ApCsel 19,16)*

[12] Az ördögűzést a Katolikus Egyház intézményi feltételekhez köti: csak püspök vagy általa megbízott pap űzhet ördögöt. Szabadító imát azonban minden hívő végezhet.

Azt talán mondani sem kell, hogy kígyókat se fogdossunk a megigazultságunk örömében, mert nagy baj lehet belőle.
Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy az **erős isteni hit kegyelmi ajándék,** ami arra szolgál, hogy használjunk vele *(1Kor 12,7)*, azaz, másképpen mondva, hogy szolgáljunk vele.

A hit fejlesztése

Valamennyi isteni hitet tehát minden megtérő kap. A hit fejlesztése azonban nem Isten feladata, hanem a mienk!
A hit fejlesztésének egyik eszköze az Ige tanulmányozása. A másik pedig a hit gyakorlása. Az első bibliai igazság. A hit gyakorlása meglepő lehet. A hit működik, de ahhoz, hogy működjön, gyakorolni kell!
Hogyan? Bátran kérj Istentől! Ha a kérésed Isten igéjén alapul, és hiszed, hogy Isten megteszi, Isten meg is fogja tenni. Ehhez annyit kell hozzátenni, hogy magát a kérést is igeszerűen kell kimondanod. Erről „A szent gyógyulás" című fejezetben részletesebben olvashatunk.
Isten válasza pedig nem marad el: *„Legyen hitetek szerint!"* (Mt 9,29b)

A nemlétezők előhívása hit által

A Szentírásban az áll, hogy a gyógyulás, a megszállottság bármilyen formájának kiűzése és az anyagi jóllét a hívőnek jár, ezért azok **szívbéli hit által előhívhatók**. A **szívbéli (bibliai) hit úgy szólítja elő azokat a dolgokat, amik nincsenek, mint meglévőket**. És azok a dolgok ettől jönnek létre.
Mert hitt abban, aki életre kelti a halottakat, és létre hívja a nem létezőket. (Róm 4,17b)
Nos, az világos, hogy Isten előhívja a nemlétezőket. De valóban van-e erre jogunk és módunk nekünk, a hívőknek is?
Az Ef 5,1-ben ezt olvashatjuk (kivételesen három fordításban is megadjuk):

> Mint Isten kedves gyermekei, legyetek az ő követői. SZIT
> Kövessétek tehát Isten példáját, mint kedves gyermekei. BD
> Isten szeretett gyermekei vagytok, ezért őt utánozzátok. EFO

Láttuk fentebb, hogy a megigazult ember rendelkezik hittel. De Pál apostol máshol is megerősíti ezt:

> Mivel a hitnek bennünk is ugyanaz a szelleme él, mint amiről írva van: 'Hittem, azért beszéltem', mi is hiszünk, s azért beszélünk. (2Kor 4,13)

Isten a hitben járást várja el tőlünk. Ha pedig hitben járunk, akkor követnünk kell Isten példáját, azért, hogy előszólítsuk a megkapott, de át nem vett dolgokat. A hit pedig előhívja a nem létező dolgokat, és meglévővé teszi azokat.

Hit és beszéd

A keresztény felekezeteknél szokásos a tanúságtétel. A katolikusoknál és a protestánsoknál tanúságtételnek, a teljes evangéliumi gyülekezetekben megtérésnek vagy megvallásnak nevezik. Nyilvános eseményről van szó. A katolikusok, reformátusok azt beszélik el, hogyan váltak hívővé. A teljes evangéliumi gyülekezetekben pedig kijelentik a nyilvánosság előtt azt, hogy Jézust elfogadják uruknak, és elismerik azt, hogy megváltotta őket.
A tanúságtételt mintapéldának szánják. Tanulságul szolgálhat mások számára. A teljes evangéliumi gyülekezeteknél kicsit más a helyzet. Ők ehhez a nyilvános megvalláshoz kapcsolják az üdvösség elnyerését, a Bibliára hivatkozással.

> Ha tehát száddal vallod, hogy Jézus az Úr, és szívedben hiszed, hogy Isten feltámasztotta a halálból, üdvözül. A szívbeli hit ugyanis megigazulásra, a szájjal való megvallás pedig üdvösségre szolgál. (Róm 10,9-10)

Erre „Az üdvösség” című fejezetben még visszatérünk. Nézzük meg most azt, hogy mit jelent a megvallás.

1. A bűneink megvallása

A megvallásnak két oldala van. Az egyik a bűneink megvallása.
Ez a létünk negatív oldalával, a sátáni munkálkodással kapcsolatos. A teológia a bűn megjelenését összetett természetünk (anyagi és szellemi) miatt elkerülhetetlennek tartja. A bűnből meg kell térnünk. A megigazulásnak – életünk első megtérésének – feltétele a bűnbánat.
Az Istennel való kapcsolat nem áll helyre bűnbánat nélkül!
Péter első nagy nyilvános beszédében a következőket mondta:

> Tartsatok hát bűnbánatot, és térjetek meg bűneitek bocsánatára, hogy eljöjjön az Úr színétől a megenyhülés ideje, és elküldje az elsősorban nektek rendelt Megváltót, Jézust. (ApCsel 3,19-20)

Sajnos, emberi természetünkből eredően ismételten követünk el bűnöket. **A bűn felfüggeszti az Istennel való kapcsolatunkat**, és teret nyit a sátánnak, azaz további bűnök elkövetésének. Éppen ezért a lehető leggyorsabban helyre kell állítani az Istenhez fűződő kapcsolatunkat. Ennek az eszköze bűneink megbánása és megvallása.

> Ha megvalljuk bűneinket, akkor mivel jó és igazságos, megbocsátja bűneinket, és minden igazságtalanságtól megtisztít minket. (1Jn 1,9) Hasonlóan: Gyermekeim! Ezeket azért írom, hogy ne kövessetek el bűnt. De ha valaki bűnbe esik, van szószólónk az Atyánál: Jézus Krisztus, az Igaz. Ő az engesztelő áldozat bűneinkért, nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűneiért is. (1Jn 2,1-2)

Ez a János levél hívőkhöz szól, így itt nem a megigazuláshoz szükséges bűnbánatról, hanem az ismételt bűnbeesés következményeinek felszámolásáról ír.

A bűnök megvallásának formái

Három formával találkozunk.

1. Bűnvallás Istennek anélkül, hogy más ember hallaná

A keresztény ember jellemzője az, hogy rendszeresen lelkiismeret-vizsgálatot tart. A jezsuita rendben ezt naponta kétszer is meg kellett tenni. Szokásos mai módja az elalvás előtti lelkiismeret-vizsgálat. Ennek során természetesen találhatunk bűnöket. Helyes szokás, ha azokat azonnal megbánva, imában kérjük Isten bocsánatát.

Ma egyre gyakrabban lehet olyan emberekkel találkozni, akik kijelentik: nekik nincsen bűnük, mit kellene megbánniuk? Erre már János első leveléből megkapjuk a választ.

> Ha azt állítjuk, hogy nincs bűnünk, önmagunkat vezetjük félre, és nincs bennünk igazság. (1Jn 1,8)

2. Bűnvallás Istennek, egy másik ember előtt

Ennek egyik ismert módja a gyónás, aminek során a hívő ember a bűneit a gyóntatást végző pap előtt tárja föl. A bűnbánati megvallás e formája a katolikusoknál és az ortodoxoknál szokásos.

Sokan idegenkednek tőle, ez azonban helytelen. A pap sokat segíthet a lelki életünk rendbe tételében.

3. Nyilvános bűnvallás

Az őskereszténység idején ez volt a szokásos bűnbánati mód.

A Jakab levélben találunk erre bibliai bizonyítékot.

> A hitből fakadó ima megszabadítja a betegeket, és az Úr talpra állítja. Ha pedig bűnöket követett el, bocsánatot nyer. **Valljátok meg tehát egymásnak bűneiteket**, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok. Igen hathatós az igaz ember buzgó könyörgése. (Jak 5,15-16)

„Az Apostolok cselekedetei”-ben egy érdekes részletet olvashatunk arról, amikor varázslást végzők tartottak nyilvános bűnbánatot.

> Sok hívő is előállt, beismerték és elmondták saját mesterkedéseiket. A bűbájosok közül sokan könyveiket is elhozták, és mindenki szeme láttára elégették őket. Ezek értékét ötvenezer

ezüstre lehetett becsülni. Így az Úr szava egyre terjedt, s nagymértékben megszilárdult. (ApCsel 19,18-20)

2. Hitünk megvallása

A bűneink megvallása fontos és nélkülözhetetlen. De ez csak a kezdet, a feltétele az Istennel való kapcsolat létrejöttének.

A hitünket is meg kell vallani! Később, a megigazulásról szóló részben ezzel részletesen foglalkozunk, most csak annyit emelünk ki, hogy **a hitünk megvallás nélkül működésképtelen**!

A Róm 10,9-10-ben ez áll:

> Ha tehát száddal vallod, hogy Jézus az Úr, és szívedben hiszed, hogy Isten feltámasztotta a halálból, üdvözülsz. A szívbeli hit ugyanis megigazulásra, a szájjal való megvallás pedig üdvösségre szolgál.

Ahhoz, hogy igazak legyünk, elég a szívbéli hit. De az üdvösséghez több kell, **ki is kell mondani azt, amiben hiszel!**

3. Mit vallasz meg a mindennapi beszédeddel?

Minden megvallásunk visszahat ránk. Ha Istent valljuk meg, őt kapjuk meg. Ha a sátánt, akkor ő fog uralkodni felettünk. Erre bárki felkaphatja a fejét: nem vagyunk mi sátánisták, miért vallanánk meg az ördögöt? Mégis, a hívők nagy része ezt teszi anélkül, hogy tisztában lenne ennek a következményeivel, vagy akár csak sejtené azt, hogy mit művel.

Ha megkérdezzük egy ismerősünktől (vagy akár idegentől, akivel szóba állsz), hogy van, mi a válasz?

Az esetek többségében az, hogy rengeteg baja van, családi gondok, viszályok, betegségek, fájdalmak, megélhetési gondok. A felsorolt dolgok **mind a sátántól származnak**! Kinek a tevékenységét vallja meg az ember, amikor a fentebbiekről beszél? Természetesen a gonoszét! Mi ennek az eredménye? Az, hogy a maradék csekély hitét is szétveri, még jobban beférkőzik a sátán a cselekedeteibe.

Hallhatjuk néha testvéreinktől: A sátán folyamatosan támad! Ez igaz lehet, ennek ellenére rossz megvallás. Itt ugyanis a sátán hatalmába, tevékenységébe vetett hited mondjuk ki!

Az üdvösség elnyeréséhez meg kell vallanunk Jézust az urunknak, és ő lesz az urunk. Amikor azt vallja meg valaki, hogy a sátán akadályozza, akkor a gonosznak adja át a hatalmat maga fölött, a sátán lesz az ura.

Hasonló módon, nem szabad megvallani a félelmet és a kételyt sem. Ha a sátán uralkodik felettünk, akkor gyengék vagyunk, és félelemmel vagyunk tele. Fordítva is igaz: ha félelem

van bennünk, akkor biztosak lehetünk benne, hogy a sátán uralkodik felettünk. Ugyanis … *Isten nem a félénkség lelkét, hanem az erő, a szeretet és a józanság lelkét adta nekünk* (2Tim 1,7 BD)

A félelem tehát kívülről jön, és szellemi jellegű. De nem Istentől való, így csak a sátántól jöhet.

Ezért a félelemnek ellent kell állni. Mivel szellemi jellegű, megszólítható, például így: *Félelem, Jézus nevében ellenállok neked. Megtagadom, hogy féljek!*

A félelemhez hasonlóan, a kétségeinket se valljuk meg, mert a kétségek is a sátántól származnak, még akkor is, ha gyakran úgy tűnnek, hogy a saját fejünkben, „okos" gondolatainkban jelennek meg. Igen, de nekünk nem a fejünk hite, hanem **a szív hite után kell menni**!

FIGYELEM! Az a felszólítás, hogy a szívünk után menjünk, csak a már megigazultakra vonatkozik, akik részesültek az új teremtésből, azaz a belső emberük újjá lett teremtve! (Ld. később, a Megigazulás és Üdvösség címszavak alatt.)

Van még egy olyan magatartás, ami mellett az ördög belép az életünkbe. Ez pedig az indulat. Ha utat engedünk az indulatainknak, azok egyre erősebbek lesznek. Ha fegyelmezzük magunkat, és nem engedünk az indulatainknak, egy idő után leszokunk az ilyen magatartásról.

A lehető leghatározottabban vigyázzunk tehát arra, hogy a mindennapi beszédben mit vallunk meg. Ne erősítsük a sátán hatalmát, hanem Istent hívjuk be az életünkbe!

Mi a boldogság?

A Bibliában a boldogságról az Ószövetségben és az Újszövetségben is általában transzcendens értelemben beszélnek. Az Ószövetségben több helyen arról olvashatunk, hogy boldogok azok, akik hallgathatják az Isten beszédeit. Jézus a boldogság kifejezést általában a túlvilágon elnyerhető boldogsággal kapcsolatban használja. (Ld. *Mt 5,3-11, Jn 13,17.20,19*) Amikor látszólag földi értelemben használja *(Lk 12,37-38)* – miután egy példabeszéd része – valójában akkor is a túlvilágon elérhető boldogságról beszél.

Beszéljünk azonban világosan. Ma a „minél többet szenvedsz itt a földön, annál jobb dolgod lesz a túlvilágon" tartalmú gondolatokkal nem lehet evangelizálni. Az Istent nem ismerők földi boldogságra is vágynak (és ez nem az ördögtől való), a túlvilágban pedig nem hisznek.

Nekünk mindenképpen be kell mutatnunk azt, hogy az Istenhez tartozás már itt a földön is örömteli, boldogsághoz vezető állapot, és nem csak a túlvilági élet szempontjából jelentős.

A mai világi propaganda szerint akkor leszel boldog, ha „megvalósítod magad". Bármit elérhetsz akkor, ha nagyon akarod. Csak akarni kell és küzdeni. Az önmegvalósítás mindennél fontosabb. Mindenképpen alárendelendők a magánkapcsolatok, a szülőkkel, testvérekkel vagy éppen gyerekeiddel törődés. A gyermekvállalásra is csak az „önmegvalósítás" után kerülhet sor. Sőt, gyakran a házasságra is, hiszen egy társ is akadályozza az „érvényesülést". Ennek a következménye a szinglik serege, amit a közvélemény félig sajnálattal, félig megértő formában emleget. Ez vezet a negyvenéves korban születő első gyermekhez (óriási genetikai kockázattal), vagy éppen a gyermektelenséghez. És mivel a gyermek néha akkor is kopogtat, ha nem szeretnék, tömeges az abortusz. A családalapítás szigorú anyagi feltételekhez kötött: lakás és autó elengedhetetlen. A szerényebb anyagi helyzetű fiúk nehezen találnak társat, még anyagilag hozzájuk hasonló helyzetben lévőt sem.

Ma a legtöbb ember úgy gondolja, hogy a boldogságának semmi akadálya nincs, csak az, hogy x millió Forinttal kevesebb pénze van, mint amennyi kellene neki. De ha megkapná az áhított pénzt, boldog lenne? Lehet, de a tapasztalat nem ezt mutatja. Pöffeszkedő jómódúakat látunk, de elégedett, boldog embert keveset.

Hol találjuk a boldogságot?

Az ókori forrásokban böngészve, kiderül az, hogy boldognak azt tartották, akinek volt gyermeke. Ó, igen, a gyermek az boldogság, Isten ajándéka – szerintünk. De azt is tudjuk egy

élettapasztalatot mutató világi mondásból, hogy két dolog van, amiért a nők minden pénzt megadnának. Az egyik az, hogy legyen gyerekük, amikor azt akarják. A másik az, hogy ne legyen gyerekük, amikor nem akarják.

Valóban, tapasztaljuk azt, hogy a gyermek nagy örömforrás, ahol áhítják és szeretik. Ugyanakkor átoknak tűnik ott, ahol nem kívánják.

Az is a jelenkor rákfenéje, hogy pl. Magyarországon a házasságok kétharmada felbomlik. (Az utóbbi időben ez az arány lényegesen javult.) A válás akkor is gond, ha nincs gyermek a frigyből. De ha van, akkor a válás belépő a földi pokolba. Persze, gyakran azt mondják, hogy már előtte is rossz volt, rosszabb nem lesz. De az eredmény azonos: a szülőkre és a gyerekre is nehezen elviselhető súly nehezedik.

A boldogság értelmezése aztán keresztény hatásra tolódott el a túlvilági boldogság irányába. Ezt jól mutatja az is, hogy a Katolikus Egyházban a „boldog" előnév a hivatalos szentté avatás egy fokozata, és mindig elhunyt személy lelkére vonatkozik.

A boldogság a szeretet háromszögében van!

Ember – közösség – Isten. Amennyiben e három pont között a szeretet akadálytalanul áramlik, az maga a boldogság. Ennek egy konkrét, jelmondatszerű megfogalmazása az „Isten, Haza, Család!", ami Magyarországon a tradicionális keresztény értelmiség körében a mai napig fennmaradt.

Ebbe az állapotba csak **a keresztény gondolkodás és életmód juttathat el**.

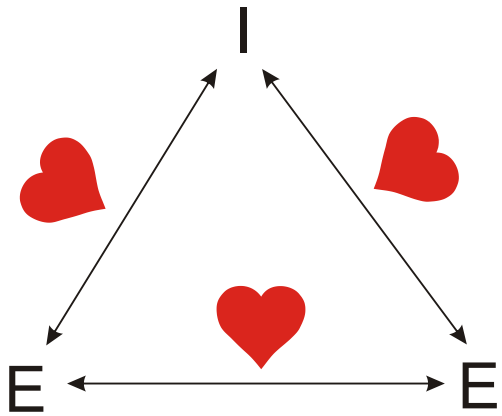

Mit tegyünk hát? Kevés elfogadnunk a kereszténység normáit, gyakorolnunk is kell azokat. És meg kell ismerkednünk a keresztény élet elméletével és gyakorlatával – legfőképpen pedig **Istennel.** ***Ez kizárólag egyéni és közösségi tanulás révén érhető el.*** Ol-

vasni és imádkozni kell, és kapcsolódnunk egy keresztény közösséghez. A kérdés természetes: **Hogyan keressek és találjak keresztény közösséget? Mit olvassak? Hogyan imádkozzam? Hogyan éljek?** A továbbiakban ezekről írunk.

Vissza Istenhez

Térjünk most vissza őseink rossz döntéséhez: elhagyták Istent, és a sátánhoz szegődtek, és ennek következménye minket is érint. A kereszténység tanítása szerint az eredendő bűn állapotában születünk meg. A kérdés nyilván az: hogyan lehet ettől megszabadulni?
A válasz elég egyszerű: a keresztség révén térhetünk vissza Isten családjába. A keresztség bibliai eredetét keresztelő Szent János működésénél találjuk. Az evangéliumokból tudjuk, hogy Jézus is megkeresztelkedett. *(Mt 3,13-17; Mk 1,9-11; Lk 3,21-22; Jn 1,30-34)*
A keresztség azonban nem elég az üdvösséghez. A Szentírásban ez áll: *Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül, aki nem hisz, az elkárhozik.* (Mk 16,16) Ezek Jézus szavai!
Akit a keresztséggel kapcsolatos kérdések érdeklik, folytassa itt. Aki pedig az üdvözülés útjának leírásánál szeretné folytatni, ugorjon ide.

A vízzel való keresztelés

A keresztségnek több formája van. Az alábbiakban **a vízzel keresztelésről** lesz szó. A **lélekkeresztségről** később írunk.
A vízzel való keresztelésnek formailag két módja van. Történhet bemerítéssel, és szimbolikusan, kis mennyiségű vízzel való leöntéssel. Előbbi a baptisták keresztelési módja, utóbbi a nagy keresztény egyházaké.
Bibliai eredete: *Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket!* ***Kereszteljétek meg őket*** *az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére* (Mt 28,19)

Az ezekhez kapcsolódó teológiai értelmezések eltérőek. Bemerítéssel általában felnőtt vagy legalábbis érettebb korban keresztelnek, míg a nagy egyházak a kicsiket keresztelik. A katolikusoknál is ez a szokás – a gyermeket minél előbb meg kell keresztelni, nehogy esetleges elhalálozásakor az eredendő bűn miatt ne üdvözülhessen.[13] Persze, felnőttkeresztelés is van, hiszen, ha valakit gyermekkorában nem kereszteltek meg, akkor az bármikor pótolható.

[13] Ez egy ma már vitatott, de begyökerezett teológiai elképzelés.

Különleges jelentősége miatt a keresztelés szentségének kiszolgáltatása könnyített. Indokolt esetben nem csak pap végezheti a szertartást. A szentség kiszolgáltatása azonban nem ismételhető meg! Mód van viszont a keresztségi fogadalom megerősítésére, ami bizonyos alkalmakkor szokásos is. Vízkereszt ünnepén (ami Jézus megkeresztelkedésének is emlékünnepe) a szentmisében a „Hiszekegy…" helyett lehetséges a keresztségi fogadalom megújítása.

Eltérések a keresztény tanításokban

Ha valaki elkezd olvasgatni, gyakran ellentmondó állításokat talál a keresztény vallással kapcsolatban. Különösen így van ez, ha valaki az interneten keres. Kezdő számára csupa kérdőjel. Ennek a formális oka a sok egyház és kisegyház, vallási közösség létezése. Egyfajta sajátos pluralizmus ez, ami a történelem során mindig is megfigyelhető volt. Látszólagos egyöntetűség csak olyan időszakokban volt, amikor egy vallás államvallássá, vagy legalábbis társadalomszervező erővé vált. Ilyen volt a római birodalom utáni európai újjáépülés időszaka, amit középkornak szoktak nevezni.

Mi az egyes keresztény nézetek közötti különbség oka?

A kereszténység a vallási közösségek tanításai és a Szentírás alapján terjed. A Biblia maga is sokféleképpen értelmezhető, az egyes egyházak (sőt, személyek) ugyanazt a szöveget másképpen értelmezik. De maga a szöveg is sok nehézséget rejteget. Az Újszövetséggel van a legtöbb nyelvi probléma. Ennek oka világos. Jézus anyanyelve a mai elfogadott nézet szerint arámi volt. Júdeában nyilván héberül tanított, majd a tanítását jóval később, emlékezetből leírták, többnyire görögül. Majd ezt a görög szöveget fordították le a nemzeti nyelvekre. Az is nagy nehézséget okoz, hogy ezek az írások közel 1700-1800 évesek. Ma sok fiatal csodálkozik azon, hogy Jézus milyen képeket használva beszélt. Pl. „én vagyok a jó pásztor". A mai fiatalok többsége ezt hallva arra gondol, hogy őt ugyan ne terelgesse senki, nem állat ő. De az akkori ember számára, aki félnomád állattartó volt, ez teljesen mást jelentett! A jó pásztor a nyáját táplálta, védte a farkastól és a rablóktól, akár az élete kockáztatásával is. Ezt a példát akkor senki nem értette félre.

A nagy egyházak a Szentírást tisztelik, és elismerik alapvető jelentőségét. Általában azt tartják, hogy a Biblia egésze Istentől ihletett írás, és ezt még a Bibliából vett idézettel is alátámasztják:

> Minden Írás, amit az Isten sugalmazott, jól használható a tanításra, az érvelésre, a feddésre, s az igaz életre való nevelésre. (2Tim 3,16)

Ezzel kapcsolatban háromféle megközelítést különböztethetünk meg.

1. A vallás forrásának a Bibliát, a szent hagyományt és az egyházi tanítást együttesen tekintik, de ezek közül az egyházi tanításé, az egyház dogmáié (hittételeié) az elsőbbség.

Ide tartozik a Római Katolikus Egyház. Az egyház álláspontját a KEK-ből (Katolikus Egyház Katekizmusa) ismerhetjük meg. Ahol a bibliai megközelítés és a KEK között ellentmondás vagy eltérés van, ott a KEK a mérvadó. Ilyen eltérően kezelt kérdéskör pl. a Szentlélek ajándékainak értelmezése.

Ma már a Katolikus Egyházban is megjelent a karizmatikus szellemiség, ami a KEK és a Biblia közötti néhány ellentmondást felszínre hozott.

2. A vallás kizárólagos forrásának a bibliát tartják, elutasítják a dogmákat. Ezt azonban úgy értik, hogy mások (pl. a katolikusok) dogmáit utasítják el. Helyébe viszont saját hittételeket állítanak, csak éppen ezeket nem nevezik dogmáknak.
Ilyen például a Református Egyház.
Arra, hogy nem tartják be még az Újszövetség utasításait sem, a legegyszerűbb példa a női lelkészek működése. (Ezt az Újszövetség tiltja.

> 1Kor 14,32-35: A prófétaság lelke alá van vetve a prófétáknak. Isten ugyanis nem a zűrzavarnak, hanem a békességnek az Istene. Mint a szentek minden egyházában, az asszonyok hallgassanak összejöveteleiteken. Nincs megengedve, hogy beszéljenek, nekik engedelmeskedniük kell, ahogy a törvény is mondja. Ha tudni akarnak valamit, kérdezzék meg otthon a férjüktől, mert az asszonynak nem illik az Egyházban beszélnie.)

Dogmaként pedig a predestinációról szóló tanításukat említhetjük.

3. Végül van olyan irányzat, amelynek képviselői a Bibliát (a teljes Ó- és Újszövetséget) tekintik a vallás kizárólagos forrásának, és ehhez valóban ragaszkodnak is. Teljes evangéliumi gyülekezetekként nevezik meg magukat. Igyekeznek elkerülni a Biblia történelmileg kialakult, de a szöveggel nem összhangban lévő értelmezési hibáit.
Különleges figyelmet fordítanak az „Apostolok cselekedetei”-nek (ApCsel, újszövetségi könyv) tanulmányozására. Ennek alapján egy régi-új egyházképet és Isten-ember viszonyt olvasnak ki a Szentírásból. Hozzájuk fűződik a nagy karizmatikus megújulás kezdete. Tevékenységük és tanításuk egésze katolikus szempontból részigazságnak tekinthető. Többek között elutasítják a katolikusoknak a szentekre (különösképpen Máriára) vonatkozó nézeteit és az eucharisztia katolikus felfogását.

1. lépés: Jézus elfogadása

(megigazulás, üdvösség)

Isten világába a belépés Jézuson át vezet. Nem véletlenül mondta Jézus, hogy *„Én vagyok az út, az igazság és az élet … – Senki sem juthat el az Atyához, csak általam.”* (Jn 14,6)

A megigazulás

(Igazzá válás)

A Biblia a hívőket megigazultaknak (igazzá váltaknak, igazaknak), a hitetleneket meg nem igazultaknak, sőt, gonoszaknak nevezi.

> Ne húzzatok egy igát a hitetlenekkel! Mi köze az igazságnak a sötétséghez? Hogyan hozható össze Krisztus Beliállal? Vagy mi köze a hívőnek a hitetlenhez? Hogyan fér **össze Isten temploma a bálványokkal? Márpedig mi az élő Isten temploma vagyunk,** ahogy Isten mondja: Közöttük lakom majd és közöttük járok, az Istenük leszek, ők meg a népem. (2Kor 6,14-16)

Másutt pedig ez áll: *… az Isten előtti megigazulás, amely a Jézus Krisztusban való hitből ered, és amely minden hívőnek szól.* (Róm 3,22a)

Az üdvösség

A Róm 10,9-10-ben olvassuk: *Ha tehát száddal vallod, hogy Jézus az Úr, és szívedben hiszed, hogy Isten feltámasztotta a halálból, üdvözülsz. A szívbeli hit ugyanis megigazulásra, a szájjal való megvallás pedig üdvösségre szolgál.*

Jézus elfogadásának kereteit a hit imájában szokták összefoglalni. Ennek egy lehetséges formáját „A hit, mint választás és döntés eredménye” fejezetben olvashatjuk.

Az újszövetségi Szentírás alapján világos az, hogy aki hittel megvallja a hit imájában foglaltakat, az üdvözül.

Hangsúlyozni kell azonban azt, hogy ha ennek az imának a tartalmát hisszük, de nem valljuk meg, akkor csak a **megigazulás** állapotába kerülünk. (*Ld. Róm 10,10*) A megigazulást már csak egy lépés választja el attól, hogy üdvözüljünk: meg is kell vallani. Mit jelent a megvallás? Hangos kimondást mások előtt. Igazából egyetlen ember elég hozzá, azaz elegendő egy embernek kijelenteni a hitedet. *(Róm 10,10)*

Az üdvösség állapotába tehát úgy juthatunk el, hogy **elfogadjuk a hit imájának a tartalmát, és az abban foglaltakat megvalljuk egy ember vagy egy közösség előtt**. (Utóbbi gyakran istentisztelet keretében történik.)

Katolikus prédikációkban ritkán hallunk a megigazulásról, pedig a katolikus dogmatikának része. A tridenti zsinat tárgyalta a megszentelő kegyelem, a megigazulás és a megvallás kérdéseit, és ez azóta is része a katolikus dogmatikának. *(Ld. pl.: Schütz: Dogmatika, II.kötet, 180. o.)*

2. lépés: Az üdvösség állapotában

(Újjászületés, az új ember)

Bizonyára sokaknak meglepő az, hogy az üdvösség nem egy túlvilági állapot, hanem már itt a földön megszerezhető. Sőt, csak itt a földön szerezhető meg! Ha valaki itt a földön nem jut el az üdvösség állapotába, annak a túlvilági sorsa bizonytalan.[14]

De megváltozik-e a földi életünk, ha elnyerjük az üdvösséget, vagy ez csak a túlvilágon lesz jelentős?

Mi magunk változunk meg, mégpedig azonnal! Amikor Jézust elfogadod megváltódnak és életed urának (Istenednek), **új emberré válsz**. A 2Kor 5,17-ben olvashatjuk: *Ezért aki Krisztusban van, **új teremtmény**; a régiek elmúltak, s íme, újak keletkeztek.* (KNV)

A Szentírás **újjászületésről** is beszél: *Nem romlandó, hanem romolhatatlan magból születettek újjá Isten élő és örök szava által.* (1Pét 1,23)

Hogyan kell ezt érteni? **Az újjászületés a szellemünk újjászületését jelenti.** Isten szemében minden bűn és az addigi életünk szellemisége eltörlődik. A szellemünk a halálból átment az (örök) életbe.

Isten szeretete, élete, természete, képessége és bölcsessége lesz az újjászületettben.

Túlzásnak tűnik? Nem az. Az Ige szerint:

> Akik hisznek, azokat ezek a jelek fogják kísérni: Nevemben ördögöt űznek, új nyelveken beszélnek, kígyókat vehetnek kezükbe, és ha valami mérget isznak, nem árt nekik, ha pedig betegekre teszik a kezüket, azok meggyógyulnak. (Mk 16,17-18)

Valamint:

> Mindazoknak azonban, akik befogadták, hatalmat adott, hogy Isten gyermekei legyenek; azoknak, akik hisznek az ő nevében (Jn 1,12 KNB)

[14] Nem állíthatjuk biztosan, hogy aki nem jut el élete során az üdvösség állapotába, az nem üdvözül. Isten kegyelmi munkássága ezen a területen is megmutatkozhat.

Megjelenik a „hagyományos” ima hatékonyságának ígérete is: *Igen hathatós az igaz ember buzgó könyörgése.* (Jak 5,16b)
Mondhatja erre valaki, hogy ő a fentebb leírtakat nem tapasztalta. Ez nem tapasztalat kérdése, ez az Ige alapján így van. Azonban **az új ember viselkedésén nem fog azonnal meglátszani, hogy az üdvösség állapotába került.** A változás a **belső embert** érinti. A külső ember azonban nem változik meg automatikusan. **Az elménket hozzá kell igazítani a szellemünkhöz.** Komoly kérdés: hogyan érhetjük ezt el?

Hogyan élj az újjászületés után?

Természetes módon felmerül a kérdés: ha valaki egyszer új teremtéssé vált, a Biblia szóhasználatával: megnyerte az üdvösséget, akkor már célt ért, és mindegy, mit csinál a hátralévő életében?
Erről szó sincs. Az új emberré válás a keresztény élet kezdete, és nem a vége. A keresztény életnek pedig tettekben kell megmutatkoznia. Azzal, hogy új teremtés lettünk, nem változik meg automatikusan a gondolkodásunk, és így a cselekedeteink sem.

A gondolkodásunk hozzáigazítása az újjá vált szellemhez

Ez a kérdés hosszabb kifejtést igényelne, néhány alapvető szempontot azonban megadunk.
1. Át kell alakítanunk a gondolkodásunkat. Irányelv: *Egyébként, testvéreim, arra irányuljanak gondolataitok, ami igaz, tisztességes, igazságos, ami ártatlan, kedves, dicséretre méltó, ami erényes és magasztos.* (Fil 4,8)
2. Rendszeresen tanulmányoznunk kell a Bibliát.
3. A gyakorlatban élni kell a megkapott hatalmunkkal!
Ez nem kipróbálást jelent – mindaz, amit megkaptunk, a miénk. De – ahogyan minden tevékenységet – ezt is gyakorolnunk kell, ha azt akarjuk, hogy eredményesen használható legyen.
4. Az Istennel való kapcsolatot ideiglenesen felfüggeszti a **bűn**. Ha tehát bűnt követtünk el, **helyre kell állítanunk az Istenhez fűződő kapcsolatunkat**. Bűnbocsánatot kell nyernünk.
Hogyan nyerheted el Isten megbocsátását, ha a megtérésed után követsz el bűnt?

a) Bűnbánat: Ismerd el azt, hogy a bűnöddel megsértetted Isten törvényeit. Lehet, hogy a tetteiddel megbántottál másokat, de fel kell ismerned, hogy **Isten ellen vétkeztél**.

> Magam is arra törekszem, hogy lelkiismeretem mindig tiszta legyen Isten és az emberek előtt (ApCsel 24,16)

b) Megvallás: Valld meg a bűnödet Istennek imában[15]

> Ha megvalljuk bűneinket, ő hű és igazságos, hogy megbocsássa a bűnöket, és megtisztítson minket minden gonoszságtól. (1Jn 1,9 KNB)
>
> Ha pedig bűnöket követett el, bocsánatot nyer. Valljátok meg tehát egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok. Igen hathatós az igaz ember buzgó könyörgése. (Jak 5,15b-16)

c) Megtérés: Őszintén kell sajnálnod azt, hogy bűnt követtél el, és törekedned kell arra, hogy szívből megváltozz.

> Az Istennek tetsző szomorúság ugyanis üdvös töredelmet eredményez (2Kor 7,10a).

Ehhez az is hozzátartozik, hogy megbánod azokat a helytelen tetteket, amelyek a bűnhöz vezettek. Példa a bűnhöz vezető tettre:

> Hallottátok a parancsot: Ne törj házasságot. Én pedig azt mondom nektek, hogy aki bűnös vággyal asszonyra néz, szívében már házasságtörést követett el vele. (Mt 5,27-28)

d) Megváltozás: Változz meg, azaz térj meg!

> Tartsatok hát bűnbánatot, és térjetek meg bűneitek bocsánatára (ApCsel 3,19)

A megtérés magában foglalhatja azt, hogy egyszerűen nem teszel meg többé valamit, vagy megváltoztatod a szemléletmódodat, a viselkedésedet.

> Újuljatok meg gondolkodástok szellemében, s öltsétek magatokra az új embert, aki az Isten szerint igazságosságban és az igazság szentségében alkotott teremtmény. (Ef 4,23-24)

e) Jóvátétel: Tegyél lépéseket azért, hogy helyrehozd a károkat *(Mt 5,23-24; 2Kor 7,11)*. Kérj bocsánatot azoktól, akik szenvednek amiatt, amit tettél, vagy elmulasztottál megtenni, és amennyire csak lehet, próbáld meg jóvátenni a hibádat *(Lk 19,7–10)*.

f) IMA: Imádkozz Istenhez, hogy Jézus váltságáldozata alapján bocsásson meg neked *(Ef 1,7)*.

Fontos! Ha **gyűlölködés vagy harag** él benned, nem tudsz visszakerülni Istenhez. Neked is meg kell bocsátanod azoknak, akik megbántottak.

[15] A Biblia szövegéből nem derül ki egyértelműen az, hogy elegendő-e az Istenhez fordulni. A „megvallás" másutt (pl. az üdvösség megszerzésénél) mások előtti szóbeli kimondást jelent.
Az egyes egyházak gyakorlata ebben a kérdésben eltérő.

Ha megbocsátjátok az embereknek, amit vétettek ellenetek, mennyei Atyátok is megbocsát nektek. De ha nem bocsáttok meg az embereknek, Atyátok sem bocsátja meg bűneiteket. (Mt 6,14-15).

g) A megszabadító áldozat

Világosan meg kell értenünk azt, hogy bár a fentebb leírtak szükségesek, de a megbocsátás, a kegyelmi állapotba (Isten szerető gondoskodásába) visszakerülés nem a mi ilyen vagy olyan tevékenységünk eredménye, hanem a megváltásé. **Jézus a mi szabadítónk, Ő mentett ki bennünket a bűn fogságából.**

Mert Krisztus is meghalt egyszer a bűnökért, az Igaz a bűnösökért, hogy Istenhez vezessen minket. (1Pét 3,18a)

Őbenne nyertük el a megváltást a vére árán, és bűneink bocsánatát bőséges kegyelme folytán (Ef 1,7)

Az életvitel kérdései – a szeretet a gyakorlatban

Az előzőekben jeleztük azt, hogy az üdvösség állapotából kieshetünk. Sőt, mindannyiszor kiesünk, ahányszor bűnt követünk el. Alapvetően fontos tehát a helyes életvitel. Elengedhetetlen a keresztény erkölcs alapkérdéseivel megismerkedni.

Szisztematikus etikának ebben a könyvben nincs helye. Ez terjedelmi okokból sem lehetséges, de nem is indokolt. A morálteológiának hatalmas irodalma van, legalább akkora világi értékeléssel. Ugyanakkor Jézus erkölcsi tanításait fentebb már vázoltuk, és érintettük a mózesi Törvényhez való viszonyát.

Az irodalomjegyzékben elkülönítve megadjuk néhány, mindenki által elérhető (internetről letölthető), a keresztény erkölccsel foglalkozó írást.

Van azonban egy kiemelkedő fontosságú probléma, amiről kell ejtenünk néhány szót.

Jézus tanítás alapján nyilvánvaló, hogy szeretetben kell élnünk. Láttuk, hogy az élet legfontosabb területeire Jézus adott parancsolatokat. Ezek sem eléggé ismertek, és gyakran a hívők is támpont nélkül érzik magukat.

A szeretet kiindulópontja az elfogadás. Hozzá tartozik a tisztelet, a bizalom, az odafigyelés, a törődés és a gondoskodás. Az emberiség történetében soha nem hiányzott ennyire a tisztelet, mint napjainkban. A felsoroltak nélkül nincsen önzetlen szeretet, csak gúzsbakötés. A szeretet tehát nem pusztán érzelem, hanem összetett viselkedésmód.

A szeretet nem egy valahonnan felbukkanó és magától fennmaradó statikus állapot. A szeretetet gondosan föl kell építeni. Ez azonban jelen írásunknak már nem tárgya.

3. lépés A Szentlélek keresztség

A vízkeresztségről már beszéltünk. Most rátérünk a lélekkeresztségre.[16] Keresztelő János a következőképpen tesz tanúbizonyságot Jézusról:

> 'Akire látod a Lelket leszállni és rajta maradni, ő az, aki Szentlélekkel keresztel.' (Jn 1,33b)

Mielőtt a részletekbe bocsátkoznánk, megjegyezzük azt, hogy **az üdvözülésnek nem szükséges feltétele a lélekkeresztség.** Ugyanakkor tudjuk azt, hogy az apostoli időkben gyakran előbb kaptak lélekkeresztséget, mint vízkeresztséget.

A lélekkeresztség teljes neve: a hívőknek a Szent Szellemmel (=Szentlélekkel) való betöltekezése. Ennek bibliai módját ismertetjük most. Az Apostolok Cselekedeteiből részletesen megismerhetjük, hogyan történt ez az apostolok korában.

> Egyszer, amikor együtt evett velük, megparancsolta nekik, hogy ne hagyják el Jeruzsálemet, hanem várjanak az Atya ígéretére, „amelyről – úgymond – tőlem hallottatok: Mert János csak vízzel keresztelt, de ti néhány nap múlva a Szentlélekkel fogtok megkeresztelkedni." (ApCsel 1,4-5)

A pünkösd napján pedig a következő történt:

> Amikor elérkezett pünkösd napja, ugyanazon a helyen mindnyájan együtt voltak. Egyszerre olyan zúgás támadt az égből, mintha csak heves szélvész közeledett volna, és egészen betöltötte a házat, ahol ültek. Majd lángnyelvek jelentek meg nekik szétoszolva, és leereszkedtek mindegyikükre. Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket. (ApCsel 2,1-4)

Szamáriában Péter és János így keresztelt a Szent Szellemmel:

> Amikor a Jeruzsálemben maradt apostolok meghallották, hogy Szamária elfogadta az Isten szavát, elküldték hozzájuk Pétert és Jánost. Amikor megérkeztek, imádkoztak értük, hogy megkapják a Szentlelket. Mert még egyikükre sem szállt le, csak meg voltak keresztelve az Úr Jézus nevére. Rájuk tették hát kezüket, s erre megkapták a Szentlelket. (ApCsel 8,14-17)

A Szentírás szerint Kornéliusz házanépét Péter térítette meg.

> Péter még be sem fejezte a beszédet, s a Szentlélek már leszállt mindenkire, aki hallgatta a tanítást. A zsidókból lett keresztények, akik Péterrel érkeztek, ámulatba estek, hogy a Szentlélek ajándéka a pogányokra is kiárad. Mert hallották, hogy megkapták a nyelvek adományát, és magasztalják az Istent. (ApCsel 10,44-46a)

Pál révén Efezusban is kiáradt a Szent Szellem.

[16] A lélekkeresztség a katolicizmus szentségei között nem szerepel. Nem azonos a bérmálással.

> Míg Apolló Korintusban tartózkodott, Pál a felső tartományokon át Efezusba érkezett. Itt néhány tanítványra akadt. Megkérdezte tőlük: „Megkaptátok a Szentlelket, amikor hittetek?" „Nem is hallottuk, hogy van Szentlélek" – felelték. „Mire keresztelkedtetek?" – kérdezte ismét. Ezt válaszolták: „János keresztségére." …Ezután Pál rájuk tette a kezét, és leszállt rájuk a Szentlélek, megkapták a nyelvek adományát és prófétáltak. (ApCsel 19,1-3.6)

Miért jó az, ha betöltekezünk a Szent Szellemmel?

Fentebb említettük azt, hogy a Szent Szellemmel betöltekezés (másképpen: a lélekkeresztség) nem szükséges az üdvözüléshez. Mégis, nagyon hasznos, és sokat segít a szellemi fejlődésünkben. A Szent Szellem ugyanis mindig hoz magával **ajándékot**. Pál az *1Kor 12*-ben ír a Szentlélek adományairól:

> A Lélek megnyilvánulásait mindenki azért kapja, hogy használjon vele. Az egyik ugyanis a bölcsesség ajándékát kapja a Lélektől, a másik a tudás adományát ugyanattól a Lélektől, a harmadik a hitet kapja ugyanabban a Lélekben vagy pedig a gyógyítás adományát szintén ugyanabban a Lélekben. Van, aki csodatevő hatalmat kap, van, akinek a prófétálásnak vagy a szellemek elbírálásának képessége jut osztályrészül. Más különféle nyelveket vagy pedig a nyelvek értelmezését nyeri el ajándékul. Mindezt azonban egy és ugyanaz a Lélek műveli, tetszése szerint osztva kinek-kinek. (1Kor 12,7-11)

Ebben az idézetben a nyelveken szólás ugyan a felsorolás végén van, de más szentírási helyek alapján is világos, hogy **a nyelveken szólást mindenki megkapja, aki betöltekezik a Szent Szellemmel**. Ez azt is jelenti, hogy **a nyelveken szólás egyértelmű jele a lélekkeresztségnek**.

Közbevetőleg jegyezzük meg azt, hogy a Szentlélek ajándékait meg kell különböztetni a Szentlélek gyümölcseitől. Erről később még írunk, de egy fontos különbséget ki kell emelni: amit Isten ajándékoz, soha nem vonja vissza! Ha tehát valaki megkapja a nyelveken szólást, azt el nem veszíti, még bűn állapotában sem! A Szentlélek gyümölcseit viszont el lehet veszíteni.

Hogyan részesülhetünk lélekkeresztségben?

Történeti áttekintés

Az őskereszténység idején látszólag igen egyszerűen működött a lélekkeresztség. A fentebbi idézetek alapján (Péter, János és Pál esetei: *ApCsel 8,14-17; ApCsel 10,44-46a; ApCsel 19,1-3,6.*) kézrátétellel, de néha még anélkül is, csupán az apostol tanítását hallgatva, kiáradt a Szentlélek a jelenlévőkre!

A III. századtól kezdve a XX. század elejéig az egyház a Szentlélek kiáradását mint üdvtörténeti tényt kezelte, és csak a pünkösddel összefüggésben említette. Azt tanították, hogy a Szentlélek kiáramlása megszűnt, mert indokolatlanná vált. Amikor működött, az volt a funkciója, hogy megerősítse az evangelizációt. Annak a korszaknak azonban vége lett, a kinyilatkoztatás már teljes, nincsen szükség lélekkeresztségre, és ezért nem is működik. Valami furcsa, korlátozott formában azonban a katolikus egyházban bérmálás címszó alatt megmaradt. A Katolikus Egyház Katekizmusa szerint azonban nem annyira a Szentlélek eljöveteléről, hanem arról van szó, hogy a Szentlélek megerősíti a bérmáslásban részesülő hitét.

A világszerte feléledő karizmatikus mozgalmak azonban a katolikus egyházat sem kerülték el. Ma a karizmatikus katolikusok az egyházon belül élhetik meg Isten nagy ajándékát, a lélekkeresztséget.

A XX. század elejétől kialakuló protestáns ún. ébredési folyamatban sok bizonytalanság volt a lélekkeresztség elnyerésének módjában. Több gyülekezet úgy gondolta, hogy a lélekkeresztségért sokáig kell könyörögni, és majd Isten eldönti, kinek, mikor adja meg. (A pünkösdisták is így gondolták.)

Mára azonban a tudásunk ezen a területen kitisztult. A helyzet egyszerűbb, mint azt gondolták.

Mit kell tennünk a lélekkeresztségért?

A Szentlelket mindenki megkaphatja, aki kéri!

Először is, nyilván hinni kell. El kell fogadnunk Isten igéjét. A hit pedig nem mint különleges adomány, hanem a hallás (értsd: az evangélium olvasása, hallása, tanulása) révén jön.

> Mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözül. De hogyan hívhatják segítségül, amíg nem hisznek benne? S hogyan higgyenek abban, akiről nem hallottak? S hogyan halljanak róla, ha nincs, aki hirdesse? …A hit tehát hallásból fakad, a hallás pedig Krisztus tanításából. (Róm 10,13-14,17)

Amikor pünkösd napja után Pétertől megkérdezték az emberek azt, hogy mit kell tenniük az üdvözülésért, így válaszolt:

> „Térjetek meg – felelte Péter –, és keresztelkedjék meg mindegyiktek Jézus Krisztus nevében bűnei bocsánatára. És megkapjátok a Szentlélek ajándékát. Mert az ígéret nektek és fiaitoknak szól, meg azoknak, akiket – bár távol vannak – meghívott a mi Urunk, Istenünk.” (ApCsel 2, 38-39)

Figyeljünk meg két szempontot ebben az idézetben:

1. A megtérés és a megkeresztelkedés **elegendő feltétele** annak, hogy megkapjuk a Szentlelket.

2. Ez az ígéret nem csak egy korosztálynak, hanem generációkon át szól. Abban pedig nem kételkedhetünk, hogy Isten betartja a szavát.

Végül, nézzük meg, mit mond erről Jézus:

> Azt mondom azért nektek: kérjetek és kaptok, keressetek és találtok, zörgessetek és ajtót nyitnak nektek. Mert mindenki, aki kér, kap, aki keres, talál és aki zörget, annak ajtót nyitnak. Közületek melyik apa ad a fiának követ, amikor az kenyeret kér? Vagy ha halat, akkor hal helyett tán kígyót ad neki? Vagy ha tojást kér, akkor talán skorpiót ad neki? Ha tehát ti, bár gonoszak vagytok, tudtok jót adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább adja mennyei Atyátok a Szentlelket azoknak, akik kérik tőle. (Lk 11,9-13)

Isten tehát soha nem hagyta abba a Szentlélek kitöltését, és nem is kell rá várakoznunk. Csak el kell hinnünk, és el kell fogadnunk az ingyen ajándékot. A Szentlélekért nem kell könyörögni évekig. Csak hinni kell benne, és már meg is kapjuk.

A nyelveken szólás előnyei

Pál felsorolásában *(1Kor 12,7-11)* a Szentlélek ajándékai közül a nyelveken szólás a sor végén van. Ezt azonban helyesen kell értenünk, hiszen ő azt állítja, hogy a prófétálás képessége a gyülekezet szempontjából értékesebb ajándék a nyelveken szólásnál.

> Szeretném ugyan, ha mindnyájan szólnátok nyelveken, de még inkább azt, hogy prófétáljatok, mert nagyobb az, aki prófétál, mint az, aki nyelveken szól, kivéve, ha meg is magyarázza, hogy az egyház épüljön. (1Kor 14,5 KNB)

Amikor a Szentlélek keresztségében részesülünk, a legkisebb ajándék a nyelveken szólás. De ez a „legkisebb” ajándék is hatalmas és csodálatos!

Nézzük most végig azt, mi mindent köszönhetünk a nyelveken szólásnak!

1. **A nyelveken szólás a hit bizonyítéka**:

> Akik hisznek, azokat ezek a jelek fogják kísérni: Nevemben ördögöt űznek, új nyelveken beszélnek (Mk 16,17)

2. **A nyelveken szólás a Szent Szellemmel való betöltekezés egyértelmű bizonyítéka**:

> Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket. (ApCsel 2,4)

3. **A nyelveken szólás szellemi épülésünkre szolgál**:

> Aki ugyanis nyelveken szól, nem embereknek beszél, hanem Istennek; senki sem érti, hanem a Lélek által beszél titkos dolgokat.

Aki nyelveken szól, önmaga épülésére szolgál (1Kor 14,2.4 KNB)

(A Lélek itt a Szentlelket /Szent Szellemet/ jelenti.)

4. **A nyelvek emlékeztetnek minket arra, hogy a Szellem bennünk van**

…én meg majd kérem az Atyát, és más vigasztalót ad nektek: az Igazság Lelkét, aki örökké veletek marad. A világ nem kaphatja meg, mert nem látja és nem ismeri. De ti ismeritek, mert bennetek van és bennetek marad. (Jn 14,16-17)

5. **Amikor nyelveken imádkozunk, Isten tökéletes akaratával összhangban imádkozunk**

Gyöngeségünkben segítségünkre siet a Lélek, mert még azt sem tudjuk, hogyan kell helyesen imádkoznunk. A Lélek azonban maga jár közben értünk, szavakba nem önthető sóhajtozásokkal. S ő, aki a szíveket vizsgálja, tudja, mi a Lélek gondolata, mert Isten tetszése szerint jár közben a szentekért. (Róm 8,26-27)

Mert ha nyelveken imádkozom, a lelkem imádkozik, az értelmem viszont gyümölcstelen. (1Kor 14,14 KNB)

Az ima helyes módja: az Atyához imádkozunk Jézus által. Az viszont nem tudjuk, hogy hogyan, és milyen szavakkal kell kérni azt, amit kell. Nagyon sokszor azt sem tudjuk, mit kell kérni, de azt tudjuk, hogy milyen okból fordulunk Istenhez.

Amikor nyelveken imádkozunk, a szellemünk imádkozik a bennünk lévő Szent Szellem segítségével. A bennünk lévő Szent Szellem adja a szavakat, de mi mondjuk ki.

Ha magunktól imádkozunk, gyakran olyat kérünk, ami nem felel meg Isten tökéletes akaratának, nem a legjobb. Isten néha ezeket a kéréseket is teljesíti. Viszont, ha egy probléma megoldását nyelvimában kérjük, a Szent Szellem adta ima nem fogja megkötni Isten kezét – a legjobbat fogjuk kapni. Hagynunk kell Istent a legjobban működni, ehhez pedig a legjobb eszköz a nyelveken való imádkozás.

6. **A nyelveken való imádkozás serkenti a hitet**

De ti, szeretteim, ti szent hitetek alapján épüljetek fel; imádkozzatok a Szentlélekben (Jud 20)

Mivel a Szent Szellem természetfölötti módon irányítja a nyelveken imádkozást, ezért hinnünk kell a nyelveken szólásban! Hinnünk kell abban, hogy el tudjuk kezdeni, és abban is hinnünk kell, hogy mindig tudjuk folytatni. Ez a folyamatos hit pedig kihat a hitéletre, erősíti a hitet.

7. **A nyelveken szólás hozzásegít minket ahhoz**, hogy a világi szennyeződéstől távol tartsuk magunkat

Hol és hogyan használhatjuk a nyelveken szólást?

> Ha nyelveken szól valaki, kettő vagy legfeljebb három szóljon, mégpedig egymás után, egy pedig értelmezze. Ha nincs, aki értelmez, akkor hallgasson a közösségben: szóljon önmagának és Istennek. (1Kor 14,27-28)

Az előírás tehát világos. Lehet közösségben és önmagunkban is alkalmazni. Ez utóbbi lehetővé teszi azt, hogy amikor erre lehetőség van, vagy szükségét látjuk, hiábavaló fecsegések hallgatása vagy haszontalan és szükségtelen társalgásba bekapcsolódás helyett magunkban imádkozzunk. Így sok negatív hatást tarthatunk távol magunktól.

8. **A nyelveken imádkozás képessé tesz minket arra, hogy ismeretlen dolgokért imádkozzunk**

Ez talán a legmeglepőbb funkciója a lélek imájának. Azt már érintettük, hogy ha egy konkrét dologért imádkozunk, de nem tudjuk, hogyan imádkozzunk érte, akkor alkalmas eszköz a nyelveken imádkozás.

Meglepőbb ennél az, hogy a Szent Szellem olyan dolgokért is imádkozhat a mi szellemünkön keresztül, amiről az elménk semmit sem tud!

Az ismert példák alapján azonban ehhez hozzá kell tennünk, hogy ennek van bizonyos misztikus előfeltétele. Nevezetesen az, hogy valakinek meg kell éreznie azt, hogy szükség van az imájára! Ezt a nyelvimát gyakorlók gyakran úgy fejezik ki, hogy „imakényszerük" van.

9. **A nyelvima felfrissít**

Csodálatos ez! Hatásos ima, és nemhogy elfáradnál, de felfrissülsz. Erről szól a következő ószövetségi részlet is, persze, ezt akkor aligha értették.

> Igen, ilyen dadogó szavakkal és idegen nyelven szól majd e néphez, ő, aki így beszélt hozzájuk: „Ez a nyugalom, hagyjátok az elfáradtat megnyugodni. Ez a megnyugvás." (Ézs 28,11-12a)

10. **A nyelvima kitűnő a hálaadásra is**

A hívőknek mindig gondot okozott a hálaadás. Mit mondjak? Hosszan, vagy röviden beszéljek? Méltók-e a szavaim a hálaadásra? Ez még gyakorlott, tudós papoknak is nehéz. Ne feledjük el azonban azt, hogy a Szent Szellem tudja, hogyan kell hálát adnunk!

Pál apostol azonban figyelmeztet arra, hogy avatatlanok jelenlétében mindig el kell mondani az áldást természetes nyelven is!

> Mi következik ebből? Imádkozzam lélekben, de imádkozzam értelemmel is; énekeljek lélekben, de énekeljek értelemmel is. Különben, ha csak lélekben mondasz hálaadást, az ott levő avatatlan miképpen mondja rá hálaadásodra az »Ámen«-t, ha nem tudja, hogy mit beszélsz? Mert te ugyan szépen adsz hálát, de a másik nem épül rajta. (1Kor 14,15-17 KNB)

11. **A nyelveken szólás alávetetté teszi a természetes nyelvet**

Hogyan értsük ezt, miért jó az, ha a természetes nyelv nem „egyeduralkodó"?

A választ Jakab leveléből kapjuk meg:

> Mert az összes vadak, madarak, csúszómászók és tengeri állatok természetét meg lehet szelídíteni, s meg is szelídíti az emberi természet, de a nyelvet senki emberfia nem képes megszelídíteni: az nyugtalan gonosz, tele van halálos méreggel. (Jak 3,7-8)

Figyelmeztetés

Titeket pedig, kedves testvéreim, akik Isten kegyelméből kaptatok a Szentlélek ajándékaiból, figyelmeztetlek: nehogy a megalapozatlan magabiztosság tévedésébe essetek! Ne gondoljátok azt, hogy saját jóságotok vagy képességeitek jutalmaként részesít titeket Isten a hatalmából. Amit kaptok, az szolgálatra való. Jézus földi szolgálatát kell folytatnotok, úgy ahogyan Ő azt annak idején tette. A Lélek adományait nem csak saját épülésedre kell használni. Szolgálni kell vele az embereknek, úgy, ahogyan az Úr szolgált. Itt ne a külsőségekre gondoljunk. Nem kell egy köntösben gyalogosan vagy szamárháton vándorolni, főleg nem idegen magánháznál szállást kérni. De kell evangelizálni, gyógyítani és tanítani.
Még aki „csak" a legkisebb ajándékot, a nyelvimát kapta meg, ő is hatalmas és erős fegyvert kapott a kezébe. A Szentlélek vezette könyörgés magunkért és másokért is rendkívül hatásos. Nagy áldás annak, aki megkapja. Miután rendbe tetted a saját lelked, tisztán állsz az Úr előtt, azonnal nézz körül: hol tudsz segíteni? Ne felejtsd el, hogy *Aki tehát tudna jót tenni, de nem tesz, bűnt követ el.* (Jak 4,17)

A megváltás hatóköre

Jézust gyakran megváltóként, szabadítóként emlegetjük. De mitől és kit váltott meg Jézus? Erre világos választ kapunk a galatákhoz írt levélben:

> Krisztus megváltott minket **a törvény átkától**, amikor átokká lett értünk. Hiszen az Írás szerint: „Átkozott mind, aki a fán függ." Így szállt az Ábrahámnak szóló áldás Krisztus Jézus által a pogányokra, hogy a hitben elnyerjük a Lélek ígéretét. (Gal 3,13-14)

Mi a „törvény átka"?

A „törvény átka" bibliai kifejezés, Mózestől származik.

> Az Úr nem fog neki kegyelmezni. Nyomban fellobban az Úr haragja és indulata az ilyen [bűnös] ember ellen, és rászáll az e könyvben följegyzett minden átok. Az Úr eltörli nevét a földről. Az Úr kipusztítja Izrael törzsei közül, a szövetségnek e törvénykönyvben megírt átkai szerint. (MTörv 29,19-20)

További magyarázatot találunk Dánielnél:

> *Egész Izrael megszegte törvényedet, és elfordult tőled, hogy ne is hallja figyelmeztetésedet. Ezért zúdult ránk az átok és a fenyegetés, amely meg van írva Mózesnek, Isten szolgájának könyvében, mert továbbra is vétkeztünk ellene.* (Dán 9,11)

A „törvény átka" tehát az Ószövetségben azt jelenti, hogy ha valaki bűnt követ el, azaz, megszegi a mózesi törvényt, akkor Isten különböző büntetéseket bocsát rá.

A törvény szó többjelentésű, bár ezek a jelentések hasonlóak. **Mózes törvényei** – 613 micna formájában – **Isten parancsaiként jelennek meg**, melléjük rögtön isteni büntetést és jutalmat is rendelnek. A jutalom nyilván annak jár, aki nem követ el bűnt. Erről részletesen olvashatunk a Tórában. (A törvény átka: *MTörv 28,14-56* Jutalmak a törvényt megtartóknak: *MTörv 28,1-14*) A büntetés súlyos. Egyetlen törvény be nem tartása is **halált, betegséget és szegénységet** vonhat maga után. Ha kiderül a bűnelkövetés, akkor ehhez jön még a világi hatóság büntetése, ami akár megkövezés is lehet.

Mitől váltott meg minket Jézus?

Amikor tehát arról beszélünk, hogy Jézus megváltott minket a törvény átkától, akkor az azt jelenti, hogy megváltott, megszabadított minket a (szellemi) haláltól, a betegségtől és a szegénységtől. A megváltás e három nagy területével külön fejezetekben foglalkozunk.

Egyúttal azonban **Ábrahám örökösei is vagyunk**! Azaz, mienk mindaz az ígéret, amit Ábrahám kapott. *Ha azonban Krisztuséi vagytok, akkor Ábrahám utódai is, s az ígéret szerint örökösök*. (Gal 3, 29) Ez egy nagyon fontos állítás.

Mit értünk általában a törvény fogalma alatt?

A törvény tágabb értelmezés szerint a jelenségek, a folyamatok, a történések általános szabályait jelenti. Ha a törvény általános fogalma nem ismert előttünk, javaslom „A magyar nyelv értelmező szótára" törvény szócikkét elolvasni, különös tekintettel a 7. pontra.
Itt most röviden csak annyit emelünk ki, hogy a törvény vonatkozhat a természetre, az emberre és a közösségekre (társadalmi törvény), vagy vonatkozhat a lelki, szellemi létre.
Az emberre, mint egyénre vonatkoznak a lelki élet, így pl. a gondolkodás és az érzelmek törvényei. A másik oldalról pedig a szellemi életnek a törvényei hatnak. Utalunk rá, hogy a Biblia világlátása szerint az ember hármas egység: szellemből, lélekből és testből áll. *1Tesz 5,23* és *Zsid 4,12*)

A törvény megsértésének következménye

A törvények megsértése mindig következménnyel jár. **A törvény megsértése maga a bűn, hiszen amikor megsértünk egy törvényt, az Isten által létrehozott világrendet támadjuk.** Ennek következménye a büntetés. Emberi mérce szerint: a bűnt elkövető bűnhődjön! **A valóságban azonban nagyon gyakran nem a bűnelkövető, hanem más bűnhődik.** Jézus ezzel tisztában volt. Irgalmasságának nem csak a szeretet, hanem az is oka volt, hogy világos, teljes ismerete volt arról, hogy a büntetés nem csak a bűnelkövetőt érinti.
Az egyik ilyen eset a házasságtörő asszony esete. Nem tudjuk azt (a Biblia erről nem ír), hogy azoknak, akik az asszonytól függtek, nem lett volna-e kifejezetten hátrányos az asszony elvesztése. Lehet az is, hogy gyermeke is volt. Lehet az is, hogy a férje is szerette, és a férjének még így, házasságtörőként is értékesebb volt, mintha nem lett volna.
Elképesztő torzulás a társadalmi joggyakorlatban, hogy a büntetés alanyának nem feltétlenül kellett azonosnak lennie az elkövetővel! Ez a rendkívül visszatetsző szokás a középkori erkölcsben is élt. Egyik megjelenési formája az volt, hogy a királyfiak mellett bűnhődő gyereket tartottak. Őt verték meg, ha a királyfi rosszat követett el.

Észre kell vennünk azt, hogy bizonyos vallási hagyományokban ugyanez a gondolkodásmód nyilvánul meg. Istenről feltételezik azt, hogy kollektív büntetést alkalmaz, pl. járványt, háborút küld az emberiségre. A karizmatikus kereszténység ezt a véleményt nem osztja.
A büntetésnek a vétlenekre való kihatására érdekes példákat olvashatunk.

Megszüntette Jézus a „törvényt átkát"?

Jézus a zsidó törvényeket pontosan ismerte. A vallási megalapozást soha nem kifogásolta, a hozzá kapcsolódó joggyakorlattal viszont nem értett egyet. Ezt a cselekedeteiből ítélhetjük meg. Jézus a törvények egy részét nem tartotta fontosnak, bizonyos előírásokat viszont súlyosbított. Ezt a kérdéskört itt nem részletezzük. (Részletesebben olvashatunk róla a szerző „Jézus parancsai" című részben.)
Most már válaszolhatunk a címben szereplő kérdésre. Jézus nem szüntette meg a törvény átkát, mert azt nem lehet megszüntetni. A cselekedeteinknek mindig vannak következményei. A bűnös cselekedeteknek pedig mindig vannak rossz következményei, éppen ezért tiltott az adott cselekedet.
Jézus nem a törvény átkát szüntette meg, hanem **megváltott minket a törvény átkától** (ld. *Gal 3,13a*)
Azt is látnunk kell, hogy Jézus nem a bűnt szüntette meg. Bűn addig lesz, amíg lesz ember a földön. A bűnnek pedig mindig lesz következménye – régi zsidó kifejezéssel – átka. Jézus nem a bűnt szüntette meg, hanem lehetővé tette azt, hogy megszabaduljunk annak következményeitől, az átoktól! **Jézus a bűnbocsánatot hozta el nekünk**.
Gyakran nem értjük azt, hogy mi a bűnbocsánat. Kívülről egy tisztán lelki/szellemi aktusnak tűnhet. Ennél azonban sokkal több! Jézus tudta ezt, amikor azt kérdezte: *Mi könnyebb? Azt mondani, hogy bocsánatot nyernek bűneid, vagy azt, hogy kelj föl és járj?* (Mt 9,5)
A bűnbocsánat elsődlegesen valóban szellemi síkon történik meg, ez azonban átterjed a lelkünkre és az anyagi létünkre is. Bonyolult és mély történés, sok vonatkozását ma sem értjük. Látnunk kell azonban azt, hogy a bűnbocsánat feltételekhez kötött!
a) A Jézusba vetett hit alapvető feltétel.
b) A bűnbánat, bűneink megvallása. (Ez ismert, nem részletezzük.)
c) Mások bűneinek megbocsátása. *(Mk 11,25)*
Összefoglalva elmondhatjuk, hogy Jézus nem szüntette meg a törvény átkát, hanem megváltott tőle minket, a híveit. *(Gal 3,13a)*
A megváltás feltétele azonban a Jézusba vetett hit, és a parancsai szerinti élet.

1. Megváltás a szellemi halálból

A halál fajtái

A Biblia háromfajta halálról beszél.

1. A szellemi halál

A szellemi halál az Istentől való elkülönülést jelenti. Ez akkor következett be, amikor Ádám nem tartotta be az Isten parancsát, és evett a tiltott gyümölcsből.

De a jó és rossz tudás fájáról ne egyél, mert amely napon eszel róla, meghalsz. (Ter 2,17)

Ezt a Teremtő Isten mondta Ádámnak. Tudjuk azt, hogy Ádám testileg nem halt meg azonnal, de a szellemi értelemben vett halála bekövetkezett, hiszen elkülönült Istentől. Pál is a szellemi halálról ír a Római levélben: *Mert a bűn zsoldja a halál, Isten kegyelmi ajándéka azonban az örök élet Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.* (Róm 6,23)

A szellemi halál azt is maga után vonja, hogy az ember a sátánnal kerül közösségbe. Nem csak törvényszegő (tehát bűnös), hanem szellemi értelemben a sátán gyermekévé válik. A bűn elkövetése után az embernek új természete lett: a sátán természetét vette magára. Ahhoz, hogy az ember kiszabadulhasson a sátáni uralom alól, szabadításra, megváltásra van szüksége.

Fontos tudnunk azt, hogy érdemekkel nem tud az ember kikerülni a szellemi halálból. Az üdvösség csak Jézus által érhető el. *Kegyelemből részesültetek a megváltásban, a hit által, ez tehát nem a magatok érdeme, hanem Isten ajándéka. Nem tetteiteknek köszönhetitek, hogy senki se dicsekedhessék.* (Ef 2,8-9) Ebből következik, hogy aki Jézust nem fogadja el, az lehet ugyan nagyon jó ember, erkölcsi tökélyre törekedhet, adakozhat, kiemelkedő lehet az állapotbeli kötelességeiben, mégsem nyeri el az üdvösséget!

2. A fizikai halál

A fizikai halál az embereken uralkodó természeti (de Istentől származó) törvény megnyilvánulása. Ebből szabadulunk meg a legkésőbb. Míg a szellemi halálból Jézus megváltását elfogadva gyorsan kijuthatunk, a test feltámadására csak Jézus visszatérésekor (rendszerint Jézus második eljöveteleként említik) kerül sor. A test feltámadásáról az *1Kor 15,1-58*-ban olvashatunk.

3. Az örök halál

A Jelenések könyvében azt olvashatjuk, hogy a feltámadás után a bűnösök „lánggal égő kénköves tóba kerülnek”, s ilyen módon a végső halál lesz az osztályrészük. *A gyávák, hitetlenek, gonoszok, gyilkosok, kicsapongók, csalók, bálványimádók és hazugok mind a lánggal égő kénköves tóba kerülnek. Ez lesz a második halál.* (Jel 21,8)

A sátáni szolgaság állapota öröklődik. Az ember tehát eleve bűnben születik, ezt a bűnt nevezik eredendő bűnnek. Hogyan tudunk megszabadulni a szellemi halálból? Erről a „Vissza Istenhez” fejezetben megtaláljuk, amit mindenképpen tudnunk kell.

2. Megváltás a betegségektől

A szent gyógyulás

Testi, lelki és szellemi betegség

A keresztény világnézet szerint az ember olyan **szellemi lény**, amelyiknek van **lelke**, és **testben él**. (*1Tesz 5,23; Zsid 4,12)*

Kényelmes, de téves megoldás lenne a testi, a lelki és a szellemi betegségek elkülönítése. A betegségek okai általában összetettek. Nyilvánvaló az, hogy ezzel Jézus is tisztában volt, hiszen tudjuk azt, hogy Jézus a kétféle gyógyítást gyakran együtt kezelte.

> „Látod, meggyógyultál. Ne vétkezzél többet, hogy rosszabbul ne járj." (Jn 5,14b BD)

Ez a Beteszda fürdőnél történt gyógyulás után hangzott el Jézus szájából. A bűn és a testi betegségek közötti összefüggésről a későbbiekben részletesen írunk.

> Hitüket látva, Jézus így szólt a bénához: „Fiam, bűneid bocsánatot nyertek." (Mk 2,5 és Lk 5,20)

A bénát Jézus úgy gyógyította meg, hogy **megbocsátotta a bűneit**! Nyilvánvaló, hogy ebben az esetben a lélek idézte elő a betegséget, és amint a lélek meggyógyult, meggyógyult a test is.

Utalunk rá, hogy az orvostudomány jelenlegi állása szerint a betegségek nagy része pszichés eredetű, pontosabban, a kiváltó okok között lelki okok is szerepelnek.

Ebben az írásban a tisztán lelki-szellemi betegségeket csak érintjük. Ennek az oka kettős. A terjedelmet a könnyebb áttekinthetőség miatt mindenképpen korlátozni kellett, valamint az Egyház mindig is feladatának tartotta a lélek és a szellem gyógyítását. Még a papok szokásos alternatív megnevezése, a „lelkész" szó is erre mutat. A lelki betegségek gyógyítása területén az utóbbi időben nagyon jelentős előrelépés történt. Aki ebben a kérdésben tájékozódni szeretne, az irodalomjegyzékben talál segítséget.

A betegség eredete

1. A bűn, mint a betegség forrása

Az Ószövetség szerint a betegség a „törvény átka”. (MTörv 28) Kicsit leegyszerűsítve: a betegség az elkövetett bűneink büntetése. Erről a későbbiekben még írunk.

A betegség ma is bűn következménye. De vajon mindig a beteg bűne a betegség oka? A fentebb már idézett Jn 5,14-ben Jézus azt közli, hogy ha vétkezik a gyógyult, akkor a betegsége visszatérhet, sőt, még rosszabbul is járhat.

Az alkoholizmus, a túlzott dohányzás, a kábítószer használat, a kicsapongó nemi élet, de akár a túlhajszoltság forrása lehet egész sor betegségnek. Az ilyen és hasonló esetekben az ember magára hozza a bajt. Az is igaz, hogy bűn elkövetésekor megnyílik az út a démoni tevékenység előtt.

Nagyon fontos azonban látnunk azt, hogy **a betegség oka nem csak a saját bűnünk lehet**, hanem **mások bűnei következtében is** szenvedhetünk! Egy példa: vérrokon szülők házasságából születő beteg (pl. vérzékenységben szenvedő) gyermek. Ő nem a saját bűne miatt szenved!

Mózesnél a következőt olvashatjuk: *…az atyák vétkét megtorlom gyermekeiken, és azok harmadik és negyedik nemzedékén, akik gyűlölnek engem!”* (Kiv 20,5) Hellinger pszichoterápiás módszert fejlesztett ki az ősök bűneiből származó sérülések felszámolására. [17]

Isten tényleg kegyetlenül bosszút áll az utódokon is? Ezékieltől tudjuk, hogy nem erről van szó.

> Az Úr szózatot intézett hozzám: Miért ismételgetitek Izrael földjén ezt a mondást: Az apák ették a savanyú szőlőt és a fiak foga vásik el tőle? Amint igaz, hogy élek – mondja az Úr, az Isten –, nem ismételgetitek többé ezt a mondást Izraelben. Nézd, minden élet az enyém: az apa élete éppúgy az enyém, mint a fiú élete. Aki vétkezik, az hal meg! (Ez 18,1-4)

Itt tehát nem bosszúról, hanem egy mély törvényről van szó, aminek az a lényege, hogy a jövő függ a múlttól.

Meg kell értenünk azt, hogy a betegségünknek nem csak a saját vagy felmenőink bűne lehet az oka!

A környezet vegyi- és sugárterhelése, a járványok, az egészségtelen ételek fogyasztása miatt kialakuló számtalan betegség sem kapcsolatos a legtöbb ember saját, személyes bűnével, vagy a felmenőinek bűnével – de igenis bűn következménye. **Mások bűneinek a következménye**!

[17] Bert Hellinger (1925-2019) pszichoterapeuta. Módszerét kiterjedten alkalmazzák. Értékelése nem feladatunk.

Már Jézus felhívta a figyelmet arra, hogy a betegség vagy a baleset nem csak az általunk vagy a felmenőink által elkövetett bűn következménye lehet.

> Egyszer útközben (Jézus) látott egy vakon született embert. Tanítványai megkérdezték tőle: „Mester, ki vétkezett, ez vagy a szülei, hogy vakon született?" „Sem ez nem vétkezett – felelte Jézus –, sem a szülei, hanem az Isten tetteinek kell rajta nyilvánvalóvá válniuk." (Jn 9,1-3)

Jézus válaszát nem nagyon érthették. Jézus ugyanis nyilvánvalóan arra utal, hogy a világ Isten törvényei szerint működik, és az adott ember vakságában is a világ isteni törvényei nyilvánulnak meg.

Jól látjuk: a tanítványok is azt gondolták, hogy a betegség vagy a baleset csak általunk vagy a felmenőink által elkövetett bűn következménye lehet.

Ez a vélekedés – túl az ószövetségi zsidó világnézeten – egy a mai napig fennmaradt gondolkodási hibának a következménye. A hibás gondolatmenet: *Ha valaki bűnös, akkor megbetegszik. Valaki beteg. Akkor bűnös.* (Formálisan: *'Ha A igaz, akkor B igaz'* állításból arra következtetnek, hogy *'ha B igaz, akkor A igaz'*.)

Jézus korában ez a gondolkodási hiba még érthető volt, de Arisztotelész után 2300 évvel ezen már ideje túllépni.

Másik bibliai példa:

> Vagy az a tizennyolc ember, akire rádőlt Siloámban a torony, és agyonzúzta őket, azt hiszitek, hogy bűnösebbek voltak, mint Jeruzsálem lakói közül bárki? Mondom nektek: nem! (Lk 13,4-5)

A részletből nyilvánvaló az, hogy Jézus más okot is ismert a baleseti halálra, mint az érintettnek vagy a felmenőinek a bűnösségét.

Olvashatunk olyan értelmezést, miszerint Jézus itt az esemény véletlen mivoltára utalt, ez azonban nem megalapozott.

2. Közvetlen (sátáni) támadás

Ne gondoljuk azt, hogy a sátán csak ott tud hozzánk férni, ahol a bűn miatt rést talál. A sátán az ember ellensége, ránk támad akkor is, ha nem vétkezünk. Természetesen a háttérben itt is bűn áll, hiszen a sátán bűnön keresztül szerez hatalmat a földön, de nem kell ahhoz személyesen bűnt elkövetnünk, hogy a sátán megtámadjon minket.

3. Természetes okok

Ez a mi gyönyörű, bár az emberi kapzsiság miatt erősen elrontott világunk alapvetően törvények szerint működik. Ha nem ismerjük ezeket a törvényeket, vagy nem vesszük figyelembe, könnyen bajba kerülhetünk. Természetes okként jelennek meg az életünkben olyan tényezők is, amelyek nem az Isten alkotta eredeti világ, hanem az elrontott világ származékai. Ilyenek a sugárzások, a vegyi hatások, az új vírusok okozta fertőzések.
De ide tartozik például a divat diktálta egészségtelen, káros öltözködési vagy táplálkozási szokások követése is, vagy a saját szervezetünk kizsákmányolása, túlzott igénybevétele is.
Ha ezekről nem veszünk tudomást, akkor a rossz következményeket nem biztos, hogy elkerüljük. Isten ugyan tesz kivételeket, de ezekre számítani elbizakodottság.
A jelen szörnyű covid járványában több ezer idős (70 év feletti) olasz pap halt meg, akik a hivatásukat szó szerint mindhalálig teljesítve, a covidos betegek mellett teljesítettek szolgálatot. A járványban halt meg Irinej szerb pátriárka is, 90 éves korában. Gondolkodjunk el: miféle megbánatlan személyes bűneik lehettek?
Természetes ok lehet az is, hogy rosszul mérjük föl a teljesítő képességünket vagy a körülményeket. Nem megfelelően öltözködünk, ezért megfázunk. Veszélyes munkát végzünk, ami meghaladja a képességeinket.[18]
A betegség nem származhat Istentől, hiszen akkor Jézus, az Istennek fia, nem gyógyított volna rendszeresen.

Áldás vagy átok a betegség?

Az Egyházban és a keresztények gondolkodásában a mai napig is fellelhető az ószövetségi megközelítés, hogy a betegség Isten büntetése. (Ahogy említettük, az Ószövetség felfogása szerint a betegség átok.) Az ószövetségi kijelentést a következőképpen egészítik ki: Isten nem átkoz, de megérdemelten, igazságossága alapján büntet. Ezt is szeretetből teszi, mert a javunkat akarja. A büntetése tehát – a betegség – valamilyen, általunk meg nem érthető módon a javunkra válik. Ezért, ha Isten előtt kedvesek akarunk lenni, a betegséget türelemmel és szeretettel kell fogadnunk és viselnünk.
Ebből a gondolatmenetből szélsőséges esetben az a következtetés vonható le, hogy a betegség ellen nem is szabad tenni semmit, mert majd, ha Isten úgy látja jónak, hogy eleget

[18] Modern teológiai megközelítésben bűn alatt a világ törvényeinek megsértését értik. Az erkölcsi élet törvényeinek megsértése mellett így a természettörvények megsértése is bűn.

szenvedtünk az ő – általunk meg nem ismerhető – célja eléréséért, akkor majd meggyógyít minket.
Kompromisszumos álláspontot fogalmaz meg egy magyar katolikus orvos, aki azt írja, hogy szabad orvoshoz fordulni (ez is ószövetségi eredetű álláspont, ld. Sir 38,12 és Sir 38,1), de ha az orvos nem tud segíteni, további gyógyítás utáni kutakodás, pl. természetgyógyászhoz fordulás tilos. Ha ugyanis az orvos nem tudja meggyógyítani a beteget, akkor Istennek az akarata az, hogy a beteg ne gyógyuljon meg, az ellen pedig nem szabad tenni.
Korunk egyik problémája a különböző, kétes eredetű vírusok okozta járványok terjedése. Teljesen téves, de legalábbis felületes az az állítás, hogy a járványokat Isten zúdítja ránk, a bűneink miatt. Igen, a járványok egy része egészen biztosan bűnök következménye, de semmi esetre sem a jámbor életvitelű kereszténye ké, sőt, a legtöbb hitetlen sem tehet róla. Sajnos, ez a megítélés mélyen belénk ivódott. Évszázadokon át ezt mondták a papjaink, és még a Himnuszban is ezt halljuk: „Hajh, de bűneink miatt Gyúlt harag kebledben".
Az eddigiekről csak azt mondhatjuk, hogy teljes egészében kihagyják a gondolkodásukból Jézust, és az általa kinyilatkoztatott tanítást. Pedig mi – nagy örömünkre – **az Újszövetség hatálya alatt élünk!**

A szent gyógyulás fogalma

Szent gyógyulás alatt olyan gyógyulási módot értünk, amikor a gyógyulást Istennek a kinyilatkoztatásban megadott törvényei alapján, vagy természetfeletti történés során, hitünk segítségével, vagy egy hívő birtokában lévő szent kenet működtetésével kapjuk meg.
Több fajtája van. A Szentírás tanúsága szerint maga Jézus is többféle módon gyógyított. A szent gyógyulásról sokat tudunk, de nem mindent. *„Ami rejtve van, az az Úr, a mi Istenünk ügye; de a kinyilatkoztatott dolgok ránk s gyermekeinkre tartoznak mindörökre, hogy e törvények minden szavát megtartsuk."* (MTörv 29,28)
Egy modernebb megfogalmazás szerint: „A gyógyítás Isten szeretetének a titka." [MacNutt: Gyógyítás, 228]
Vannak csodás gyógyulások, amelyek elsősorban azonnali bekövetkezésükkel tűnnek ki. Ezek azonban – bár nem ritkák – hazánkban nehezen érhetőek el. Általában erős karizmatikus hitű gyülekezetekben, Isten dicsőítése során, a Szentlélek kenete (a Szentlélektől származó különleges erő) által valósulnak meg. A gyógyulás sokszor az Oltáriszentség hatására következik be. Ezek között sok az azonnali gyógyulás is.
A gyógyulások egy része késleltetve, de hirtelen játszódik le.
A gyógyítások többsége azonban fokozatos felépülést eredményez. A végeredményt illetően egyenrangúak az azonnali, késleltetett és a fokozatos gyógyulások.

A szent gyógyulás és az egyéb, hitre, de nem istenhitre alapuló gyógyítások viszonya

A betegségek elleni küzdelem során több önszuggeszción alapuló gyógymódot dolgoztak ki. Ez a törekvés érthető, különösen annak fényében, hogy a modern tudományos kutatások kimutatták, hogy a szomatikus (testi) megbetegedéseknek legalább fele pszichés alapú. Az ilyen betegségeket szokás pszicho-szomatikus betegségeknek nevezni.
Ilyen ismert módszerek pl. Silva módszere (amely Coué-tól származik), az eredeti, egyszerű Coué-módszer és a gyógyító kód. Ezek a módszerek a tudat átprogramozásával igyekeznek eredményt elérni, Istent kihagyják a folyamatból. Azt gondolják, hogy pusztán a természettörvények segítségével is lehet átütő sikert elérni. A tapasztalatunk ezekről a módszerekről az, hogy alig hatásosak. Fontos azonban tudni, hogy a Coué-féle módszer a *szív hitének* (ld. később) megerősítésében használható.

Miért nem gyógyul meg mindenki szent gyógyulással?

Az okok alapvetően két csoportba sorolhatóak, de nem mindig különíthetőek el.
Lehet akadály a gyógyítóban. Ennek alapvető esete az, hogy az adott helyzetet nem ismeri, és így nem is tudja kezelni. Az is lehet, hogy nem tud megfelelően a Szentlélekre támaszkodni.
Lehet akadály a gyógyulásra vágyóban is. Erről sokat írnak, de teljes ismeretről itt sem beszélhetünk.

1. A hit hiánya, gyengesége

Ez mind a gyógyító, mind a beteg oldaláról felmerülhet. Ide tartozik a félelem a kudarctól is. Bár ez utóbbi emberileg érthető, de mégis a hit hiányának megnyilvánulása. Ugyanakkor a kudarctól való félelem nem eredményezi automatikusan a gyógyítás sikertelenségét. Pusztán emiatt tehát ne tartsuk vissza magunkat!
Pontosan értenünk kell: „most” hitre van szükség a gyógyuláshoz! Amikor ige szerint kérjük a gyógyulásunkat, akkor hinnünk kell, hogy Isten nem majd, hanem azonnal meggyógyított minket. Nem számít az, hogy mit érzünk, fáj-e valamink, mit gondolunk – hinnünk kell, hogy Isten meggyógyított bennünket. Erről az I. részben részletesen írunk.
2. A katolikus gyógyító szolgálat ritkának, de lehetségesnek tartja, hogy **a szenvedés engedélyezésével Istennek valamilyen magasabb célja van**. Ilyenkor a gyógyítási kísérlet sikertelen lehet.

3. Ha valaki **ragaszkodik a szenvedéshez**, a betegséget saját „kincsének” tarja, a gyógyítási kísérlet eredménytelen lesz. Furcsa, de sok ilyen ember van!

4. A haragtartás, gyűlölködés a gyógyulást megakadályozza. Ezt már Jézustól tudjuk. Az sem kizárt, hogy más típusú bűn is akadály lehet. (Természetesen megbánatlan bűnről beszélünk.)

5. Belső (lelki) gyógyítás során igen fontos az ima célzottsága. Ha **nem ismertek a lelki bajok gyökerei**, eredménytelen lehet a gyógyítás.

6. Biztosan eredménytelen lesz a gyógyítás, ha **rossz a diagnózis**. Mit értünk itt diagnózis alatt? Azt, hogy el kell tudnunk dönteni, hogy fizikai vagy belső gyógyulásért imádkozunk, vagy pedig szabadulásért kell könyörögnünk.

7. A gyógyszerek és az orvostudomány elutasítása

Ez nehéz kérdés, de biztos, hogy az orvostudomány bizonyos tevékenységei valóban egybeesnek Isten céljaival. Az egyik világhírű evangéliumi gyógyítót is meg kellett operálni, pedig rengeteg csodás gyógyításban működött közre (ne felejtsük, Isten gyógyít!), de magát nem tudta meggyógyítani. A legjobb a Szentlélekre hagyatkozni ebben a kérdésben is.

A Szentírás ebben nem ad egyértelmű eligazítást. Az Ószövetségben van egy részlet, ami egyértelműen amellett szól, hogy Isten mellett mindig forduljunk orvoshoz is. (Sir 38,12-14)

Ugyanakkor Pál segítője, Lukács evangélista, aki orvos volt, a feljegyzések szerint Pál mellé szegődése után orvosi módszerekkel nem gyógyított.

E sorok írója senkinek sem javasolja azt, hogy akkut, veszélyes tünetek esetén ne forduljon orvoshoz! Különösen igaz ez a rendszerint gyors lefolyású és súlyos kimenetelű betegségekre, balesetekre. (Pl. stroke, infarktus, baleseti sérülés, vérzéssel járó betegségek.)

8. A beteg nem teszi meg azt, ami tőle elvárható

Itt elsősorban a hibás, felelőtlen életvitelre gondolunk. A rendkívüli gyógyulást általában csak azután lehet elvárni, ha mi magunk abbahagyjuk az önpusztító életmódunkat. Ha valamilyen környezeti ártalom váltja ki a betegségünket, azt is fel kell számolni – már ha rajtunk múlik.

9. Nem alkalmas időben próbálunk gyógyítani (mindennek ideje van – Préd 3,1-8)

10. Lehet, hogy a gyógyító személye nem alkalmas egy adott esetben a gyógyulás kiváltására.

11. A társadalmi kapcsolatok is megakadályozhatják a gyógyulást. Pl., ha valaki gyűlölködő közegben él, gyakran képtelen átvenni a gyógyulást. A környezetét is gyógyítani kell.

A gyógyulást el is lehet veszíteni

A gyógyulást el is lehet veszíteni. Ennek okait – már amennyit ismerünk belőle – nagyon világosan meg kell érteni.

1. A gyógyulás elvesztésének oka gyakran a **hitetlenség**. Előfordul, hogy nem érezzük azonnal a gyógyulást. Ha ilyenkor nem maradunk meg a gyógyulás hitében, elveszítjük azt!

2. Másik gyakori ok a **bűn**. Emlékezzünk, mit mondott Jézus a gyógyultnak: *„Látod, meggyógyultál. Ne vétkezzél többet, hogy rosszabbul ne járj.”* (Jn 5,14b BD)

Miért veszíthetjük el a gyógyulást bűn miatt? Azt gondoljuk, hogy az isteni védelem szűnik meg ilyenkor. Itt általában bármilyen bűnről beszélünk. A betegséghez kapcsolódó bűnök esetén ez könnyebben érthető. Ha pl. valaki hasnyálmirigy gyulladásból gyógyulva ismét italozni kezd, visszaesése a betegségbe a természettörvények alapján is érthető.

A mai ember számára (ideértve a kereszténeket is) a bűn fogalma nem teljesen világos. Ennek okai a közerkölcs erőteljes romlása, a liberális gondolkodás elterjedése és ismerethiány.

Akinek gondot okoz az, hogy eldöntse, van-e bűne, annak javasoljuk, hogy nézze meg egy katolikus imakönyvben a lelkiismeret-vizsgálatról szóló részt. Nem csak katolikusoknak segíthet.

Bármennyire furcsa is, a tízparancsolatban a IV-X. parancsig leírt bűnök egy részét sokan nem tekintik bűnnek, csak „az élet velejárójának”, és szemet hunynak fölötte.

Szintén alig van jelen a közgondolkodásban az **állapotbeli kötelesség** teljesítésére vonatkozó parancs – pedig ezt Isten tapasztalhatóan számonkéri! A szüleinkről, gyerekeinkről, házastársunkról, beosztottjainkról stb. való gondoskodás nem jószívűség kérdése, hanem kötelesség! A becsületes munkavégzés sem kedv kérdése, hanem kötelesség. Különösen igaz ez hivatások gyakorlóira! Az orvosok, az ápolók, a papok, a tanárok Isten előtti felelőssége elől nem lehet kitérni.

Mit tehetünk a gyógyulás megtartásáért?

1. A legfontosabb: **rendszeresen adjunk hálát Istennek a megkapott gyógyulásért**! Tartsuk életben a gyógyulásba vetett hitünket!

2. A felmerülő kétségeknek ellent kell állni. Az ördög próbálkozik **hazug tünetek** ránk helyezésével. Ilyenkor az 1Pét 2,24-et idézzük: *Vétkeinket a saját testében fölvitte a*

(kereszt)fára, hogy meghaljunk a bűnöknek, s az igazságnak éljünk. Sebei szereztek számotokra gyógyulást. Hivatkozhatunk a Jn 3,16-ra is: *Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen.*
Az ördög az érzelmek birodalmában mozog. Ne gondoljuk azt, hogy a gondolataink, az intuícióink, a megérzéseink csak Istentől származhatnak. A sátán nagyon otthonosan mozog ebben a környezetben. Hogy mi isteni és mi sátáni eredetű, azt éppen a Szentírás alapján tudjuk eldönteni.
Ha a sátán kételyt, nyugtalanságot ültet belénk a gyógyulásunkkal kapcsolatban, a megfelelő igék kimondásán (kimondás, nem elolvasás!) kívül meg kell dorgálni a kételyt. (Ld. lentebb.)
Nagyon fontos: A sátán éppen azt akarja elérni, hogy beszélj a tüneteidről, és tegyél negatív kijelentéseket!
Pl.: Azt gondoltam, hogy már meggyógyultam. Vagy: Azt hiszem, megint visszatért a betegségem. Amikor ezeket kimondjuk, a sátán részleges győzelmet arat – mi pedig kezdhetjük újra a hitünk felépítését. **Ugyanis, az élet és a halál is a nyelv hatalmában van.** *A nyelvnek hatalmában van az élet és halál, amint használja, úgy eszi gyümölcsét.* (Péld, 18,21) Valamint: *Mert rám szakadt, amitől rettegtem, és amitől féltem, osztályrészem lett.* (Jób 3,25)
Ne felejtsük el azt, hogy a hívő ember orvossága Isten szava. Ha kimondjuk a testünk számára életet adó szavakat, Isten igéje megőrzi, szükség esetén helyreállítja az egészségünket.
3. A gyógyulást igen gyakran azok veszítik el, akik hitetlenként karizmatikus dicsőítés során kaptak gyógyulást, de ezt követően sem fordultak Isten felé. Tanuljunk ebből a tapasztalatból, ne hagyjuk válasz nélkül, ha isteni kegyelmet kapunk!
4. Isten többször is hajlandó kegyelmet adni. Ha tehát elvesztettük a gyógyulásunkat, akkor bizalommal kérjük ismét! Fontos azonban előtte kideríteni, hogy mi történt? Ne felejtsük el, Istent nem lehet becsapni. Bűneinket megbocsátja, ha megbántuk azokat, de legyünk őszinték. Tiszta lélekkel, hittel kérjünk!

A szent gyógyulás ismertebb formái

I. Gyógyulás Isten gyógyulásra vonatkozó ígéretének elfogadásával

II. Gyógyulás a megváltásra hivatkozással

III. Gyógyulás ima segítségével

IV. Gyógyulás a presbiterek imája és olajjal megkenés révén

V. Gyógyulás két egyetértésben lévő ember imája segítségével

VI. Gyógyulás kézrátétel révén

VII. Gyógyítás paranccsal

VIII. Gyógyulás a Szentlélek kenetével

Csak katolikusoknak javasolt:

IX. Gyógyulás az Oltáriszentség segítségével

X. Gyógyulás a Szűzanya által

A szent gyógyításnak **két lényegesen különböző területe van**. Az egyik a hívők, a másik a hitetlenek gyógyítása.
Kissé sarkítva azt mondhatjuk, hogy a hívő embernek saját magának kell átvennie a gyógyulását, a saját Jézusba vetett hitével. Ehhez külső segítség legfeljebb annyi kell, hogy segítsünk a testvérünknek megérteni azt, hogy itt az ő Jézusba vetett hite a gyógyulás kulcsa.
Van azért kivétel. Amennyiben a hívő testvérünk olyan súlyos beteg, hogy nem képes a gondolkodásra, akkor természetesen a gyógyítás ajándékával rendelkező testvérnek kell közreműködnie. „Csecsemő keresztények" gyógyíthatók más által.
Ha valaki hitetlen, az nyilván nem támaszkodhat a nemlétező hitére. Ilyenkor hívő tudja Isten kegyelmét lehívni rá. Fontos azonban az, hogy a gyógyulást váró ilyenkor is rendelkezzen a természetes hitnek azzal a formájával, ami a gyógyulásába vetett reményben nyilvánul meg. Amennyiben a beteg nem hisz abban, hogy a gyógyításban közreműködő elő tudja idézni a gyógyulását, a gyógyulás rendszerint elmarad.
Ez nem mindig van így. Ismert példa, hogy a kerekesszékben ülő keresztény beteg barátját elkísérő hitetlen – aki maga is súlyos beteg volt – csodás módon meggyógyult, de a keresztény akkor nem!
Az egyes gyógyítási eljárások részletes ismertetése ennek a könyvnek nem feladata. A téma kifejtését megtalálják a szerző „**A szent gyógyulás**" című könyvében. Ingyenesen letölthető és olvasható, ld. az irodalomjegyzékben.

3. Megváltás a szegénységből

A legtöbb hívő azt gondolja, hogy az Ószövetség anyagi helyzetre vonatkozó ígéretei csak a zsidókra vonatkoznak, Jézus nem ígért mást, csak szenvedést. Ez – ha így lenne – igen jó pragmatikus érv lenne a zsidó vallás mellett, de tévedés.

Nézzük meg először, mit ígért az Úr Ábrahámnak.

> Nagy néppé teszlek. Megáldalak és naggyá teszem nevedet, s te magad is áldás leszel. Megáldom azokat, akik áldanak téged, de akik átkoznak téged, azokat én is megátkozom. Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége. (Ter 12,2-3)

Isten valóban naggyá tette Ábrahámot. Idős korában gyermekáldást kapott, és ősatyává tette: *Olyanná teszem utódaidat, mint a föld homokját. Ha az ember megszámlálhatná a föld homokját, akkor megszámlálhatná utódaidat is.* (Ter 13,16) A nevét is Isten változtatta meg Ábrámról Ábrahámra (Ábrahám: sokaság atyja). Nagy gazdagságot és hatalmat adott neki. Számtalan állata és több mint 300 hadra fogható szolgája volt. Miben állt tehát Ábrahám ígérete, azaz mit ígért meg neki az Úr? A teológiai írások általában 12 ígéretet említenek, de nekünk ebből kettő fontos: a bőséges, gazdag élet és a földi élete folytonosságának (utódokkal való megáldásának) ígérete.

Mármost, az a kérdés, hogy kik öröklik ezeket az ígéreteket?

A természetes örökösök nyilvánvalóan. Említsük azért meg azt, hogy a Törvény szerint persze el is veszíthetik az ábrahámi áldást.

De nem csak a természetes örökösöké Ábrahám áldása!

> Így szállt az Ábrahámnak szóló áldás Krisztus Jézus által a pogányokra, hogy a hitben elnyerjük a Lélek ígéretét. Ha azonban Krisztuséi vagytok, akkor Ábrahám utódai is, s az ígéret szerint örökösök. (Gal 3,14.29)

Ábrahám áldása tehát Jézus révén a mienk, kereszténységé is lett! **Az anyagi jóllét megilleti azokat is, akik Ábrahámnak Krisztus révén örökösei.**

A nagy egyházak általában azt tartják, hogy ez Jézus tanításával ellentétes, Jézus nem ígért semmi olyat, ami az anyagi jóllétünkre vonatkozna. Ellenkezőleg, a szegénységet hirdette, és ellensége volt a pénznek. Ez azonban csak akkor tűnik így, ha valaki azt olvassa ki a Bibliából, amit ő akar, a többit meg figyelmen kívül hagyja.

Nézzünk meg még egy páli részletet:

> Az én Istenem – gazdagsága szerint – dicsőségében ellát majd benneteket Jézus Krisztus által mindennel, amire szükségetek van. (Fil 4,19)

Hittérítő reklámszöveg? Ugyan, dehogy. Jézus maga mondja:

> Ezért ti elsősorban az Isten országát és annak igazságát keressétek, s ezeket mind megkapjátok hozzá! (Mt 6,33)

Ha valaki megnézi az előző verseket, láthatja azt, hogy Jézus itt az evés-ivásról és az öltözködésről beszél, azaz a megélhetési javakról.

Azt is fel szokták hozni, hogy Pál a pénzt minden rossz gyökerének tartja.

> Minden baj gyökere ugyanis a pénz utáni sóvárgás. Így néhányan, akik törik magukat utána, már elpártoltak a hittől, és sok bajba keveredtek. (1Tim 6,10)

A pénz utáni sóvárgásnak fordított szó a φιλαργυρία [filargüria][19], ami a pénz szeretetének, a pénz iránti szenvedélyes törekvésnek is fordítható. A mai görög nyelv 'kapzsiság' értelemben használja.

Nem az a baj tehát, hogy ha valakinek van pénze, megélhetéshez szükséges vagyona, hanem az, ha a kapzsiság uralja. Kapzsi lehet valaki úgy is, hogy szegény, és a jómódúak között se mindenki kapzsi.

Vajon van-e egyéb feltétele annak, hogy részesüljünk az anyagi javakból, mint hogy Jézushoz tartozunk?

Igen, egyértelműen van. Az egyik az adakozás, a rászorulók segítése.

> Adjatok, és akkor ti is kaptok. Jó, tömött, megrázott és túlcsorduló mértékkel mérnek öletekbe. Mert amilyen mértékkel ti mértek, olyannal mérnek majd nektek is. (Lk 6,38)

A Példabeszédekben pedig a következőt olvashatjuk:

> Aki megszánja a szegényt, az Úrnak ad kölcsön, és ő megfizeti a jótéteményét. (Péld 19,17)

Hogyan fizeti meg az Úr, amit a szegénynek adtunk? Azt nem tudjuk, de biztosak lehetünk felőle, hogy bőségesen visszakapjuk.

A teljes-evangéliumi prédikátorok ki szokták emelni azt, hogy a tized fizetése alapvető elvárás. Aki ugyanis nem támogatja az egyházát, milyen alapon vár az anyagi ügyeiben támogatást Istentől?

Nos, az alapgondolattal egyetérthetünk. Nálunk persze a tized soknak tűnik, de sokan még azt a jóval szerényebb egyházfenntartói hozzájárulást se fizetik be, amire lemondások nélkül képesek lennének.

Áldás vagy átok a szegénység?

Az Ószövetség szövegét nézve, a válasz egyértelmű: a jómód áldás, a szegénység pedig átok. Érdekes az, hogy bár a katolikus vallási élet egészét átitatja az Ószövetség szelleme, a szegénység megítélése jelentősen megváltozott. A szegénységre mint az üdvösséget elősegítő tényezőre tekintenek. Találunk ezt alátámasztó újszövetségi szentírás részleteket is.

[19] Érdekes ez a szóösszetétel. Az első tag a filia, törekvést, szeretetet jelent. (Görög eredet, a latinban „leány" a jelentése.) A második tag pedig ismert a magyar nyelvből, a gürizés. Az egyik értelmező szótárunk szerint: güriz|ik ige *~ni* (bizalmas) Megerőltető munkában fáradozik.

„Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán[20], mint a gazdagnak bejutni az Isten országába."

A fenti mondat Máté evangéliumában szerepel. *(Mt, 19,24b)* Az ismert ige a következő környezetben áll:

> Jézus most tanítványaihoz fordult: „Bizony mondom nektek, a gazdagnak nehéz bejutnia a mennyek országába. Újra azt mondom: Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni az Isten országába." Ennek hallatára a tanítványok igen megdöbbentek és azt kérdezték: „Hát akkor ki üdvözülhet?" Jézus rájuk nézett, és így szólt: „Embernek ez lehetetlen, Istennek azonban minden lehetséges." Akkor Péter vette át a szót: „Nézd, mi mindenünket elhagytuk, és követtünk téged. Mi lesz hát a jutalmunk?" Jézus így válaszolt: … Aki nevemért elhagyja otthonát, testvéreit, nővéreit, apját, anyját, feleségét, gyermekeit vagy a földjét, százannyit kap, s az örök élet lesz az öröksége. Sokan lesznek elsőkből utolsók és utolsókból elsők." (Mt 19,23-30)

Lukács Jézustól idéz:

> Boldogok vagytok, ti szegények, mert tiétek az Isten országa. (Lk 6,20b)

Még két, a szegénységet az üdvözülés szempontjából felmagasztaló bibliai részlet:

> Adjátok el, amitek van, adjátok oda a rászorulóknak. Készítsetek magatoknak kimeríthetetlen erszényt, elfogyhatatlan kincset a mennyben, ahol nem fér hozzá tolvaj, és nem rágja szét a moly. (Lk 12,33)
>
> „Ha tökéletes akarsz lenni – felelte Jézus –, add el, amid van, az árát oszd szét a szegények között, így kincsed lesz a mennyben. Aztán gyere és kövess engem!" (Mt 19,21)

Ez a kérdéskör nagyon bonyolult, e kis könyv keretei között nem elemezhető megfelelő részletességgel. Így csak a saját álláspontunkat ismertetjük, részletes indoklás nélkül. Ismét felhívjuk a figyelmet Jézus kétrétegű etikájára. Mást vár el a tanítványaitól (a későbbi „hivatásos" igehirdetőktől) és mást a „hívőktől".

A szegénység nem az ember természetes létmódja, még akkor sem, ha az emberiség többsége szegény volt és ma is az. **A szegénység megnyomorítja az ember testét és lelkét.** Forrása az elégedetlenségnek és a bűnnek. A hívő ember küzd a szegénység ellen. Nem csak a saját szegénysége ellen, de segít a rászorulókon is. Nagy bibliai igazság: *„Nagyobb boldogság adni, mint kapni."* (ApCsel 20,35b – Pál mondja a milétoszi búcsúbeszédében, Jézusnak tulajdonítva e szavakat.) Maradéktalanul egyetértünk azzal, hogy *Többet ér a böjt imádsággal meg az alamizsna igazságossággal párosulva, mint a nagy vagyon, ha jogtalansággal jár együtt. Jobb alamizsnát adni, mint aranyat gyűjteni.* (Tób 12,8)

[20] A szokatlan kép („tevének átmenni a tű fokán") egy félreértésen alapuló fordítás eredménye. A tevének fordított szó jelent teveszőrből font kötelet is, ami akkor egy durva, vastag kötél volt.

Onnan indultunk el, hogy a szegénység a törvény átka, de Jézus megváltott minket a törvény átkától. Érintettük az anyagi jólléthez kapcsolódó nyilvánvaló elvárást: az egyház támogatását és a rászorulók megsegítését.

A helyzet megváltásunk e területével is hasonló, mint pl. a betegségtől való megváltással. Nem kerül automatikusan a birtokunkba, azt át is kell venni. Ebben a kérdésben nem látunk teljesen tisztán, a karizmatikus közösségek megközelítése sem egységes. Javasolják azonban néhány szempont figyelembe vételét.

Isten nem fogja megadni úgy az anyagi javakat, hogy közben mi lustálkodunk. Alapvető elvárás az, hogy dolgozzunk. Ez még a munkanélküliség esetére is vonatkozik. A segélyen élés helyett mindenképpen törekedni kell munka vállalására, még akkor is, ha az a végzettségünknek, képességeinknek nem megfelelő. Isten csak akkor tud segíteni, ha mi is teszünk valamit! A Szentírás szelleméből ez következik.

> Már amikor nálatok voltunk, meghagytuk nektek, hogy aki nem akar dolgozni, ne is egyék. (2Tesz 3,10)
>
> Ha a tél beköszönt, a tohonya nem szánt, aratáskor keres, de nem talál semmit. (Péld 20,4)

Sokan hangsúlyozzák azt, hogy kölcsön felvétele helytelen. Ezt nem a Biblia alapján állítják, hanem azért, mert pazarlásnak ítélik meg. A kölcsönt nem ingyen adják, a pénznek használati díja van, azaz kamatot kell fizetni. Ez viszont azt jelenti, hogy ugyanazt a dolgot drágábban vesszük meg részletre, mintha azonnal kifizetnénk. Tudjuk, ennek a kérdésnek is vannak más oldalai, de ebben is van igazság.

Végül is, véleményünket a legtökéletesebben kifejezi a fent már idézett részlet: *Ezért ti elsősorban az Isten országát és annak igazságát keressétek, s ezeket [az anyagi javakat] mind megkapjátok hozzá!* (Mt 6,33)

Egyéb ígéretek

Az Újszövetségben számtalan utalást találunk arra vonatkozóan, hogy Jézus elfogadásával, megigazulásunk és annak megvallása révén mit nyerünk el. A nyelvezete ezeknek a közléseknek a mai ember számára nem mindig világos. Gyakori az „őbenne”, „általa”, „őáltala” kifejezések használata. Pál leveleiből csak néhány jellegzetes helyre hivatkozunk.

Istentől Jézus Krisztus révén bölcsességet kapunk:

> Általa van nektek életetek Krisztus Jézusban, aki Istentől bölcsességünkké, megigazulásunkká, megszentelődésünkké és megváltásunkká lett. (1Kor 1,30)

Megerősítést és fölkenést kapunk:

> Isten az, aki minket veletek együtt megerősít és fölken Krisztusban. (2Kor 1,21)

(Annak meghatározása, hogy itt a fölkenés szó mit jelent, további tanulmányozást igényel.)

Krisztus által mindig győzedelmeskedünk, és terjeszthetjük az evangéliumot:

> Hála legyen Istennek, aki Krisztusban mindig győzelemre segít minket, és ismeretét jó illatként mindenütt elterjeszti általunk. (2Kor 2,14)

(Figyeljük meg, hogy itt az evangélium terjesztése kitüntetettséget jelent – mint ahogyan az is.)

Krisztus erőt ad minden teher elviselésére:

> Mindent elviselek abban, aki erőt ad. (Fil 4,13)

Minden lelki áldást megkap, aki Krisztusban van:

> Áldott legyen az Isten, Urunk, Jézus Krisztus Atyja, aki a mennyeiek között Krisztusban minden lelki áldással megáldott minket. (Ef 1,3)

Sokan problémásnak tartják azt, hogy a „minden” kvantor értelmezési tartománya nincs megadva. Igen, ez nehezíti a dolgunkat. De úgy gondoljuk, hogy nem hanyagság miatt hiányzik. Szó szerint is lehet érteni: Mindent, ami lelki áldás, megkap a hívő. Ezután persze a teológia feladata tisztázni azt, hogy mi számít lelki áldásnak.

FÜGGELÉK

Amit a Biblia használatához feltétlen tudni kell

A Biblia, mint a kinyilatkoztatás forrása

Az Istenhez vezető út legfontosabb olvasmánya a **Biblia**. Ez tartalmazza a **kinyilatkoztatás**t. A kinyilatkoztatást Isten sugalmazással, ill. közvetlen tanítással (ld. később) valósította meg. A kinyilatkoztatás aktusa a legtöbb egyház szerint Jézus és az apostolainak munkásságával lezárult – a kinyilatkoztatás elégséges, nem szorul kiegészítésre. Ezt egy kicsit pontosítja a katolikus teológia, nevezetesen azt tanítja, hogy a kinyilatkoztatás elegendő ismeretet ad az isteni erkölcs szerinti élethez.
A kinyilatkoztatás tárgyi hordozója tehát a **Biblia.**

Biblia változatok

Milyen kiadású Bibliák vannak? Egyformák-e a tartalom szempontjából?

A Bibliát jóval Jézus és apostolainak ténykedése után állították össze. Kisebb-nagyobb írások összessége. Az egyes írásokat hagyományosan „könyveknek” nevezik. Az összeállítás idején elérhető iratokból válogatták össze. Szempontunkból a gerincét a **négy evangélium** adja. Ezek Jézus születéséről, munkálkodásáról, haláláról és feltámadásáról, feltámadása utáni rövid (40 napos) tevékenységéről és mennybe meneteléről szólnak. Az ősegyház (az apostolok korának egyháza) tevékenysége az Apostolok cselekedetei című újszövetségi könyvből ismerhető meg.

A Bibliába felvételt *kanonizációnak* hívjuk. A Bibliába fel nem vett, de ismert, azonos témájú írásokat kanonizálatlan írásoknak, vagy apokrifeknek hívjuk. Az apokrif írások nagyobb része színvonalában problémás (pl. a kor szokásának megfelelően, meseszerű, a hangsúly nem a tényeken van), másik része tartalmában és/vagy megközelítésében ellentmond a kanonizált írásoknak.

A kanonizációnak sok problémája van, ezek közül csak kettőt említünk. Alapvető szempontja a Szent Pálhoz (korábbi nevén: Saul rabbi) köthető koncepció végletekig menő érvényesítése, amit az Egyház páli fordulatának is neveznek. Pál szerint a kereszténység a zsidó vallás egyenes folytatása, teljes egészében elfogadja a zsidó vallást, a körülmetélkedés kényszerétől eltekintve.

További zavart okozott a kumráni tekercsek titkosítása. Ezek régebbiek, mint az Újszövetség könyvei, és mindenki sokat várt azoktól. Nagy meglepetésre azonban a Vatikán és az Egyesült Államok – teljes egyetértésben – a tekercseket titkosították. Csak egy szűk tudós csoport tanulmányozhatta, és a megjelent közlemények hiányérzetet hagynak maguk után.

Sokfelé találkozunk új kanonizáció követelésével. Ezzel azonban nagyon óvatosnak kell lennünk, mert gyakran kereszténységellenes törekvések húzódnak meg mögötte.

A Biblia két nagy részre oszlik: az **Ószövetségre** és az **Újszövetségre**.

Az **Ószövetség** alapja Mózes öt könyve. Ezeket együtt Tórának hívják. Ezen kívül sok, az ókori zsidóság hitéletével kapcsolatos írást tartalmaz, köztük a próféták könyveivel és a Zsoltárok Könyvével.

Az **Újszövetség** a négy evangéliumon túl az apostolok tevékenységéről tartalmaz írásokat. A Jelenések könyvével zárul, ami egy különleges írás. Az Újszövetség főszereplője Jézus, bár életéről és munkásságáról közvetlenül csak a négy evangélium szól: Máté, Márk, János és Lukács evangéliuma.

Fordítások és szövegeltérések

A katolikus Bibliának több fordítása is elérhető. A reformátusok kanonizációja szűkebb, csak 66 bibliai könyvet tartalmaz, eltérően a katolikus Biblia 73 iratától. A református Biblia nem tartalmazza az ún. deutero-kanonizációs iratokat. A közös rész lényegében azonos.

<u>Fontosabb fordítások:</u>

Katolikus kiadások:

Szent István Társulat (SZIT) kiadása
Káldi-Neovulgáta (KNB) (Katolikus Bibliatársulat)
Simon Tamás László Újszövetség-fordítása (STL) (Bencés Kiadó)
Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás (BD) (Bencés Kiadó)

Református kiadások:

Magyar Bibliatársulat újfordítású Bibliája (RUF)
Károli Gáspár revideált fordítása (KG)
Egyszerű fordítás (EFO™) TBL Magyarország Alapítvány, évszám nélkül. Ennek az Újszövetség része az interneten elérhető elektronikus formában.
Egyéb kiadások: Létezik még néhány magyar nyelvű fordítás, de nem elterjedtek, ezért nem szoktuk hivatkozásként használni.

A kezdőket zavarhatja az, hogy a katolikus és a protestáns Bibliákban az egyes könyvek elnevezése sem azonos. Pl. eltérően hivatkoznak a Biblia változatok Mózes könyveire, de a próféták nevét is különböző alakokban használják.

Mindezek ellenére a *mindkét kanonizációban szereplő könyvek* egyes fordításai közötti eltérések ritkán lényegesek.

Írásainkban a katolikus Bibliára hivatkozunk. *Az idézeteket általában a* ***Szent István Kiadó Bibliájából*** *vettük. Ahol másik kiadást választottunk, ott az idézet után mindig ott áll az idézett változat nevének fentiek szerinti rövidítése.*

Melyiket használjuk?

Ha valaki a teljes Bibliát vásárolja meg, katolikus kiadást javaslunk, mert az a bővebb.

Megjegyezzük azt, hogy ha valaki más felekezethez tatozik, nyugodtan válassza annak a Bibliáját.

Ha csak az Újszövetséget választjuk, akkor a használhatóság alapján választhatunk. Kapható nagybetűs kiadás és zsebben is könnyen hordozható.

A **Károli fordítás** igen precíz munka, derék hazánkfia elismerést érdemel érte. Nyelvezete azonban a mai ember számára nehezen érthető. Régi, a legtöbb ember által már nem pontosan értett igeidőket, kifejezéseket is használ.

A szövegek összehasonlítására, idézetek ellenőrzésére legjobb az interneten ingyenesen elérhető www.szentiras.hu oldal. Ott az összes fentebb felsorolt kiadás olvasható, kivéve az egyszerű fordítást. Keresőrendszer is rendelkezésre áll.

A Bibliák egy része kommentált, azaz bizonyos igehelyeket magyarázattal látnak el. A katolikus Bibliák általában kommentáltak, de magyarázatokat tartalmaz pl. a fentebb még nem említett protestáns Tűzbiblia is.

A hivatkozások jelölési módja

A bibliai részletekre, mint felhasznált forrásra, hivatkozni szokás.

Ebben a könyvben a katolikus jelölési rendszert használjuk. Aki ezt megérti, annak a protestánsok – ott sem mindig egyforma – hivatkozásai is érthetőek lesznek.

Először megadjuk *a könyv nevének a rövidítését*. (A szent könyvek sorrendjét és a nevük rövidítését az alábbi táblázatokban nézhetjük meg.) Ezt követően megadjuk a fejezet (rész) sorszámát, majd azon belül a vers sorszámát.

Egy versre hivatkozás:

Mk 11,24: Márk evangéliuma, 11. fejezet, 24. vers.

Több versre hivatkozás:

Mk 11,24-25*:* Márk evangéliuma, 11. fejezet, 24-dik verstől 25-dik versig.

Amennyiben egy fejezetből, de nem összefüggően idézünk, a nem összefüggő részeket ponttal választjuk el.

Lk 21,25-28. 34-36: Lukács evangéliuma, 21. fejezet, 25-28-dik vers és 34-36-dik vers.

A bibliai idézeteket folyó szövegben *kurzív (dőlt)* betűkkel írjuk. A külön bekezdésbe kerülő idézetek

kisebb betűmérettel és behúzással különülnek el a szerzői szövegtől. (Így.)

Idézőjelet csak ott használunk, ahol a Szentírásban is idézőjel áll! Az idézet helyét az idézet után zárójelben, álló betűtípussal adjuk meg. Az idézetekben helyenként használt kiemelés a szerzőtől származik, **a Bibliában nincsen kiemelt szöveg**. Ha csak bibliai helyre hivatkozunk, de nem idézünk, akkor a hivatkozást írjuk *kurzív* betűkkel.

A szent könyvek bibliai sorrendje és jelölése (katolikus)

ÓSZÖVETSÉG	ÚJSZÖVETSÉG
Teremtés könyve (Ter)	Máté evangéliuma (Mt)
Kivonulás könyve (Kiv)	Márk evangéliuma (Mk)
Leviták könyve (Lev)	Lukács evangéliuma (Lk)
Számok könyve (Szám)	János evangéliuma (Jn)
Második Törvénykönyv (MTörv)	Apostolok Cselekedetei (ApCsel)
Józsue könyve (Józs)	Rómaiaknak írt levél (Róm)
Bírák könyve (Bír)	Korintusiaknak írt I. levél (1Kor)
Rut könyve (Rut)	Korintusiaknak írt II. levél (2Kor)
Sámuel I. könyve (1Sám)	Galatáknak írt levél (Gal)
Sámuel II. könyve (2Sám)	Efezusiaknak írt levél (Ef)
Királyok I. könyve (1Kir)	Filippieknek írt levél (Fil)
Királyok II. könyve (2Kir)	Kolosszeieknek írt levél (Kol)
Krónikák I. könyve (1Krón)	Tesszalonikaiaknak írt I. levél (1Tessz)
Krónikák II. könyve (2Krón)	Tesszalonikaiaknak írt II. levél (2Tessz)
Ezdrás könyve (Ezd)	Timóteusnak írt I. levél (1Tim)
Nehemiás könyve (Neh)	Timóteusnak írt II. levél (2Tim)
Tóbiás könyve (Tób)	Titusznak írt levél (Tit)
Judit könyve (Jud)	Filemonnak írt levél (Filem)
Eszter könyve (Eszt)	Zsidóknak írt levél (Zsid)
Makkabeusok I. könyve (1Mak)	Szent Jakab levele (Jak)
Makkabeusok II. könyve (2Mak)	Szent Péter I. levele (1Pét)
Jób könyve (Jób)	Szent Péter II. levele (2Pét)
Zsoltárok könyve (Zsolt)	Szent János I. levele (1Jn)
Példabeszédek könyve (Péld)	Szent János II. levele (2Jn)
Prédikátor könyve (Préd)	Szent János III. levele (3Jn)
Énekek éneke (Én)	Szent Júdás levele (Júd)
Bölcsesség könyve (Bölcs)	Jelenések könyve (Jel)
Sirák fia könyve (Sir)	
Izajás könyve (Iz)	
Jeremiás könyve (Jer)	
Siralmak könyve (Siral)	
Báruk könyve (Bár)	
Ezekiel könyve (Ez)	
Dániel könyve (Dán)	
Ozeás könyve (Oz)	
Joel könyve (Jo)	
Ámosz könyve (Ám)	
Abdiás könyve (Abd)	
Jónás könyve (Jón)	
Mikeás könyve (Mik)	
Náhum könyve (Náh)	
Habakuk könyve (Hab)	
Szofoniás könyve (Szof)	
Aggeus könyve (Ag)	
Zakariás könyve (Zak)	
Malakiás könyve (Mal)	

A szent könyvek címe és rövidítése ábécé szerinti sorrendben (katolikus)

ÓSZÖVETSÉG	ÚJSZÖVETSÉG
Abdiás könyve (Abd)	Apostolok Cselekedetei (ApCsel)
Aggeus könyve (Ag)	Efezusiaknak írt levél (Ef)
Ámosz könyve (Ám)	Filemonnak írt levél (Filem)
Báruk könyve (Bár)	Filippieknek írt levél (Fil)
Bírák könyve (Bír)	Galatáknak írt levél (Gal)
Bölcsesség könyve (Bölcs)	János evangéliuma (Jn)
Dániel könyve (Dán)	Jelenések könyve (Jel)
Énekek éneke (Én)	Kolosszeieknek írt levél (Kol)
Eszter könyve (Eszt)	Korintusiaknak írt I. levél (1Kor)
Ezdrás könyve (Ezd)	Korintusiaknak írt II. levél (2Kor)
Ezekiel könyve (Ez)	Lukács evangéliuma (Lk)
Habakuk könyve (Hab)	Márk evangéliuma (Mk)
Izajás könyve (Iz)	Máté evangéliuma (Mt)
Jeremiás könyve (Jer)	Rómaiaknak írt levél (Róm)
Jób könyve (Jób)	Szent Jakab levele (Jak)
Joel könyve (Jo)	Szent János I. levele (1Jn)
Jónás könyve (Jón)	Szent János II. levele (2Jn)
Józsue könyve (Józs)	Szent János III. levele (3Jn)
Judit könyve (Jud)	Szent Júdás levele (Júd)
Királyok I. könyve (1Kir)	Szent Péter I. levele (1Pét)
Királyok II. könyve (2Kir)	Szent Péter II. levele (2Pét)
Kivonulás könyve (Kiv)	Tesszalonikaiaknak írt I. levél (1Tessz)
Krónikák I. könyve (1Krón)	Tesszalonikaiaknak írt II. levél (2Tessz)
Krónikák II. könyve (2Krón)	Timóteusnak írt I. levél (1Tim)
Leviták könyve (Lev)	Timóteusnak írt II. levél (2Tim)
Makkabeusok I. könyve (1Mak)	Titusznak írt levél (Tit)
Makkabeusok II. könyve (2Mak)	Zsidóknak írt levél (Zsid)
Malakiás könyve (Mal)	
Második Törvénykönyv (MTörv)	
Mikeás könyve (Mik)	
Náhum könyve (Náh)	
Nehemiás könyve (Neh)	
Ozeás könyve (Oz)	
Példabeszédek könyve (Péld)	
Prédikátor könyve (Préd)	
Rut könyve (Rut)	
Sámuel I. könyve (1Sám)	
Sámuel II. könyve (2Sám)	
Sirák fia könyve (Sir)	
Siralmak könyve (Siral)	
Számok könyve (Szám)	
Szofoniás könyve (Szof)	
Teremtés könyve (Ter)	
Tóbiás könyve (Tób)	
Zakariás könyve (Zak)	
Zsoltárok könyve (Zsolt)	

A Biblia használatának négy különböző módja van.

1. Olvasmányunkban talált hivatkozást akarunk megnézni.

Ez általában nagyon célszerű, mert az adott igét szövegkörnyezetében láthatjuk. Ne ijedjünk meg attól, ha eltérő a fordításunk! Nagyon hasznos lesz, ha másképpen olvasunk ugyanarról.

2. Megismerés, tanulás céljából olvassuk a Bibliát.

– Ha van határozott célunk (pl. valamelyik apostoli levelet akarjuk elolvasni), akkor egyszerű a helyzetünk. Megkeressük a Bibliánkban, és elolvassuk.

– Ha nincs határozott célunk, akkor haladhatunk a napi igék szerint. Az egyházaknak megvannak a napi igéi, ezeket az interneten közzé is teszik, és általában rövid magyarázatot is kapcsolnak hozzá.

Az *egészen kezdők számára* van egy javaslatunk. Ne úgy olvassák a Bibliát, mint egy regényt! Ez alatt azt értjük, hogy ne álljon neki az első oldalnál, azzal az egyébként nemes szándékkal, hogy végigolvassa. Ez szép és dicséretes gondolat, de **kezdjük valamelyik evangéliummal**! *Márk evangéliuma* a legrövidebb, nyugodt lélekkel választhatjuk azt. Második (vagy akár első) bibliai olvasmányunk pedig lehet az első korintoszi levél 13. fejezete (1Kor 13), a Szeretethimnusz.

Már sok lelkes szándék meghiúsult az Ószövetség régi sorainál. Onnan időben még távol van a megváltás.

3. Meg szeretnénk keresni azt, hogy egy adott témáról mi áll a Szentírásban.

A legegyszerűbb a www.szentiras.hu weboldal használata, abban a beépített keresővel gyorsan célt érhetünk. Ha valaki nem tud számítógépet használni, akkor a hagyományos konkordancia lehet a segítségére. Ez egy olyan könyv, amiben a Bibliában előforduló szavak előfordulási helyét találja meg.

4. Szokás még **találomra felütni a Bibliát**, és ott olvasni, ahol kinyílik. Sokan azt gondolják, hogy ilyenkor Isten valamilyen konkrét problémájuk megoldását üzeni meg nekik. Ilyen előfordul, de egyáltalán nem gyakori. Hittel kell kezelnünk ezt a kérdést is, és semmiképpen nem babonásan.

Az alábbiakban néhány nem közismert keresztény hittel kapcsolatos szó jelentését adjuk meg.

apostol
Apostolnak nevezzük azokat a férfiakat, akiket a Jézus Krisztus tanítványainak kiválasztott és küldetést adott nekik. A szó a görög ἀπόστολος (küldött) szóból származik.
Lk 10,1-24 alapján szokás beszélni 70 tanítványról. Ezeket a tanítványokat a keleti egyház a Biblia szövege alapján (Jézus elküldte őket) apostoloknak tekinti. Helyenként 70, másutt 72 apostolról beszélnek. A 12 apostolt és a „hetveneket" együtt ünneplik.

áldás
Vallásos használatban: 1. Istentől származó kegyelem, ajándék. 2. Kimondott jókívánság. 3. Kegyelem, támogatás, segítség kérése Istentől. (Papi áldás, atyai áldás stb.)

állapotbeli kötelesség
A katolikus etika egyik alapfogalma. Az embernek elsődlegesen az ~-nek kell megfelelni. Az ~ az élethelyzetünkből, körülményeinkből adódó kötelességet jelenti.
Ilyenek pl.: papnak az ige hirdetése, a vállalt szolgálat ellátása; családos embernek a házastársáról, gyerekeikről való gondoskodás; bármilyen munkát végzőnek a munkában való helytállás.

átok
Köznapi jelentései: 1. Indulatból vagy megrendelésre mondott rossz kívánság. 2. Valamilyen szellemi eredetű hatalommal a megátkozottra bajt hozó tevékenység.
Vallásos szövegekben: 1. Bűn elkövetést követő isteni eredetű büntetés. (Ld. az ószövetségi Törvény átka.) 2. Sátáni tevékenység, amely gonosz erők segítségével ártást idéz elő.

belső ember
Az ember lényege a szellem, ennek van lelke, és testben él. (1Tesz 5,23)
Pál apostol használja a »belső ember« kifejezést (Róm 7,22; 2Kor 4,16; Ef 3,16), és jelöli vele az ember életének, egzisztenciájának azt a részét, amely az Istentől megérintett, az Istennel intenzív és közvetlen kapcsolatban áll.

evangélium
Az evangélium görög eredetű szó (ευαγγέλιον, eüangelion), jelentése jó hír, örömhír.
Két egymáshoz kapcsolódó értelmezése van.
1. Az Újszövetség első négy könyvének a megnevezése, amelyek az üdvtörténetről szólnak. Az üdvtörténetet elmesélő, de nem kanonizált írásokat is evangéliumnak hívjuk, elé téve az apokrif jelzőt.
2. Isten megtestesülésének és Jézus megváltó tevékenységének tanítása.

ezotéria
A szellemvilág és ismeretlen eredetű jelenségek értelmezésének egyfajta megközelítése. Magát tudományosnak mutatja be, valójában azonban misztikus, babonás világszemlélet, amely a titokzatosság köntösébe burkolódzik. Kimondatlan célja a keresztény vallás leváltása, egyfajta szellemi pótlék nyújtása az embereknek a vallás helyett. A new age egyik eszköze a kereszténység felszámolására.
Az ezotéria körébe tartoznak a varázslás, a mágia és bizonyos gyógyulást ígérő praktikák is.

fej
Vallási szövegekben az ész és az értelem, a gondolkodás hordozója. Ezért pl. a „fej hite” a racionális, gondolkodáson, belátáson alapuló hitet jelent.

ige
Vallási szövegekben a hétköznapi jelentéstől eltérően használjuk.
1. A kinyilatkoztatás írásos formájának megnevezése.
2. Gyakran Jézust értik alatta, hiszen ő maga a megtestesült Isten, s mint ilyen, maga a kinyilatkoztatás.
A helyesírásra figyeljünk oda. Ha Jézust nevezzük így, akkor nagy betűvel írjuk: Pl.: Karácsonykor az Ige a földre szállt.
A Bibliára hivatkozva kis betűvel kell írni. Pl.: Az ige azt mondja, hogy…

lélek, szellem
A *lélek* és a *szellem* szavak a fordítás és az értelmezés során is sok nehézséget okoznak.
A héber *rúach* alapjelentései: **szél, lélegzet, lehelet.** Többnyire Léleknek vagy Szellemnek fordítják, és így a Szentlelket vagy másképpen a Szent Szellemet jelenti.
A görög: *pneuma* (πνεῦμα) alapjelentései hasonlóak: **szél, lehelet, lélegzet**.
A pneuma hagion-ra egyes vallási felekezetek a **Szent Szellem** kifejezést használják, mert a Szellem szót használják a görög nyelvű újszövetségi pneuma (πνευμα = „szellő”, „**lehelet**”) visszaadására. Ennek az a célja, hogy megkülönböztessék a görög pszükhé (ψυχη) kifejezést a lélek szótól.
Az írásmódról: Nagy betűvel írva a Szentlélekről van szó, kis betűvel az emberi lélekről. Az eredeti görög szövegben nincsen ez a megkülönböztetés, mert csak kisbetűket használtak. A fordításokban értelmezési segítségként írják kis- ill. nagy kezdőbetűvel.

megigazulás
Lelki-szellemi aktus. Az a történés, ami akkor megy végbe, amikor elismerjük Jézust Urunknak és megváltónknak.

megváltás
Szent Pál teológiájában Jézus helyettesítő áldozata. Jézus bűneink miatt magát áldozza fel a kereszten, helyettünk vállalva a büntetést. Ily módon kereszthalálával megváltott minket az örök halálból.

szent kenet, kenet
A szent kenet a felkenés szóból származó fogalom. Maga a felkenés ószövetségi eredetű. A papi, prófétai, királyi szolgálatra kiválasztott személyeket a szolgálatukra felkenték, azaz, olajat öntöttek a fejére. Azt tartották, hogy ezzel együtt megkapják a Szentlelket is.
Az Újszövetségben már szimbolikus jellegű a kenet szó használata. Akkor mondták, hogy valaki felkent, ha rajta volt a Szentlélek.
A „messiás” szó héberül ill. a „krisztus” görögül egyaránt felkentet jelent. Jézus a Szentlelket (Keresztelő) János általi megkeresztelkedésekor kapta meg. Utána kezdte el nyilvános működést, erről olvashatunk Lukácsnál:

> Jézus most a Lélek erejével visszatért Galileába. Híre elterjedt az egész környéken. Tanított a zsinagógákban, és mindenki magasztalta.
> Amikor Názáretbe ért, ahol nevelkedett, szombaton szokása szerint bement a zsinagógába, és felolvasásra jelentkezett. Izajás próféta könyvét adták neki oda. Szétbontotta a tekercset, és épp azon a helyen, ahol ez volt írva: „Az Úr Lelke van rajtam, **azért kent fel engem**, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek. Elküldött, hogy hirdessem a foglyoknak a szabadulást, a vakoknak a látást, hogy szabadon bocsássam az elnyomottakat, és hirdessem az Úr kegyelmének esztendejét.” (Lk 4,14-19)

Az Újszövetségben János apostolnál és a Jelenések könyvében **a szent kenet a Szentlélek jelenlétére utal.**

> A tőle kapott kenet maradjon meg bennetek s akkor nincs szükségetek arra, hogy bárki is tanítson benneteket, hiszen **kenete megtanít benneteket mindenre**, ez igaz, nem hazugság. Úgy, ahogy tanított benneteket, maradjatok benne. (1Jn 2,27)
>
> Végy tőlem **kenetet** … hogy megkend szemed s láss. (Jel 3,18

szív

A „belső embert", a cselekvésünket, a magatartásunkat befolyásoló érzelmeinket, tudatos vagy nem tudatosuló megnyilvánulásaink forrását jelöli. Nem a fizikai szívet jelenti, bár egyes kultúrákban az érzelmek lakóhelyének a fizikai szívet tartották. Jézus beszél a megigazulatlan ember szívbéli gonoszságáról, de az igaz ember jótetteinek is ott a forrása.

üdvözülés

„Megszabadulás, megmenekülés, meggyógyulás. Kikerül az ember a sátán hatalma alól. Az ember két hatalom alá tartozhat. Vagy a sátán, vagy Jézus Krisztus hatalma alá. Egyszerre mindig csak az egyikhez tartozhat. Ha Jézus Krisztus uralma véglegesül bennünk, az a mennyei boldogság. Ha pedig a sátán uralma, az a pokoli kárhozat."
(P. Katona István: *Szabadító és gyógyító imák*, 22. oldal.)
Az üdvözülés a megigazulás után nyerhető el, azzal, hogy megigazultságunkat megvalljuk.

SZEMELVÉNYEK

A legkiválóbb adomány a szeretet

[1]Szólhatok az emberek vagy az angyalok nyelvén, ha szeretet nincs bennem, csak zengő érc vagyok vagy pengő cimbalom. [2]Lehet prófétáló tehetségem, ismerhetem az összes titkokat és mind a tudományokat, hitemmel elmozdíthatom a hegyeket, ha szeretet nincs bennem, mit sem érek. [3]Szétoszthatom mindenemet a nélkülözők közt, odaadhatom a testemet is égőáldozatul, ha szeretet nincs bennem, mit sem használ nekem. [4]A szeretet türelmes, a szeretet jóságos, a szeretet nem féltékeny, nem kérkedik, nem is kevély. [5]Nem tapintatlan, nem keresi a maga javát, nem gerjed haragra, a rosszat nem rója fel. [6]Nem örül a gonoszságnak, örömét az igazság győzelmében leli. [7]Mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel. [8]S a szeretet nem szűnik meg soha. A prófétálás véget ér, a nyelvek elhallgatnak, a tudomány elenyészik. [9]Most megismerésünk csak töredékes, és töredékes a prófétálásunk is. [10]Ha azonban elérkezik a tökéletes, ami töredékes, az véget ér. [11]Gyermekkoromban úgy beszéltem, mint a gyerek, úgy gondolkoztam, mint a gyerek, úgy ítéltem, mint a gyerek. De amikor elértem a férfikort, elhagytam a gyerek szokásait. [12]Ma még csak tükörben, homályosan látunk, akkor majd színről színre. Most még csak töredékes a tudásom, akkor majd úgy ismerek mindent, ahogy most engem ismernek. [13]Addig megmarad a hit, a remény és a szeretet, ez a három, de közülük a legnagyobb a szeretet. (1Kor 13)

A tízparancsolat

A tízparancsolat legrégibb szövegét a Nash-papirusz őrzi. A Bibliában két helyen is megtaláljuk: *Kiv 20,1–17* és *MTörv 5,6–21*. A két szöveg hasonló, de vannak kisebb tartalmi eltérések.

A Katolikus Egyház Katekizmusa felhívja a figyelmet arra, hogy a parancsolatok beosztása és számozása az idők folyamán változott. A katolikus egyházban a Szent Ágoston által rögzített formát használják, ezt alkalmazza az evangélikus egyház is. Az ortodox egyházak és a református közösségek más beosztást használnak. (Ld. KEK 2066.)

A Vatikán 2005-ben kiadott Compendiumában a tízparancsolatot a következő „kateketikai” formában találjuk:

> Első fejezet: „Szeresd a te Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből”

Az első parancsolat: Én vagyok a te Urad Istened. Ne legyenek idegen isteneid előttem!
A második parancsolat: Isten nevét hiába ne vedd!
A harmadik parancsolat: Megemlékezzél arról, hogy az ünnepnapokat megszenteld!
Második fejezet: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!"
A negyedik parancsolat: Tiszteld atyádat és anyádat!
Az ötödik parancsolat: Ne ölj!
A hatodik parancsolat: Ne törj házasságot!
A hetedik parancsolat: Ne lopj!
A nyolcadik parancsolat: Ne szólj hamis tanúságot!
A kilencedik parancsolat: Más feleségét ne kívánd!
A tizedik parancsolat: Mások javait ne kívánd!"

Látható az, hogy a tíz parancsolatot 3-10 arányban osztja ketté. Első részben az Isten, második részben a felebarát iránti szeretetről van szó.

A Magyar Katolikus Katekizmus 1990-es kiadásában olvasható tízparancsolat leírás ettől eltér, de a Bibliával összevetve is több eltérést is tartalmaz. Legfeltűnőbb a VIII. parancsolat, amely a hazugságot tiltja, ez a szöveg azonban – ahogyan erről fentebb írtunk – nem szentírási eredetű.
Szögezzük le azt, hogy **a valláserkölcs szempontjából – ideértve az erkölcsi nevelést is – ez a változat teljesen helyénvaló.**

„Isten tízparancsolata így szól:
1. Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!
2. Isten nevét hiába ne vedd!
3. Az Úr napját szenteld meg!
4. Atyádat és anyádat tiszteld!
5. Ne ölj!
6. Ne paráználkodj!
7. Ne lopj!
8. Ne hazudj, mások becsületében kárt ne tégy!
9. Felebarátod házastársát ne kívánd!
10. Mások tulajdonát ne kívánd!"

Forrás: Fonyódi Ottó (szerk.) *Magyar Katolikus Katekizmus*, Szent István Társulat, Budapest, 1990

A tízparancsolat tartalmát és mondanivalóját az izraelita egyház némileg másként ítéli meg, mint a keresztények, ld. erről pl. Raj Tamás néhai főrabbi írását. https://mazsihisz.hu/a-zsidosagrol/judaizmus/torvenyek/a-tizparancsolat

Eretnekség vagy biblikus megközelítés? [21]

A nagy egyházak által a mai napig elfogadott hagyományos tanítás szerint az ember testből és lélekből áll. Ezt ószövetségi és újszövetségi igékkel is alátámasztják. Szokásos hivatkozások : Ez 37,7-10; Mt 10,28; 26,41; Jn 12,27; Lk 23,46. A tradicionális keresztény teológia szerint az emberben csak két rész különíthető el, a test és a lélek. A lélek ugyan szellemi jellegű, de egységes. Külön lélek és külön szellem az emberben semmivel nem igazolható.

Az egyháztörténetben és a kultúrtörténetben azonban többször felvetődött az a gondolat, hogy az ember testből, lélekből és szellemből áll, és a lélek és a szellem is valóságosan különböznek egymástól. Ezt a nézetet nevezték el trichotomiának. Többnyire világi ill. eretnek nézetekben bukkant föl. A szellemi résznek az értelmi működést tekintették, szemben a lelkivel, amit az érzéki, anyagias tevékenységhez kapcsoltak. Platón, Laodiceai Apollinaris, a gnosztikusok és a manicheusok is ezt tanították. A XVII-XVIII. században a kialakulóban lévő pszichológia és pszichiátria is használta ezeket a fogalmakat.

Az egyház a calcedoniai, majd a II. és IV. konstantinápolyi zsinaton elvetette a korabeli illetve megelőző szellem-lélek kettősségre vonatkozó tanításokat. Azok a felosztások, amelyeket az egyház elvetett, valóban nem elfogadhatóak. Ugyanakkor **a Pál által alkalmazott különbségtételt nem bírálták**, és K. Rahner is elfogadhatónak tartotta.

Tény az, hogy a Bibliában van egyfajta „trichotomizmus". K. Rahner szerint „a Szentírásban a szellem (pneuma) „vagy az egy léleknek egy bizonyos, nevezetesen szellemi-személyes mozzanatát jelenti, vagy az embernek ajándékozott természetfeletti kegyelmet, a Szentlelket, tehát nem az ember szubsztanciális alkotórészét, hanem Istentől neki ajándékozott üdvösségét." (Rahner-Vorgrimler: Teológiai kisszótár SZIT Bp., 1980. 754. o)

Fontos tudnunk azt, hogy a karizmatikus teljes-evangéliumi tanításokban a szellem fogalmát éppen a Rahner által leírt tartalommal használják. (Wommack, A.: *Szellem, lélek és test*., Katona Zs., Győrzámoly ,2006, 14-15.o). A trichotómia elővétele nem volt elkerülhető, ugyanis **Pál egyéni üdvözülés tanát nem lehet a szellem kategória kihagyásával leírni**, hiszen ő ezt használja.

Valahogy át kell hidalnunk a szakadékot, de az nem túlzottan nehéz. Úgy tűnik ugyanis, hogy a karizmatikusok szellem fogalmát a tudatalattinak a pszichológiai fogalma elég jól

[21] Rövid elemzés a szerzőtől a test-lélek-szellem kérdéskörről. Csak a filozófia és/vagy a teológia iránt mélyebben érdeklődőknek ajánljuk.

megvilágítja. Bár láthatatlan és csak vitathatóan hozzáférhető dolgokról óvatosan kell nyilatkozni, úgy tűnik, hogy a Rahner által is elismert páli „szellem" valahol a tudatalattinkban van. Azonos nem lehet vele, mert a tudatalattiban egészen biztos, hogy nem csak tisztán isteni eredetű tartalmak vannak.

Mivel az új emberré válást a Biblia alapján el kell fogadnunk, ezért arra is választ kell adni, hogy ezt miért nem érezzük, éljük meg azonnal? Sőt, nyilvánvaló az, hogy rendszerint semmit nem tapasztalunk belőle. A magatartásunk – de még a gondolataink se – lesznek azonnal jobbak, és egyáltalán nem tapasztaljuk azt, hogy a lelkünk észlehető tartományában valami is változna! Márpedig nyilvánvaló a Pál által leírt változás. De akkor hol megy végbe? Csak a tudatalattinkban lehet. Amikor Pál arról beszél (és nyomában a karizmatikusok), hogy alakítsuk át a lelkünket a szellemünkhöz illően, éppen erről van szó. A lelkünkben megtapasztalhatatlanul jelen lévő tulajdonságokat át kell vinni a lélek egészébe és a látható, megélt életünkbe.

Nézzük most meg röviden azt, hogy mit értenek az ember szelleme alatta XX-XXI. századi „trichotomisták". A trichotómia szót itt azért tettem zárójelbe, mert **nem esik egybe az értelmezésük a teológia által bírált trichotómia értelmezéssel.** Ők ugyanis szellem alatt nem az ember értelmi működését értik, azt a lélek működésének tartják. A továbbiakban Wommack fenti könyve alapján ismertetjük a teljes-evangéliumiaknak az emberi lélekről alkotott felfogását.

Kiindulópontja az 1Tesz 5,23: *A békesség Istene szenteljen meg benneteket, hogy tökéletesek legyetek. Őrizze meg szellemeteket, lelketeket és testeteket feddhetetlenül Urunk, Jézus Krisztus eljöveteléig.*
Az nyilvánvaló, hogy testen mit értünk. Fizikális részünk, aminek a „burkolatát" tükörben vagy egymással szemben állva, beszélgetés közben láthatjuk. Beszélgetés közben egymás lelkéhez szólunk. Ez a tudati részünk, tartalmazza az eszünket, az akaratunkat és az érzelmeinket.
A test és a lélek is érezhető. Ha kézzel megérintek valakit, érzem, és tudom, hogy megérintettem a testét. Ha szólok valakihez, akkor a lelkét érintem meg. Ezzel érzelmeket válthatok ki, szomorúvá, boldoggá vagy dühössé tehetek valakit. De taníthatom is, számára ismeretlen információt átadva. Az ember a testével és a lelkével állandó érintkezésben van, és bármikor meg tudja mondani, hogyan érzi magát testileg vagy lelkileg.
A szellemmel azonban nem tudunk közvetlenül kapcsolatba lépni se a fizikai testünk, se az érzelmeink segítségével. Ezt Jn 3,6-tal magyarázzák: *Ami a testből születik, az test, ami a Lélekből születik, az lélek.* (SZIT)

Vegyük azonban figyelembe azt, hogy itt komoly Biblia fordítási problémával találkozunk. A görög szöveg ugyanis a következő: τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σάρξ ἐστιν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν. (Jn 3,6) Láthatjuk azt, hogy a Lélek/lélek szavak helyén az eredetiben a πνεύματος/πνεῦμά áll. Egy lehetséges helyes fordítás tehát a következő: *Ami testtől született, az test, de ami Szent Szellemtől született, az szellem*. (A Szent Szellem szokásos katolikus szóhasználatunkban a Szentlélek.)
A saját szellemünk természetes módon nem érzékelhető, de a Biblia alapján tiszta képet kapunk róla.
A Jn 6,63-ban a következő áll: *A lélek az, ami éltet, a test nem használ semmit. Hozzátok intézett szavaim lélek és élet* (SZIT)

A görög szöveg azonban itt is eltér, ugyanúgy, mint az előző idézetben: τὸ πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν·τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λελάληκα ὑμῖν πνεῦμά ἐστιν καὶ ζωή ἐστιν

Ennek egy lehetséges helyes fordítása: *A Szent Szellem az, aki életet ad, a testnek semmi haszna. A beszédek, amelyeket mondtam nektek, a Szent Szellemtől valók, és életet adnak.*
Wommack fejtegetéseit összefoglalva: A lelket a test „hordozza", a lélek belsejében van a szellem, amely közvetlenül nem hozzáférhető se a test, se a lélek számára, de a lélekkel szoros kapcsolatban van.
Itt elértünk a kiegyezési pontunkhoz: a páli szellem-fogalom érthetővé válik azoknak, akik ismerik a tudatalatti fogalmát. Ez az Isten működési területe is. Ezt újítja meg a Szentlélek, ebből jönnek az intuíciók, „tölthetjük" tartalommal (pl. Biblia olvasásával), de ennek a mechanizmusa lényegében ismeretlen. Innen kapjuk a bizonyosságot a döntéseinkhez.
A kérdés a nyelvi nehézségek miatt sem egyszerű, láthatjuk azt, hogy ezt a felfogást bibliai alapon – az eredeti szöveg figyelembe vételével – nehéz elítélni, ráadásul csak külsőleg hasonlít a trichotomizmus korábbi változataira, tartalma szempontjából sokkal inkább a modern pszichológia felé hajlik, noha semmilyen idegen elemet nem csempész be a bibliai tanításba.
Megjegyezzük továbbá, a Xavier Léon-Dufour (Szerk.) Biblikus teológiai szótára szerint (SZIT, Budapest 1972, Imprimatura: Cardinal A. Renard, Lyon érseke) a hármas tagolás a Biblia tartalmának megfelelő.

IRODALOM

A Magyar Katolikus Karizmatikus Megújulás honlapja http://www.mkkm.hu/

A Katolikus Egyház Katekizmusa. Szent István Társulat, Budapest, 1994. Újabb kiadás (1997) elérhető az interneten: https://archiv.katolikus.hu/kek/

Áldások könyve. Szent István Társulat, Budapest, 2017

Bangha Béla S.J. *Katolikus Lexikon*. A Magyar Kultúra Kiadása, Budapest, 1932

Begyik Tibor O.C.D.S. Az *Istenanya guadalupei megjelenésének története*. Begyik Tibor magánkiadása, Budapest, 2023 Internetes elérés: https://mek.oszk.hu/24900/24923/24923.pdf

Bocsa József Sch.P. *Kiengesztelődés, gyógyulás, szabadulás*. Piarista Rendház, Vác, 2018*[22]

Carothers, Merlin *A dicsőítésben rejlő erő*. Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 1995

DeGrandis, Robert S.S.J. *A nyelvek adománya*. Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 1995

DeGrandis, Robert S.S.J. *Új bevezetés a katolikus karizmatikus megújulásba*. Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 1977

Dennis Gira *Lótusz vagy kereszt. Egy választás indítékai*. Sarutlan Kármelita Nővérek, Magyarszék, 2004.

Ernst, Robert *Lexikon der Marienerscheinungen*. 5. Auflage, Anton Ruhlan, Altötting/Obb., 1989

Gál Ferenc Dr. *Dogmatika*. Az Apostoli Szentszék Kiadója, Budapest, 1990

Hagin, Kenneth E. *Megváltás a szegénységből, a betegségből és a szellemi halálból*. KSZE, Budapest, 2007

Hagin, Kenneth E. *Szeretet az út a győzelemhez*. KSZE, Budapest, 1999

Hegyi Ferenc Dr. *A szent gyógyulás*. Szerzői kiadás, Székesfehérvár, 2023 Internetes elérés: https://mek.oszk.hu/24500/24591/24591.pdf

Irányelvek a gyógyító imádsághoz. Az ICCRS Elvi Bizottságának állásfoglalása. Kiadja a Magyar Katolikus Karizmatikus Megújulás Nemzeti Szolgáló Bizottsága 2008., kézirat gyanánt

Linn M. -Fabricant S. -Linn D. *Életünk nyolc szakaszának gyógyítása*. Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 1995*

Katona István *Bevezetés a misztikába*. Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 1999

MacNutt, Francis *Erő a gyógyításhoz*. Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 2004

MacNutt, Francis *Gyógyítás*. Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 2004

Mac Nutt, Francis *Szabadíts meg a gonosztól. A szabadító szolgálat kézikönyve*. Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 2004*

Manjackal, P. James MSFS *Megérintett és meggyógyított*. Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 2013

[22] *A*-gal jelölt könyvek fő témája a lelki gyógyulás.*

Perlaki Flórián, P.: *Életem üzenete*. Szerzői kiadás, Budapest, 2017

Rahner, Karl - Vorgrimler, Herbert *Teológiai kisszótár*. 10. kiadás, Szent István Társulat, Budapest, 1980

Ratzinger, Joseph: *Instrukció a gyógyító imákról*. 2000. szeptember 14. Kézirat. Forrás: https://katolikus.hu/dokumentumtar/instrukcio-a-gyogyito-imakrol Let: 2022.12.30.

Schütz Antal: *Dogmatika*. Szent István Társulat, Budapest, 1937

Tardif, P. Emiliano *Jézus a messiás!* Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 1999

Tardif, P. Emiliano *Jézus él!* Marana Tha 2000 Alapítvány, Budapest, 1984

Wommack, Andrew *Isten azt akarja, hogy egészséges legyél*. Andrew Wommack Ministries-Europe, Győr, 2014

Néhány, az interneten elérhető keresztény (katolikus) etikai írás:

(2023.12.07-i állapot.)

Bolberitz Pál Dr. *Szabadság és erkölcs*. Magyar Kolping Szövetség, Budapest, 1998
http://www.ppek.hu/konyvek/Bolbertiz_Pal_Szabadsag_es_erkolcs_1.pdf

Jelenits István: *Katolikus erkölcstan*. Jegyzet a katolikus gimnáziumok használatára Kiadó, kiadás helye: n.a. 1984
http://www.ppek.hu/konyvek/Jelenits_Istvan_Katolikus_erkolcstan_1.pdf

Nemes György: *Az erkölcsteológia vázlatos áttekintése*. Kéziratos jegyzet a váci Piarista Gimnázium II. évfolyama számára Második, bővített kiadás Kiadó: n.a. 1997.
http://www.ppek.hu/konyvek/Nemes_Gyorgy_Az_erkolcsteologia_vazlatos_attekintese_1.pdf

Veres András Dr. *Erkölcsteológia jegyzet*. Kiadó: n.a. Eger, 1993
https://christianae.files.wordpress.com/2017/12/erkolcsteologia-jegyzet.pdf

Wettstein József: *Erkölcsteológia jegyzet*. Kézirat gyanánt, Budapest 2019.
https://rendhaz.vac.piarista.hu/Erk%C3%B6lcsteol%C3%B3gia_jegyzet.pdf

TARTALOM

Előszó 1
Isten és a szeretet 1
Mi a karizmatikus kereszténység? 1
A szerető Isten elfogadása 4
Gyorsan Istenhez? 6
Keresztény akarok lenni! 7
Mit kaphatsz Istentől? 8
Mit tanít ezekről a kérdésekről a hagyományos kereszténység? 9
A karizmatikus kereszténység az Isten képére teremtett ember nagyszerű életének valódi lehetősége ..9
Amit Istenről mindenképpen tudni kell 10
1. Hogyan lehet Isten létezéséről bizonyosságot szerezni? 10
A kinyilatkoztatás 10
A keresztény világszemlélet elemei 11
2. Hogyan tevékenykedik az Isten? 14
Mit jelent keresztténynek lenni? 16
Az isteni szeretet háromszöge 16
1. Isten szeretete az ember iránt 16
2. Az ember szeretete az Isten iránt 18
3. Az emberek egymás iránti szeretete 18
4. Szeretet – szerelem – érzéki vonzalom 24
Jézus parancsai 25
Bevezetés 25
Jézus és a „Törvény” 25
Kétrétegű etika 27
1. A szeretet parancsa 28
Az új parancsolat 28
Isten és az embertársunk iránti szeretet parancsa 28
A főparancs 28
Isten ember iránti szeretete 28
Az aranyszabály 29
Az ellenséghez való viszony 29
Isten iránti engedelmesség 30
2. Egyéb viselkedési szabályok embertársainkkal („felebarátainkkal”) szemben 30

Mások megítéléséről 31
Alamizsna (adomány) 32
Böjtölés 32
3. Az egymáshoz való viszonyulásunk mutatja meg azt, hogyan viszonyulunk Istenhez 32
4. Jézus a közösségekben munkálkodik (a gyülekezet) 33
A közös ima 34
5. Jézus bizonyos bűnöket a Törvénynél szigorúbban ítél meg 34
A házasságtörés megítélése Jézusnál 35
A harag, mint szociális bűn 35
A személyiség tiszteletének parancsa 36
A gyerek mint magatartásminta és különös védelemre szoruló 36
Az eskü és az igazmondás kérdése 37
A rosszat jóval kell viszonozni 41
Az ellenség szeretete 41
6. Irgalmasság a bűnössel szemben 42
7. A megbocsátás parancsa 43
Tanács a nehéz esetekre 44
8. Szellemi világ – anyagi világ 44
Kincsek gyűjtése a földön 45
Isten és mammon 45
A gondviselés 46
A pénz helyes felhasználása 46
A világ gyűlöli a választottakat 46
9. A Szentlélekhez való viszony 47
A Szentlélek elleni bűn 47
A Szentlelket minden hívő megkaphatja 48
10. Tiszta és tisztátalan – a Törvényhez való viszony néhány kérdése 48
A kézmosás parancsa 48
Szombat 50
11. Az úrvacsora 50
12. Jézus tanításának elfogadása 51
Aki szeret engem, betartja a parancsolataimat 52
Engedetlenség Jézus iránt 53
Jézusnak és a tanításának megvallása 53
A hit parancsa 54
13. A szolgálatról 54

A nagy küldetés 55
Eszköz a nagy küldetéshez 55
Elvárás a tanítványokkal szemben 56
Jézus követése 56
Ki az első a szolgálatban? 58
14. Hogyan imádkozzatok? 59
15. Jutalom a keresztények segítőinek 60
16. Félelem, aggódás 61
Aggódás a megélhetési javak miatt 61
Üldözésben 62
17. Egyéb társadalmi kérdések kezelése 62
Adó fizetése 62
Címek és pozíciók 63
A nőkhöz való viszony 63
Nem közvetlenül Jézustól származó újszövetségi parancsok 64
Mit ad Isten a hívőknek? 65
Az isteni szeretet működésének kapcsolója: a hit 65
A hit elvárás 65
A szív hite és a fej hite 66
A hit forrása 66
Vallás és hit 67
A hit, mint választás és döntés eredménye 67
A hit, mint fő kérdés 71
A hit mértéke 73
A hit fejlődésének szakaszai 74
Az isteni hit jellemzői 76
A hit fejlesztése 78
A nemlétezők előhívása hit által 78
Hit és beszéd 79
Mi a boldogság? 83
Hol találjuk a boldogságot? 83
A boldogság a szeretet háromszögében van! 84
Vissza Istenhez 85
A vízzel való keresztelés 85
Eltérések a keresztény tanításokban 86
1. lépés: Jézus elfogadása 88

A megigazulás....88
Az üdvösség....88
2. lépés: Az üdvösség állapotában....89
Hogyan élj az újjászületés után?....90
A gondolkodásunk hozzáigazítása az újjá vált szellemhez....90
Az életvitel kérdései – a szeretet a gyakorlatban....92
3. lépés A Szentlélek keresztség....93
Miért jó az, ha betöltekezünk a Szent Szellemmel?....94
Hogyan részesülhetünk lélekkeresztségben?....94
Mit kell tennünk a lélekkeresztségért?....95
A nyelveken szólás előnyei....96
Figyelmeztetés....99
A megváltás hatóköre....100
Mi a „törvény átka”?....100
Mitől váltott meg minket Jézus?....100
Mit értünk általában a törvény fogalma alatt?....101
A törvény megsértésének következménye....101
Megszüntette Jézus a „törvényt átkát”?....102
1. Megváltás a szellemi halálból....103
A halál fajtái....103
2. Megváltás a betegségektől....105
A szent gyógyulás....105
Testi, lelki és szellemi betegség....105
A betegség eredete....106
1. A bűn, mint a betegség forrása....106
2. Közvetlen (sátáni) támadás....107
3. Természetes okok....108
Áldás vagy átok a betegség?....108
A szent gyógyulás fogalma....109
A szent gyógyulás és az egyéb, hitre, de nem istenhitre alapuló gyógyítások viszonya....110
Miért nem gyógyul meg mindenki szent gyógyulással?....110
A gyógyulást el is lehet veszíteni....112
Mit tehetünk a gyógyulás megtartásáért?....112
A szent gyógyulás ismertebb formái....113
3. Megváltás a szegénységből....115
Egyéb ígéretek....119

FÜGGELÉK 120
Amit a Biblia használatához feltétlen tudni kell 120
A Biblia, mint a kinyilatkoztatás forrása 120
Biblia változatok 120
A hivatkozások jelölési módja 122
A szent könyvek bibliai sorrendje és jelölése (katolikus) 124
A szent könyvek címe és rövidítése ábécé szerinti sorrendben (katolikus) 125
Hogyan olvassuk a Bibliát? 126
FOGALMAK 127
SZEMELVÉNYEK 130
A legkiválóbb adomány a szeretet 130
A tízparancsolat 130
Eretnekség vagy biblikus megközelítés? 132
IRODALOM 135
TARTALOM 137